

Slægtsbog

OVER

JOHANNA
&
ANDREAS

Westh

I POULSKER.

• Samlet af
Konn Erik Bech •

INDHOLDSFORTEGNELSE

Petter Sallin.....	side 1.
Hans Sallin.....	side 3.
Carl Hansson.....	side 5.
Hans Carlsson Thor.....	side 8.
Johanna og Andreas Westh.....	side 12.
Jesper Thor Westh.....	side 14.
Ottie Westh.....	side 15.
Thora Bech.....	side 23.
Thor Westh.....	side 30.
Bodil Westh.....	side 39.
Conrad Westh.....	side 39.
Anna Larsen.....	side 41.
Karen Hansen.....	side 42.
Johan Westh.....	side 43.
Otto Westh.....	side 51.
Gerda Mogensen.....	side 55.
Tilføjelser og ændringer.	
Da svensken kom til Bornholm v/ Frode Borg - otte sider.	
Svenskernes bornholmske saga v/ Bøggild - fire sider.	
Den svenske indvandring v/ Richard Willerslev - tolv sider.	
Poulsker Husmandsforening - brudstykker, otte sider.	

PETTER SALLIN (1728-1773)	HANS SALLIN (1771-1844)	CARL HANSSON (1808-1885)	HANS CARLSSON THOR (1844-1925)
KARNA NILSDOTTER	KARNA LARSDOTTER (1763-1839)	INGAR LARSDOTTER (1812-1895)	GERTRUD ANDERSDOTTER (1844-1915)
		datter af Lasse Jepsson f.1780 og Karna Klemmedsdotter f.1794	datter af Anders Mårtensson og Estrid Andersdotter

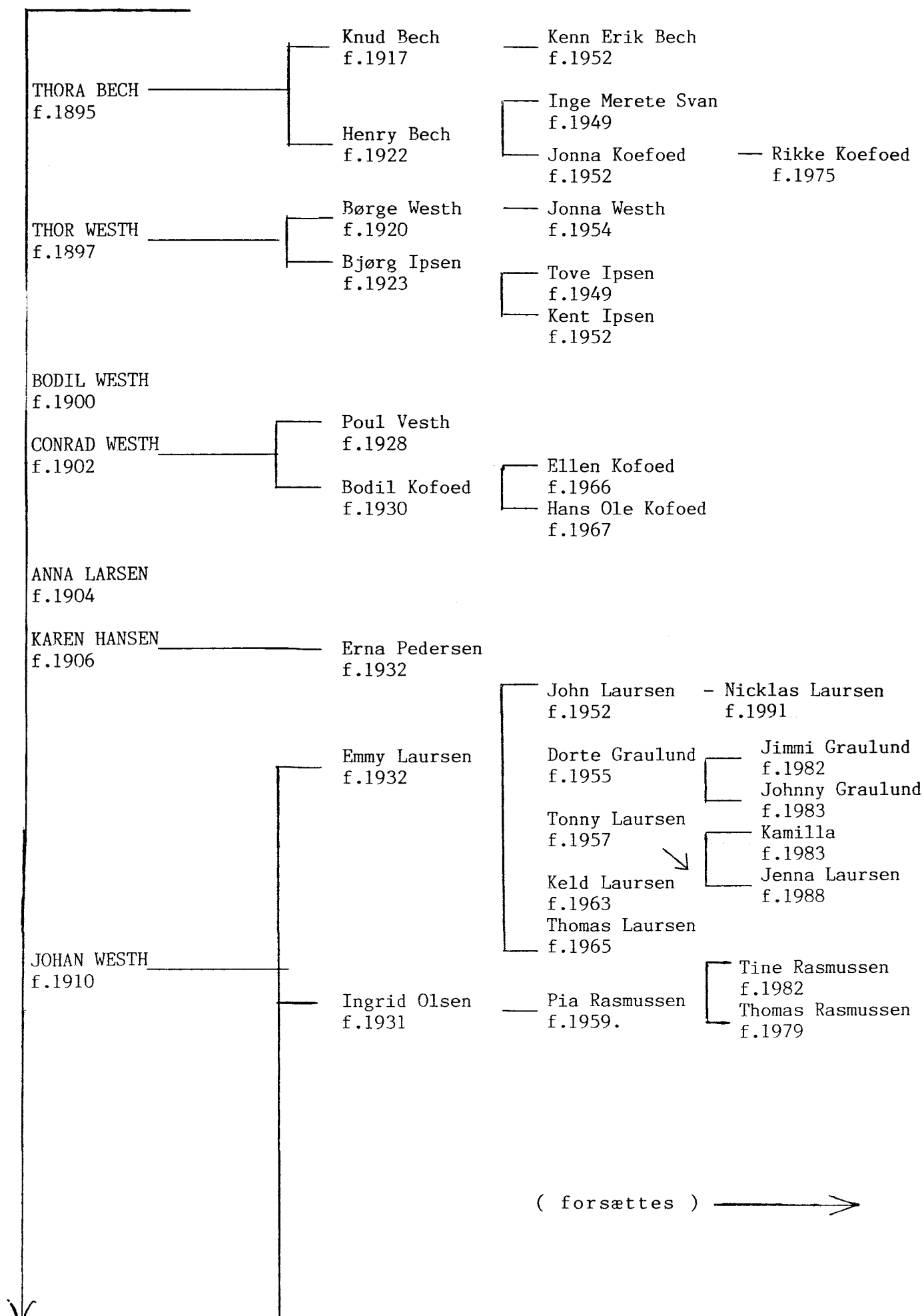
J O H A N N A
T H O R
(1872-1943)

-o

HANS ANDERSEN (1791-1844)	ANDREAS PETERSEN VEST (1822-1873)	JESPER THOR WESTH (1853-?)
MARGRETHE ANDERSDATTER (1799-1873)	BODIL LOU (1828-1906)	OTTIE DAM (1855-?)
datter af Anders Svendsen	datter af Jens Jensen Lou og Bodil Kirstine	datter af Jens C. Dam (1813-1885) og Gjertrude Pedersen (1814-1879) der er datter af Peder Andersen Trøje (1786-1867) og Signe Munch (1786-1862)

A N D R E A S
W E S T H
(1875-1943)

Johanne og Andreas Westh's børn (9), børnebørn (17), oldebørn(32) og tipoldebørn(22)

(fortsættelse) →

JOHAN WESTH (forsat)

Arne Vesth
f.1935

Flemming Vesth
f.1961

Per Vesth
f.1983
Kim Vesth
f.1984
Jan Vesth
f.1990

Marianne Sonne
f.1962

Marcella Didriksen
f.1984
Julie Sonne
f.1987
Cecilie Sonne
f.1990

Steffen Vesth - Patrick Vesth
f.1965 f.1988

Annette Vesth
f.1967

Henning Vesth
f.1940

Gitte Vesth
f.1964

Jane Vesth
f.1966

- Sabrina Schou
f.1988

Agnete Haagensen
f.1943

Jan Ole Haagensen - Sørine Rasmussen
f.1960 f.1988

Kenny Haagensen - Christina Haagensen
f.1963 f.1987

Brian Haagensen - Natscha Jensen
f.1986

Sonja Johannesen
f.1946

Jimmy Johannesen
f.1969

Dennis Johannesen
f.1965

Frode Vesth
f.1935

Annette Bonde-Westh - Malene Bonde-Westh
f.1961 f.1991.

OTTO WESTH
f.1910

Birgit Østbo Petersen
f.1941

Jette Plambeck - Christina Plambeck
f.1963 f.1987

Klaus Østbo Petersen
f.1967

Steen Jensen
f.1959

Kirsten Jensen
f.

Kent Jensen
f.1961

Ronni Jensen
f.1987

Jonas Jensen
f.1989

Lone Jensen
f.1962

Camilla Persson
f.1983

Nadja Dideriksen
f.1991

GERDA MOGENSEN - Finn Mogensen -
f.1914 f.1946

Anne Mette Mogensen
f.1973

Ni generationer på 220 år. Et eksempel :

- 1) JAN VESTH, født 1990.
- 2) Flemming Vesth.
(far)
- 3) Arne Vesth.
(farfar)
- 4) Johan Westh.
(oldefar)
- 5) Andreas Westh.
(tipoldefar)
- 6) Jesper Westh.
tip-tipoldefar)
- 7) Andreas Petersen Vest.
tip-tip-tipoldefar)
- 8) Margrethe Andersdatter.
tip-tip-tip-tipoldemor)
- 9) Anders Svendsen, født ca. 1770.
tip-tip-tip-tip-tipoldefar).

-o-

Eksempel to :

- 1) RIKKE KOEFOED, født 1975.
- 2) Jonna Koefoed
- 3) Henry Bech
- 4) Thora Bech
- 5) Andreas Westh
- 6) Ottie Westh
- 7) Gjertrude Dam
- 8) Signe Munch, født 1786.

Eksempel tre :

- 1) HANS OLE KOFOED, født 1967
- 2) Bodil Kofoed.
- 3) Conrad Westh.
- 4) Johanna Westh.
- 5) Hans Carlsson Thor.
- 6) Carl Hansson.
- 7) Hans Sallin.
- 8) Petter Sallin, født 1728.

-o-

Eksempel fire :

- 1) CHRISTINA PLAMBECH, født 1987
- 2) Jette Plambech.
- 3) Birgit Østbo Petersen.
- 4) Otto Westh.
- 5) Andreas Westh.
- 6) Jesper Westh.
- 7) Bodil Lou Munk.
- 8) Bodil Kirstine, født ca. 1800.

 GENERATIONERNE I SVERIGE

P E T T E R S A L L I N (1728-1773)

Da Petter Sallin blev født 1728 i Sverige, var det "kun" 130 år siden, at de store landområder Skåne, Halland og Blekinge var kommet under svensk herredømme. Før den tid var disse arealer dansk land.

Petter Sallin er formentlig født i Skåne, vi ved det ikke helt nøjagtigt, men det er sikkert, at han som 37-årig bliver gift i Vollsjo församling (församling=kommune), og Vollsjo ligger i Skåne.

Petter Sallin er altså født i et gammelt dansk område. Efter krigen mellem Danmark og Sverige må Danmark ved Roskildefreden i 1658 afstå Skåne, Halland og Blekinge til Sverige, og derfor er Petter Sallin selvfølgelig svensker.

Men 144 år og fire generationer senere flytter Petter Sallins oldebørn til Danmark, nærmere betegnet til Bornholm. Her på klippeøen blev Petter Sallins efterkommere født som danskere, således som Petter Sallins forfædre sandsynligvis også har været danskere. Ringen er så at sige sluttet.

Som et lille kuriosum skal det nævnes, at ved den førømtalte Roskildefred i 1658 blev det bestemt, at også Bornholm skulle overgå til Sverige, men dette ville bornholmerne selvfølgelig ikke finde sig i, og i 1660 blev det stadfæstet, at øen forsat skulle være dansk.

Indfaldsvinkel

Så derfor var Bornholm dansk område, da Petter Sallins tre oldebørn Anna, Lasse og Sven Carlsson i henholdsvis 1872, 1875 og 1877 kom sejlende til Rønne fra Ystad, kystbyen i Sydskåne.

Vores indfaldsvinkel til denne slægtsbog er imidlertid Johanna f.1872, og niece til de førømtalte Anna, Lasse og Sven Carlsson, og dermed tipoldebarn af Petter Sallin. Johanna drager ligesom adskillige af sine øvrige slægtninge også over Østersøen. Det sker omkring 1890, men inden vi når til Johannas historie, skal vi først beskæftige os lidt med de mellemliggende generationer i Sverige.

Det er ikke meget vi ved om det ældste navn i denne slægtsbog, Petter Sallin.

Vi har før nævnt, at Petter Sallin er født i 1728, og at han den 19.6.1765 gifter sig i Vollsjo kommune.

Vollsjo er i vore dage et lille sted med ca. 400 indbyggere, beliggende 35 km nord for Ystad.

Petter Sallins kone hedder Karna Nilsson, og de får to børn sammen.

Om Petter Sallins erhverv oplyser de gamle kirkebøger, at han er smed, og at familien bor i Vollsjø by.

Petter og Karna Sallins to børn er Greta Stina f.7.6.1766 og Hans f.15.7.1771.

Måske er det ved sit arbejde som smed, at Petter Sallin kommer udfor en alvorlig ulykke. Ihvertfald forårsager denne ulykke Petter Sallins død den 21. januar 1773, kun 45 år gammel.

Ved sin død efterlader Petter Sallin sig sin hustru Karna og børnene Greta Stina og Hans på 6 og $1\frac{1}{2}$ år.

H A N S S A L L I N (1771-1844)

Kun 1½ år gammel mister Hans sin far. Hans er født den 15.7.1771 i Vollsjö. Om Hans' mor Karna har giftet sig igen, ved vi ikke, men det har uden tvil været en svær tid pludselig at miste sin mand og stå alene med to små børn.

Hvordan det gik datteren Greta Stina ved vi ikke, men til gengæld ved vi, at Hans bliver snedker og desuden får et stykke jord i Tryde kommune.

Tryde ligger ca. 25 km sydfor Vollsjö, og i Tryde har vi byen Tommelilla med et område, der hedder Sälshög lige udenfor Tommelillas centrum. På Sälshög slår Hans Sallin sig ned med sin kone Karna Larsdotter.

Og her i 1990, næsten 200 år efter Hans Sallin og Karna Larsdotter, bor der stadigvæk efterkommere efter disse to mennesker på Sälshög ved Tommelilla. Ellers er efterkommerne spredt ud over hele Sverige, og desuden en hel del i Danmark (specielt på Bornholm) samt i USA og bl.a. Holland.

Karna og Hans får fire børn, hvoraf dog en dør som spæd. Det bliver den yngste i denne flok, Carl, født 1808, som vi specielt skal interessere os for.

Per Hansson Sallin

Karna Larsdotter er født i Tryde i 1763, og som 34-årig gifter hun sig med den otte år yngre Hans Sallin den 7.4.1797.

Deres første barn bliver Elsa i 1799, derefter kommer Per i 1802, Gertrud i 1804 (død som barn), og endelig Carl i 1808. På det tidspunkt er Karna Sallin 45 år.

Den ældste datter Elsa's skæbne er ukendt, men derimod ved vi noget om, hvordan det går sønnerne Per og Carl.

Carl's historie beskæftiger vi os nærmere med i en senere artikel, så derfor først noget om Per og hans efterkommere.

Om Per Hansson Sallin ved vi, at han flytter til Ystad i 1827, og der bliver arbejder på Skeppsvarvet". I 1829 gifter han sig med Ystad-pigen Bengta Jöransdotter f.1800. Bengta og Per får 5 børn, som alle bliver født, mens bedsteforældrene Karna og Hans Sallin lever. Disse 5 børn er følgende:

- A) Greta, f.1829 d.1868. Gift 1854 med sømand og lods Nils Johan Ehrenfried Blixt f.1832. Greta & Nils Johan Blixt får 7 børn:
 - a) Bernt Julius f.1854, udvandret 1886 til Holland.
 - b) Ida Amalia f.1857. Får 7 børn. Den ældste Agnes udvandrede i 1895 til Danmark.
 - c) Benedicta f.1859.
 - d) Carl Ludvig f.1861.
 - e) Marie f.1863, d.1874.
 - f) Nils Christian f.1866. Gift 1898 med Emma Hultman.
 - g) Augusta f.1868, én søn Johan Martin August f.1889, flyttede til Danmark i 1896.
- B) Lars Petter Sallin f.1832. Næsten samme navn som sin farfar Petter Sallin. Gik til søs omkring 1850, og siden ikke kunnet opsporet.
- C) Christian Sallin f.1843, d.1849.
- D) Gustava og Maria (tvillinger) f.1837. Maria død 1837. Gustava Sallin fik to børn:
 - a) Maria Lindström Sallin f.1857, flyttet til Stockholm 1884.
 - b) Arvid Christian Sallin f.1867, flyttet til Stockholm 1887.

Per Hansson Sallin dør i Ystad d.29.12.1855, 53 år gammel, og nåede altså at opleve et barnebarn, nemlig sin datter Greta's førstefødte Berndt i 1854.

Pers kone Bengta døde i forbindelse med koleraepidemien i 1853.

Med hensyn til Pers forældre Karna og Hans Sallin døde de i 1839 og 1844. Hans Sallin har altså fem børnebørn boende i Ystad, og desuden har hans anden søn Carl også børn, og de bor lige ved siden af ham selv, nemlig på Sälshög nr. 1. Ialt får Carl otte børn, men da den femte, Hans Carlsson Thor, bliver født den 22.4.1844, er Hans Sallin imidlertid død tre måneder forinden, den 6. januar.

Vi vil nu forsætte med Hans Sallins yngste søn Carl Hansson.

C A R L H A N S S O N (1808-1885)

Carl Hansson bliver født den 9.11.1808 som den yngste af Karna og Hans Sallins tre børn.

Vi ved om Carl Hansson, at han er husmand og bliver boende på Sälshög, hvor han er født. På Sälshög nr. 1 bor han sammen med sin kone Ingar Larsdotter.

Ingar Larsdotter er f. 19.9.1812 i Spjutstorp som datter af Lasse Jepsson (f.1780) og Karna klemmedsdotter(f.1794).

Ingar og Carl gifter sig d.21.12.1833, og de får otte børn. Som nævnt i forrige afsnit er det barn nr. 5, Hans, der fører vores slægt videre.

Ud af disse otte børn flytter de tre til Bornholm, og som nævnt på side 1, er det Anna, Lasse og Sven, der først tager turen over Østersøen i henholdsvis 1872, 1875 og 1877. Senere er der flere af Carl Hanssons børnebørn, der enten emigrerer til USA eller tager til Bornholm.

Carl og Ingar Hanssons otte børn er :

- 1) Per Carlsson f.1834, død 1915. Gift med Kersti Olsson(1832-1887), og de får 5 børn. To skal nævnes her: Svend Karlsson f.1863, hvis søn Victor Svensson(1895-1984) ligger begravet på Tryde kirkegård, hvor flere andre familiemedlemmer ligger begravet. En anden søn var Hans, der ifølge landsarkivet i Lund udvandrede til Bornholm i 1883.
- 2) Anna Carlsson f.1837. Gift med Hans Andersson f.1843. Familien udvandrede, åbenbart som den første, til Bornholm i 1872, da deres datter Johanna var 2 år. Måske der findes efterkommere på Bornholm ?
- 3) Sara Carlsson f.1839, død 1871, 32 år gammel. Gift med Sven Olsson og får tre børn. Bliver boende i Sverige.
- 4) Nils Carlsson f.1841. Gifter sig med Ingar Olsdotter f.1844. De får fem børn. Nils overtager Sälshög 1 efter sine forældre.
- 5) Hans Carlsson Thor f.1844. Se senere.
- 6) Lasse Carlsson f.1847. Udvandret til Bornholm i 1875, og i modsætning til Far Lasse fra Martin Andersen Nexø's "Pelle Eroberer" kommer denne Lasse til Bornholm uden børn (og kone).

På Bornholm gifter Lasse Carlsson sig med en landsmandine, Anna Lundgren f. 1857. De får sammen ni børn, det er Hansine , der kommer først i Pedersker i 1878. Resten bliver født i Vestermarie, familien bor på Ø. Smørenggårds pc. (9. selvejergård): Karl Peter f.1880, Ingrid f.1882, Dagmar f.1884, Johanne f,1886, Anna f.1898, Oscar f.?, Anton f.1898 og endelig Anie f. ?.

Ud af disse ni børn tog de syv til USA, også Lasse Carlsson's kone Anna tog til staterne. Hun blev skilt fra Lasse og giftede sig i USA. Det menes at det først var Karl Karlsson, der rejste til USA, derefter kom moderen i 1915. Allerede i 1919 havde moderen Anna penge nok til at rejse en tur tilbage til Bornholm, og hun tog sønnen Anton med til USA. Anton Karlsson døde

for nogle år siden i USA.

Tilbage på Bornholm blev Lasse Carlsson og døtrene Ingrid og Hansine(Marie). Lasse Carlsson boede bl. a. i Tingsted. Han døde 1913 i Nylars.

Datteren på Bornholm Hansine Marie døde i 1950. I Østergade i Rønne bor hendes datter Dagmar Larsen.

Om den anden datter Ingrid(se billede) følgende: Ingrid Carlsson blev konfirmeret d. 4.10.1896, forældrene boede da på Nyker Lynglod. Den 8.5.1904 blev Ingrid gift i Rønne Kirke med den svenske indvandrersøn Niels Andreas Mortensen født i Rønne 1879, og søn af kusk Nils Mårtensson(1859-1916). Nils Mårtensson var født i Tranås i Sverige, og var søn af Mårten Nilsson og Anna f. Svendsen. Kusk Niels Mårtensson bor sammen med sin kone Kristine f. Nielsen i Soldaterstræde 10 i Rønne.

Ved vielsen i 1904 i Rønne mellem Ingrid og Andreas Mortensen var vognmand A. Lundgren(morfar til Ingrid) og Markus Mogensen forlovere. Ingrid og Andreas får disse børn: Karl A. J. Mortensen f.1904, Anna Marcher- bor i Brøndshøj i Rønne sammen med sin mand Edgar Marcher, - de har to børnebørn. Ingrid og Andreas 3.barn er Dagny f. 1910. Dagny Grønvang Nielsen bor nu Nordlyst i Rønne. Barn nummer fire er: Karl Christian Mortensen, bor nu Smallesund i Rønne. Yngste barn er Arne C. Mortensen f.1921, bor sammen med sin kone Karen f. Løvgren på Lindebergvej i Nexø.

Ingrid og Andreas Mortensen nåede at fejre krondiamantbryllup i 1969.

- 7) Hanna Carlsson f.1850. Carl's Hansson's yngste datter tager iflg. oplysninger fra Landsarkivet i Lund også til Bornholm, måske sammen med sin storesøster Anna, der ankom til klippeøen i 1872. Hanna vendte imidlertid tilbage til Sverige og til Tryde og Tommelilla. Her blev hun gift med Per Olsson f.1848, og de fik tre børn.
 - 8) Sven Carlsson f.1853. Også Carl Hansson's yngste forlod det overbefolkede og fattige Sydsverige og tog til Bornholm. 2 år efter at storebror Lasse tog til øen fulgte Sven efter i 1877. På Bornholm fik Sven Carlsson sin egen familie og fik følgende seks børn: Ingeborg, Olga, Helga, Dagmar, Thora og Einar. Svend Carlsson var gårdskarl i Rønne, det menes at han døde af tuberkulose forholdsvis ung. Om hans seks børn følgende: Ingeborg blev gift med konditør P. C. Petersen(se billede). P. C. Petersen havde det nuværende Ankers Bageri i Rønne. P. C. Petersen var en sjov og underholdende mand. Ingeborg og P. C. Petersen havde 6 børn: Veri,Vita, Svend, Poul, Will og Brido.
- Olga Carlsson blev gift med slagtermester Johs. A. Andersen, Aasen i Nexø. Johs. og Olga Andersen fik tre børn: Helga f.1907 - Helga's faddere ved dåben var: Arbejderhustru Mathilde Carlsen af Rønne bar, pige Hansine Andersen, Nexø, pige Ingeborg Carlsson, Rønne, gårdejer Marius Mortensen, Nexø, maskinist Carl Frederik Carlsen, Sandvig og forretningsbestyrer Herman Fischer, Rønne. Efter Helga kom Edith i 1909. Faddere ved Edith's dåb var:

Mathilde Carlsen (Svend Carlssons hustru), arbejdsmand Svend Carlsson, Rønne, gårdejer Hans Munch og hustru Dagmar, Poulsker. Olga og Johs. Andersen tredje barn var: Niels Poul Anker Andersen i 1912. Faddere ved dåben var: Moder (der bar barnet), pige Dagmar Carlsen, Rønne, slagter Janus Kr. Holm, Rønne og gårdejer Karl Marker, Poulsker.

Om Svend Carlsson's to døtre Helga og Thora vides, at i hvertfald Thora ingen børn fik og at hun døde som ung. Om Helga ?

Dagmar Carlsson forlod øen og blev gift med kaptajn Riddersborg. Dagmar Riddersborg døde ret ung. Sønnen H. C. Riddersborg tog til Bornholm, hvor han kom i lære hos sin onkel slagtermester Einar Karlsson. Einar Karlsson, der var Svend Carlssons eneste søn, havde ingen børn i sit ægteskab, og H. C. Riddersborg overtog slagterforretningen. H. C. Riddersborg skabte en forretning, der var kendt overalt på øen på grund af sin fine kvalitet af varer. Forretningen lukkede i 1990. H. C. Riddersborg og Nora Riddersborg's søn Svend har elinstallatørforretning i Rønne.

Vi har nu, kort og skematisk gennemgået Ingar og Carl Hansson's otte børn. Dog undtaget nr. fem Hans Carlsson Thor, der behandles nærmere i næste afsnit.

Carl Hansson døde i Sverige den 2.2.1885, 77 år gammel. På tidspunktet for dødsfaldet havde Carl 16 børnebørn i Sverige. Desuden kom der senere ihvertfald 16 børnebørn også på Bornholm, sandsynligvis flere, idet den ældste datter Anna formentlig har fået flere børn end den ene vi kender. Altså omkring 35 børnebørn der boede i Danmark, Sverige og USA.

Carl Hansson's kone Ingar døde den 30.4.1895, 83 år gammel.

 *
 * Læs tilføjelser og ændringer sidst i denne bog. *
 *

H A N S C A R L S S O N T H O R (1844-1925)

Hans er den femte ud af Carl Hanssons otte børn. I januar måned 1844 er bedstefaderen Hans Sallin død, og den 22.april samme år kommer Hans til verden.

Som Carls søn får Hans efternavnet Carlsson, men uvist af hvilken grund, bliver navnet Thor også føjet til som efternavn. Det fulde navn bliver herefter Hans Carlsson Thor.

Hans vokser op til en høj og statelig mand. Han kom i militæret, og har sikkert været ansat der i temmelig lang tid. Mange steder benævnes han slet og ret som 'soldat'.

Giftermål og familie

Som 25-årig gifter Hans sig med den jævnaldrende Gertrud Andersdotter, der er født den 30.12.1844. Gertrud er datter af husmand Anders Mårtensson og Estred Andersdotter, og da Gertruds forældre har noteret adressen Sälshög nr.18, ser det ud til, at Hans overtager svigerforældrenes hus på Sälshög.

Om overtagelsen sker omkring Hans og Gertruds bryllup den 23.1.1869, eller senere, ved vi ikke, men ihvertfald bliver Sälshög 18 rammen om Hans og Gertrud og deres otte børn.

Hans har jo sin bror(Nils Carlsson) boende lige i nærheden på Sälshög 1, og desuden ser det ud til, at hans ældste bror Per Carlsson, ihvertfald på sine ældste dage, også bor på Sälshög 18.

Søstrene Sara og Hana bor heller ikke særligt langt væk fra Sälshög, mens derimod flere af Hans' andre søskende, niecer samt nevøer, ~~udvandrere til Amerika eller flytter til Bornholm.~~

Tilbage til Sälshög 18. Trangt har der været med de mange familiemedlemmer. Og uden tvilv fattigt. Så derfor er det ingen overraskelse, at Hans igen må sige farvel til nogle af sine nærmeste, der vil prøve lykken andre steder. Denne gang er det hans egne børn, der rejser.

Ud af otte børn må Gertrud og Hans konstatere, at kun én bliver boende i Sverige(to af børnene dør dog som spæde). Fire sønner og en datter emigrerer til USA, mens datteren Johanna, en af hovedpersonerne i denne slægtsbog, slår sig ned på Bornholm. Kun den yngste, datteren Elise, bliver boende i fædrelandet. Elise bliver i Tommelilla, og overtager Sälshög 18 efter forældrene.

Hans og Gertrud Thors otte børn er følgende :

1. Nils Hanson Thor, f.1.2.1869. Nils tog til Bornholm som 14-15 årig, måske tilskyndet af sine onkler, tanter og fætre, der allerede var taget over til øen. Nils arbejdede som tjenestekarl, bl.a. på Sdr. Ellebygård i Vestermarie. En tyendeprotokol for sandemanden i Vestermarie nordre distrikt siger: "Tjenestekarl Nils Hansson Thor, f.1869 i Sälshög, Sverige til Vestre Herred 26.3.1884. Afgang 10.3.1889 fra 40.selvejergård til Nyker 29.3.1890."

Efter årene på Bornholm har Nils fået penge nok til rejsen til Amerika. Måske han rejser sammen med andre familiemedlemmer, ihvertfald er der snart i USA samlet flere medlemmer af familierne Carlsson og Hansson Thor.

Det menes, at de første der kom til USA tjente penge op, og sendte dem til Sverige, således at der var nok til billetten til de næste, der ville rejse over "dammen".

I USA "amerikanisrede" Nils sit navn, og blev til Neil Hanson. Under dette navn gjorde han karriere som lokal politiker, og blev opstillet som demokratisk kandidat.

 80

ELECT

Neil Hanson

Democratic Candidate

County Commissioner

I USA blev Neil Hanson gift og fik fire børn: Arthur Hanson, Jennie Adams, Esther Patterson og Helen Smith. De to sidstnævnte boede begge i Ohio. Jennie Adams besøgte i 70'erne sine kusiner og fætre i Sverige og på Bornholm. (se billeder næste side)

Svensk-amerikaneren Jennie Adams f. Hanson i USA besøgte i 70'erne sine kusiner og fætre på Bornholm. Øverst ses fra venstre Aldred Udhe Mogensen, Gerda Mogensen, Jennie Adams og Elisabeth Thor fra Sverige, hvis far Anton Thor var fætter til Gerda og de andre Westh-søskende.

Nederst ses fra venstre Jennie Adams, Elisabeth Thor, Anna Larsen og Gerda Mogensen. Foruden Anna og Gerda besøgte Jennie også sin fætter Otto Westh.

Rettelse : Ikke Jennies Adams, men Anna Thor, Sverige !

Hans Carlsson Thor's barn nr. 2 var:

2. Carl Hansson Thor, f.15.11.1870. Carl tog ligesom sin storebror Nils først til Bornholm og derefter til USA. Han var på Bornholm i perioden 1885-90, og arbejdede som tjenestekarl på gårde i Nexø-, Vestermarie- og Aakerområdet. Fra den lille ø i Østersøen gik turen for Carl dog snart til USA. Her slog han sig ned med sin kone Alma, og de fik fire børn sammen: Gertrud, Theodore, Marvin og Carl Arnold Hansson. Sidsnævnte døde i 1983 i USA, men nåede forinden at besøge sine slægtninge på Bornholm og i Sverige i 1982. I Sverige besøgte han bl. a. Tryde kirkegård, hvor han så mindestenene over sine bedsteforældre Hans og Gertrud Thor.

3. Johanna Thor, f.14.10.1872. Se senere.

4. Anders Thor, f.28.4.1875, død 23.4.1876.

5. Ingrid Thor, f.27.1.1877. Som den 3. af Thor-søskende skaren tog også Ingrid til USA. Hun fulgte dog mønstret, og var først nogle år på Bornholm. I 1892 tjente Ingrid på Engegård i Vestermarie, men den 1. november samme år vinkede hun farvel til sin storesøster Johanna og andre familiemedlemmer på Bornholm, og tog via Sverige til USA.

Sammen med sin mand, danskeren Albert Schouw, boede Ingrid resten af sit liv i USA. I 20'erne besøgte Ingrid og Albert Sverige samt sin søster Johanna og hendes familie på Bornholm. Ingrids far Hans Carlsson Thor døde i 1925, så måske det har været i forbindelse med dette dødsfald, at Ingrid og Albert tog den lange rejse fra USA til Skandinavien.

Albert og Ingrid Schouw fik ingen børn. De døde i midten af 40'erne.

6. Johan Thor, f.21.7.1879. Også Johan passede ind i "familie-systemet". Først Bornholm, så Amerika. Muligvis har opholdet på Bornholm kun været en kort visit, det vides ikke med sikkerhed. Men den 3.10.1897 stød Johan Thor fadder på sin søster Johannas første søn, der blev døbt i Sct. Bodils kirke på Bornholm. Og denne søns navn? Thor selvfølgelig, altså til fornavn. Familieefternavnet var nu blevet til fornavn hos de nye efterkommere. I 1899 emigrerede Johan Thor til USA. Hans videre skæbne kendes ikke, men nogle mener, at han døde som ung.

Hans Carlsson Thor's barn nr. 7 var :

7. Elise Thor, f.30.7.1881. Elise den eneneste af søskendeska-
ren, der forblev i Sverige. Var ligesom sin storebroder Johan
fadder til sin nevø **Thor Westb's** dåb i 1897 på Bornholm.
Elise boede hos sine forældre på Sälshög 18, og får her i 1907
sønnen Anton Thor.

Elise Thor dør i 1946, men sønnen Anton bliver boende på
Sälshög 18 sammen med sin kone Anna f. Andersson i 1907.

Anton Thor arbejder som postbud, og i 1949 føder Anna ham en
datter, der får navnet Elisabeth Thor.

Familien Thor besøgte flere ^{gange} sine slægtninge på Bornholm, ligesom
fætrene og kusinerne på øen også kom på visit til Tommelilla.
Anton døde i 1972, mens Anna Thor døde i 1979.

Elisabeth Thor overtog Sälshög 18, og dermed var det 5. gene-
ration fra samme familie, der boede der. Elisabeth giftede sig
i 1978 med Bo Offesson, og de har børnene Marcus Thor-Offesson
f.1979 og Anna Thor-Offesson f.1982.

Elisabeth Thor-Offesson er lærer og talepædagog i Tommelilla
kommune. Huset på Sälshög 18 fik sit nuværende udseende i
1981.

Elisabeth og familie har besøgt Bornholm flere gange og mødt
sine danske slægtninge, ligesom det stadig hænder, der kommer
bornholmsk besøg på Sälshög 18, Tommelilla. Båndene mellem
Thor-søskende-skarens efterkommere er således stadig knyttet,
omend de bliver svagere og svagere.

Gertrud og Hans Thor's yngste barn er :

8. Anton Thor, f.14.3.1884, død 19.9.1885.

1885 var et begivenhedrigt år for Gertrud og Hans Thor. Den
2.februar døde Hans' far Carl Hansson, og den 19.september døde
parrets yngste barn Anton, kun 18 måneder gammel.

Deres yngste datter Elise blev boende hos dem helt til deres død.
I 1907 kunne Gertrud og Hans glæde sig over deres barnebarn Anton,
Elise's søn, der var opkaldt efter deres egen yngste søn. Deres øvrige
børnebørn levede alle i udlandet(8 i USA - 9 på Bornholm), så
måske Anton er blevet lidt forkælet, nu han var den eneneste af børne-
børnene, der var lige i nærheden !

Gertrud Thor døde d.28.10.1915, da Anton var 8 år gammel, mens
Hans Thor døde den 21.5.1925, 80 år gammel. Deres gravsten findes
stadig på Tryde Kirkegård.(se billeder de næste sider)

Dette svage billede viser med stor sandsynlighed Hans Carlsson Thor(1844-1925) stående til venstre. Den høje mand er fhv. soldat, og han fik sammen med Gertrud otte børn. Heraf døde to som spæde, fire emigrede til USA, Johanna slog sig ned på Bornholm, så kun den yngste Elise blæv i Sverige. Billedet må være fra omkring 1915-16. Kvinden i midten kunne være netop Elise, og drengen til højre hendes søn Anton. Hans Thors hustru Gertrud døde i 1915, og Anton er født i 1907.

*

Sälshög 18 ved Tommelilla i 1989. Intet er tilbage efter det hus Hans og Gertrud Thor overtog omkring 120 år tidligere efter Gertruds forældre Estred og Anders Mårtensen. Men nu skriver vi 1990, og i dag bor Estrid og Anders' tipoldebarn Elisabeth Thor-Offesen på Sälshögs 18 med sin mand og to børn.

Sälshög nr. 1 ved Tryde udenfor Tommelilla :

Her, i dette hus, boede Carl Hansson(1808-1885) og Ingar Larsdotter(1812-1895), og her blev deres otte børn født. Barn nummer fire Nils Carlsson overtog dette hus efter sine forældre. Barn nummer fem Hans Carlsson Thor flyttede over til Sälshög nr. 18, hvor hans hustru Gertrud var født. Det var på Sälshög 18, at Johanna Westh blev født.

Mens Sälshög 18 stadig er i familiens eje, er Sälshög 1 solgt til fremmede. Vi har ingen viden om Nils Carlssons efterkommere. Det var dog tæt på, at det smukke hus påny var kommet i familiens eje i begyndelsen af halvfjerserne.

På det tidspunkt var Ejner Bendtsen, sønnesøn af Carl Hanssons ældste datter Anna Carlsson, på besøg i Tryde. Sammen med sin fætter Anton Thor (boede i Sälshög 18) besøgte de huset. Ejnar Bendtsen ville gerne have købt sin bedstemors fødehjem, men da var det netop blevet solgt for sølle 3.000 svenske kroner !

TRYDE KIRKE, tre kilometer nord for Tommelilla

Tryde Kirkegård sommeren 1989: Mindesmærket over Hans og Gertrud Thor, der døde i henholdsvis 1925 og 1915. Det er tipoldebarnet Anna Thor-Offesson f.1982, der forsøger at "gemme" sig på billedet overst til venstre.

Sommeren 1989 på Sälshög ved Tommelilla: Elisabeth og Bo Offesson samt Kenn Erik Bech. Forrest Anna og Marcus Thor-Offesson. Elisabeths far Anton Thor (billedet i midten) er fætter til Kenn Eriks farmor Thora Bech f. Westh. Nedesst et billede af mindesmærket på Tryde Kirkegård over Elisabeths forældre Anton og Anna Thor samt hendes farmor Elise Thor(1881-1946).

Bryllup i Sverige:
Anna og Anton Thor

FÆTRE OG KUSINER TIL JOHANNA WESTH VIA SIN FAR HANS CARLSSON THOR(1844-1925).

Hans Thor havde syv søskende, som tilsammen fik 37 børn :

A. Per Carlsson(1834-1915). Børn :

1. Hans Carlsson(1859-?). Til Bornholm 1883. Ingen yderligere oplysninger.
2. Ola Carlsson(1861-?). Til USA 1880.
3. Sven Karlsson(1863-?). Til Bornholm 1882. Vendte tilbage til Sverige.
4. Johanna Carlsson(1867-?).
5. Ingrid Carlsson(1871-?).

B. Anna Andersson(1837-1936). Børn :

6. Johanna Anderson Larsen(1870-19). Født i Sverige. Til Bh. 1872. Til USA 1891.
7. Andreas Andersson(1877-?). Født i Aaker. Ingen yderligere oplysninger.
8. Marie(Anna) Anderson(1873-19). Født i Aaker. Til USA 1894.
9. Ingrid Bendtsen(1875-1959). Født og død i Aaker.
10. Mathea Pedersen(1882-1952). Født i Aaker, død i Østermarie.

C. Sara Olsson(1839-1871). Børn :

11. Nils Olsson(1860-?).
12. Hans Olsson(1862-?).
13. Carl Olsson(1865-?).

D. Nils Carlsson(1841-?). Børn :

14. Carl Carlsson(1873-1874).
15. Johanna Carlsson(1875-?).
16. Ingrid Carlsson(1877-?). Til USA 1896.
17. Olof Carlsson(1880-?).
18. Alfred Carlsson(1883-?).

E. Lasse Carlsson(1847-1913). Børn : (alle født på Bornholm)

19. Hansine Marie Mogensen(1878-1950). Død i Rønne.
20. Karl Carlsson(1880-?). Til USA 1903.
21. Ingrid Mortensen(1882-1972). Død i Rønne.
22. Dagmar Bey(1884-?). Til USA 1904.
23. Johanne Kofoed(1886-?). Til USA.
24. Anna Holst(1888-?). Til USA.
25. Oscar Carlsson(1892-?). Til USA 1908.
26. Anie Carlsson(1895-1984) Til USA.
27. Anton Carlson(1898-1987). Til USA 1908.

F. Hanna Olsson(1850-?). Børn :

28. Johanna Carlsson(1876-1890). Født i Bodilsker, død i Sverige.
29. Nils Olsson(1878-1899).
30. Olof Olsson(1879-?).
31. Gustaf Olsson(1882-?).

G. Sven Carlsson(1853-1925). Børn : (alle født på Bornholm)

32. Olga Andersen(1882-1947). Død i Nexø.
33. Thora Carlsson(1884-ca.1914).
34. Dagmar Riddersborg(1886-?)
35. Ingeborg Petersen(1891-ca.1948). Død i Rønne.
36. Helga Carlsson(?-?). Død i Nexø.
37. Einar Karlsson(?-1955). Død i Rønne

Disse 37 personer er alle fætre/kusine til Hans Thors otte børn:
Neil Hanson(1869-?), Carl Hanson(1870-?), Johanna Westh(1872-1943), Anders Thor(1875-1876), Ingrid Schouw(1877-1948), Johan Thor(1879-?), Elise Thor(1881-1946) og Anton Thor(1884-1885).

Til venstre : Billedet er fra 1880, og viser Johanna Wesths onkel Lasse Carlsson, hustruen Anna og deres ældste barn Hansine Marie. Lasse og Anna fik ni børn sammen, syv af dem rejste til USA, dog ikke Hansine Marie, der døde i Rønne i 1950. Også Anna tog til staterne. Hun fik et godt liv derover, blev gift påny. Hun døde i 1931. Anderledes med den problematiske Lasse, der døde allerede i Rønne i 1913.

Nederst : Anna Carlsson, søster til Lasse, og dermed tante til Johanna Westh, havde sin to-årige datter Johanne Andersson med til Bornholm, da hun ankom til øen i 1872. Billedet viser netop Johanne med sine tre amerikanske børn Holger, Jim og Lillian og hendes danske mand Lars Larsen. Johanne Anderson Larsen har blandt andet efterkommere i USA i staten Arizona, hvor barnebarnet Betty bor i byen Scottsdale.

JOHANNA THOR - ANDREAS WESTH.

Johanna Thor blev født den 14.10.1872 på Sälshög, Tommelilla. Efter to sønner fik Hans og Gertrude Thor en datter.

Ligesom sine onkler, tanter og søskende tog Johanna til Bornholm. Som 16-17-årig mødte Johanna første gang den ø, der skulle blive hendes hjemstavn resten af hendes liv. Ung, fattig, men dog med en hel del familie boende, kom hun til et nyt land.

De første år på Bornholm

Vestermarie sogn blev Johannas første bosted og arbejdsplads. Arbejdet var der ikke så meget tvil om. Det var ud og tjene bønder, andre muligheder var der ikke.

I Vestermarie havde Johannas brødre Nils og Carl arbejdet, og her boede onkelen Lasse Karlsson med kone og seks børn. Det første sted vi med sikkerhed ved er Johannas arbejdsplads, er Hullegård (Rønnevej 31). Det er i 1891.

I 1892 arbejdede Johanna på St. Hallegård i Aaker sogn, og senere blev det Rungegård, ligeledes i Aaker.

Som 18-årig lærer Johanna den 19-årige bornholmer Andreas Westh at kende. Året er 1894, og de beslutter sig til at slå tøjlerne sammen. I 1895 flytter de til Sydbornholm, og flytter ind hos Andreas' farmor. Forinden flytningen får de deres første barn, idet Tora (senere Thora) Matea Vest (senere Westh) bliver født den 14.4.1895. Thora bliver døbt i Vestermarie kirke den 9.6., og på tidspunkt bor Johanna på husmand Lars Klausens lynglod ved Østre Smørengård, men snart går turen til nye steder.

Julen nærmer sig hastig, og i Bodilsker kirke var der den 19. december 1895 et rigtig julebryllup mellem Johanna og Andreas. De to var, sammen med deres seks måneder gamle datter Thora, flyttet ind hos Andreas' plejemor, Bodil Munk, der var farmor til ham.

Bodil Munk var kort tid forinden blevet enke, da hendes mand fra andet ægteskab, Lars Madsen Munk, var død den 14.10.1893.

Inden vi går videre med Johanna og Andreas' historie, skal vi først beskæftige os med Andreas Westh's familie.

Dette billede er sandsynligvis et billede af den unge Johanna Thor. Ingen kan sige det med sikkerhed, men ligheden synes der. I det hele taget er det desværre meget småt med billeder. Dette billede ser ud til at være det eneste ungdomsbillede af Johanna.

H A N S A N D E R S E N (1791-1844)

Hans Andersen er tipoldefar til Andreas Westh. Han er født i 1791, og bor i Ibsker sogn. Hans Andersen er udbygger og husmand på "Brandløggen" på Nørreremark.

I ægteskabet med Margrethe Sofie Andersdatter, f. ca. 1795 i Vestermarie og datter af Anders Svendsen, får Hans Andersen fire børn, alle sønner.

De fire sønner er Andreas Petersen West, f.1822 og oldefar til "vores" Andreas, Peter Hansen West f.5.10.1829, Hans Peter Hansen West f.5.11.1834 og endelig Hermænd Hansen West f.22.4.1836.

Kun 53 år gammel dør Hans Andersen den 16.7.1844, og hans enke Margrethe flytter sammen med det yngste barn, den kun 8-årige Herman, på aftægt hos sin ældste søn Andreas Petersen West og dennes familie. Stedet er muligvis stadig Brandløggen på Nørreremark, som Andreas Petersen W. i så fald har overtaget efter sin far.

I 1853 får Margrethe et barnebarn på husmandsstedet på Nørreremark, idet sønnen Andreas Petersen W.'s kone Bodil føder en søn, der får navnet Jesper Thor Westh.

Så går der 20 år. Vi er nået til året 1873. Her har Margrethe Andersen den store sorg at miste sin ældste søn Andreas Petersen West, der dør kun 51 år gammel. Syv måneder efter sønnens dødsfald dør også Margrethe.

Margrethe og Hans Andersens yngste søn Herman Westh gifter ca. 1860 med Karen Kofoed f.1839 i Nexø. Karen og Herman Westh slår sig ned på Knarregårds fæstehus - Klinteby Kirkevej 4, og de har sammen børnene Madsine Westh(1862-1880), Stine Westh f.1864(bor i 1911 stadig hjemme), Hermandine Westh f.1868 (bor 1911 stadig hjemme) og Hans Andreas Westh f.1870. Desuden bor Herman Wesths svigermor Marie Kofoed også på fæstehuset ved Knarregård. Marie Kofoed dør i 1880'erne.

Herman Westh er husmand - avlsbruger. Han efterlever sin hustru, og han lever til den 20.januar 1918. På det tidspunkt er han 82 år gammel.

A N D R E A S P E T E R S E N W E S T (1822-1873)

Født 2.2.1822, døbt 17.2. i Sct. Ibs kirke. Faddere ved dåben: Bonde Hans West's hustru Kirstine Bendtsen, Cathrine Cecelia Andersen, bonde Hans Holm i Aaker og Peder Kofoed, Ibsker.

Andreas Petersen West bliver konfirmeret 9.11.1837 med g i kundskab og mg i opførsel. Ligesom sin far Hans Andersen bliver Andreas husmand og avlsbruger.

I 1851 gifter Andreas sig med Bodil Kirstine Lou, f. 14.4.1828 i Aaker, og datter af Jens Jensen Lou og Bodil Kirstine. De får kun et barn sammen, nemlig Jesper Thor Westh i 1853.

Andreas Petersen West dør 11.3.1873, og hans 45-årige enke gifter sig året efter med Lars Madsen Munch, og flytter ind på Ll. Vibegård i Poulsker.

J E S P E R T H O R W E S T H (1853- ?)

Jesper Thor Westh bliver født d.5.3.1853. Konfirmationen er palmesøndag d. 14.4.1867 med mg- i kundskab og mg i orden.

I første omgang bliver Jesper, ligesom sin far og bedstefar, husmand, og 21 år gammel gifter han sig med den 19-årige Poulsker-pige Ottie Dam.

Ottie Dam er som 14-årig flyttet fra Poulsker til Ibsker, og bor hos sin 13 år ældre søster Jensine, der er gift med Anders Due Madsen(f.1841 i Ibsker). Jensine og Anders Due Madsen bor på Skovsholm grund.

Jesper og Ottie gifter sig i Sct. Ibs kirke d. 11.7.1874. Året forinden har Jesper mistet sin far og farmor, mens hans mor er ved at flytte til Poulsker.

Men inden vi går videre med det nygifte pars skæbne, skal vi først høre lidt om Ottie Dams familie fra Poulsker/Snogeback.

O T T I E W E S T H f . D A M (1855- ?)

Ottie's bedsteforældre - morfar og mormor - er Peder Andersen Trøje og Signe Kirstine Munch. Begge er født i 1786, måske i Poulsker eller i Snogebæk.

De bor i Snogebæk, og den 1.4.1814 får de datteren Gjertrude Kirstine Pedersen, som bliver døbt dagen efter i hjemmet. Den 8.maj døbes Gjertrude i Sct. Pouls kirke.

Gjertrude vokser op i Snogebæk, og som 15-årig bliver hun konfirmeret. Året er 1829.

Syv år senere gifter Gjertrude sig med den 23-årige Jens Christian Dam. Forlovere ved bryllupet i 1836 er iflg. kirkebogen Jens Møller og Gjertrudes far, Peder Trøje.

Jens C. Dam(1813-1885)

Jens Dam er født i Nexø, men ved bryllupet den 28.12.1836 bor han i Poulsker, sandsynligvis på 7.selvejergårds(midterste Tjørneby-gård) grund. Her bor Jens Dam i en årrække sammen med Gjertrude og deres seks børn.

Jens Dam er snedker og løkkeejer, og hele familien flytter på et tidspunkt til Snogebæk, med Gjertrudes forældre, Signe og Peder Trøje, boende på aftægt.

Jens og Gjertrude Dam får følgende børn:

1842:Jensine Dam. Flytter til Ibsker, og bliver gift med Anders Due Madsen.

1845:Hans Peter Dam.

1847:Jørgine Dam. Bor i 1880, som 32-årig, stadig hos faderen. Har en plejesøn, Johs. Andreas Olsen, født i Nexø i 1879.

1850:Jørgen Dam. Se senere.

1853:Petrine Dam. Flytter til Nylars. Gift med Ole P; Mortensen, f.1853 i Ibsker. Får børnene Inger Mortensen f.1885, Gunhild Mortensen f.1889, og har i 1890 fået sin søster Jørgine Dams plejebarn, der 11-årige Johs. boende.

1855:Ottie Junie Dam. (I kirkebogen ved fødslen står Othea Junea). Se senere.

Jens Dams svigerforældre, Signe Trøje dør den 6.9.1862, mens Peder Andersen Trøje dør den 19.9.1867, 81 år gammel. Gjertrude Dam lever til 1879, og året efter, i 1880, bor datteren Jørgine og dennes plejesøn stadig sammen med Jens Dam.

Da Jens Dam dør i 1885 noterer kirkebogen dog, at Jens Dam har ophold hos Morten Marker på 18.selvejergårds(Bedegård) parcel.

Jørgen Dam(1850-1926)

Jens og Gjertrude yngste søn Jørgen bor i Snogebæk, og er avlsbruger, løkkeejer og fisker. Desuden er han opsynsmand ved redningsvæsenet i Snogebæk.

Jørgen Dam gifter sig med Cecilie Pihl, f.1849, og de får børnene Gjertrud Mathea Dam f.1882, Jenny Dam f.1885 og Georg Kristian Pihl Dam f.1888 samt Cecilie Dam, der blev gift med Jens Kruse, bror til den kendte snogebækker Georg Kruse.

Endvidere oplyser folketællingen i 1890, at familien havde den 18-årige tjenestekarl Thorvald Madsen boende. Thorvald er søn af Jørgen Dams søster, Jensine.

Folketællingen 1911 viser, at Mathea Dam bor hjemme hos forældrene.

Familien Jørgen Dam bor på landbrugsejendommen Godthåb, senere Dams Minde. Dams Minde er nu udstykket til Jordbærhaven.

Cecilie og Jørgen Dam flytter senere til ejendommen Søfryd på Turistvej, den nuværende sommerkoloni Solgården. Cecilie dør 15.12.1924, mens Jørgen dør den 15.5.1926.

Mysteriummet

Men tilbage til Ottie Dam i Ibsker. Året er 1874, og efter brylluppet med Jesper Westh, får de deres første barn den 27. oktober 1875, hvor Andreas bliver født.

Knap fem måneder efter Andreas' fødsel flytter familien til Nexø. Ifølge afgangslisten fra Ibsker sker det den 3.3.1876. I Nexø er Jesper Westh bl. a. stenhugger, måske sammen med Martin Andersen Nexø's far Hans Jørgen Andersen.

De næste par år bliver sørgelige for Jesper og Ottie Westh. De får to døtre, der imidlertid begge dør som ganske små. Olive A. Westh bliver født i Nexø den 28.6.1878, blandt fadderne er Lars Madsen Munch, Poulsker og Jens Chr. Dam, Poulsker, sidstnævnte morfar til Olive. 1 år gammel, på nær to dage, dør Olive den 26.6.1879. Begravelsen foregår den 30.6.

Cirka tre måneder senere føder Ottie endnu en datter, nemlig Thora Oliva West, f. 6.9.1879, døbt 17.10. Blandt fadderne bemærkes igen Jens Dam, Poulsker, hvis hustru bærer barnet. Desuden er Hans Jørgen Dam, Nexø også blandt fadderne.

Men heller ikke Thora får lov til at leve ret længe. Syv måneder gammel dør hun den 16.4.1880, begravet 24.4.

Efter disse tragiske begivenheder i Nexø, er det ikke muligt at finde flere oplysninger om Ottie og Jesper Westh og deres videre livsforløb. Vi ved kun, at deres barn Andreas kommer i pleje hos Jesper Westh's moder Bodil Munch på Ll. Vibegård i Poulsker.

Hvad der sker med Andreas' forældre er uvist. Ingen kirkebog eller folketælling i Ibsker, Poulsker og Nexø kan efter 1880 fortælle noget om deres videre skæbne. Måske de er flyttet langt væk, eventuelt helt væk fra øen, blevet skilt eller måske døde som unge. Det hele bliver et mysterium, der måske aldrig bliver opklaret.

 Sidste spor om Jesper og Ottie Westh er folketælling 1880: I Nexø, Jesper
 Thor Westh, 26 år, lutheraner, stenhugger og Ottie Junie Westh, 24 år samt
 søn Andreas Kristian Westh, 4 år, - boende på matrikel nr. 215 a, Lindestræde 3.

 * A N D R E A S W E S T H *

Nord for Nexø, på Nørreremark i Ibsker, blev Andreas Westh født den 27.10.1875. Han var et svageligt barn ved fødslen, og derfor blev han allerede dagen efter døbt i hjemmet af lærer Holm. Først den 30.december blev Andreas døbt i Sct. Ibs kirke. Faddere ved dåben var Herman Wesths hustru, pige Jørgine Dam, Bodilsker og pige Pedrine Dam, Poulsker (begge tanter til Andreas), tyende Anders Olsen, Poulsker, husmand Hans Lou, Ibsker og Anders Hansen Nielsen, Ibsker.

De første år af sit liv boede Andreas i Ibsker og Nexø, men fik ellers sin opvækst hos farmoderen Bodil Munch, Ll. Vibegård, Poulsker. Det vides ikke nøjagtigt, hvornår Andreas kom til Poulsker, men som 14-årig bliver han konfirmeret i sognet den 6.10.1889.

Andreas' farfar Andreas Petersen West døde i 1873, og hans enke Bodil giftede sig derefter med enkemand Lars Madsen Munch, søn af Mads Larsen Munch, Naskegård, Ibsker.

Lars Madsen Munch var født 1828 i Østerlars, og fik med sin første kone Lise (eller Elise) Jensen børnene Jens Laurits Munch, Andreas Munch og Thor Munch i årene 1860, 1861 og 1863. Det menes, at Lise Munch, der var født 1824 i Ibsker, døde omkring 1871-72, og familien blev opløst.

I 1874 flytter Lars Madsen Munchs nye kone Bodil ind, og snart kommer også Bodils barnebarn Andreas til Ll. Vibegård.

Den 25.december 1876 får Lars Madsen Munch en bibel. Bibelen er fra 1872, og er på ikke mindre end 1.450 sider. Den gamle bibel findes stadig og står nu hos Andreas' oldebarn på Poulskervej 3.

Andreas' ungdomsår

Efter konfirmationen kom Andreas ud og tjene, og bl.a. var han ansat på Pæregård i Bodilsker. Omkring 1893 er Andreas på Sjælland. Her er han soldat, og også på højskole, sandsynligvis i Haslev. Skoleopholdet har uden tvivl været støttet økonomisk fra hjemmet på Ll. Vibegård.

På højskolen møder Andreas en anden landmands søn fra Bornholm, nemlig Christian Hansen, Ellegård, Poulsker, hvis datter mange år senere skulle blive gift med Andreas' næstældste søn.

To uger før Andreas 18-års fødselsdag døde hans plejefar Lars Madsen Munch. Kort tid inden dødsfaldet var Lars Madsen Munch flyttet fra Ll. Vibegård, og til en ejendom på Kannikegårdsvej på Balka. Lars Madsen Munch døde den 14.10.1893 og i december måned blev Ll. Vibegård solgt.

Som før nævnt mødte Andreas i 1894 Johanna fra Sverige, og i 1895 flytter Johanna og Andreas samt deres barn Thora ind hos Andreas plejemor og bedstemor Bodil Munch på Kannikegårdsvej 14 og 16.

To år senere overtager Andreas Westh matrikel nr. 132 og 223, henholdsvis Kannikegårdsvej 16 og 14, efter sin bedstemor. Samme år, 1897, får Johanna og Andreas deres første søn, Thor.

Syv år bliver det til på Balka. Andreas Westh supplerede sine landbrugsindtægter fra ejendommen med at arbejde på den nærliggende proprietærgård Kannikegård, en af Bornholms største gårde. Desuden arbejdede han i mosen - Hundsemyre.

År 1900 fik den 5-årige Thora en lillesøster, da Bodil blev født, men Bodil fik kun to år på Balka.

Å R E R N E P Å K I R K E K I L D E (1902-1929)

I 1902 flytter Andreas tilbage til Poulsker. Drømmen om et større landbrug bliver til virkelig for Johanna og Andreas. Den 20.3.1902 bliver skødet skrevet under, og Andreas Westh er hermed ejer af ejendommen Kirkekilde, Skolevej 11.

På Kirkekilde bor Anine Pihl, f.Clemen, og enke efter Magnus Andreas Pihl. Familien Pihl overtog Kirkekilde i 1881, men i 1902 sidder Anine Pihl i uskiftet bo.

Ejendomsværdien af Kirkekilde er 13.800 kroner og løsøreværdien er 3.000 kroner. Besætning på Kirkekilde i 1902 er heste, kvæg, får og svin. De overtages af Andreas, dog undtaget 2 køer og et får, som Anine Pihl tager med sig til Kannikegårdsvej, hvor hun flytter ind. Andreas overtager også alt foderet undtagen 1 td. rug og 1 td. bld. sæd.

Til købet af Kirkekilde, en ejendom på 18 tønder god landbrugsjord, får Andreas hjælp af sin farmor, der låner ham 3.000 kr.. Aftalen mellem Andreas og Bodil Munch lyder:

"Til min bedstemoder Bodil Kirstine, f.Jensen, som for tiden opholder sig hos mig, henstår ovennævnte kapital(3.000 kr.) rentefrit og uopsigeligt, så længe kreditor(Bodil Munch) opholder sig hos mig.

Såfremt kreditor skulle tage ophold andetsteds, forpligtiger jeg mig herved, efter et halvt års foregående lovlig opsigelse, helt eller delvis at udbetale kapitalen Resten forrentes til 4 % p.a.." Underskrevet af Andreas.

Sådan lød aftalen, lettere omskrevet. Men Bodil Munch bliver på Kirkekilde indtil sin død.

I 1902 flytter, Andreas og Johanna ind sammen med børnene Thora, Thor og Bodil samt farmor Bodil på 7. vornedegårds(St.Kirkebogård) parcel på den "bedste

to-hestes ejendom i Poulsker", som nogen kaldte den. Jorden var god, men bygningerne var dårlige.

Ejendommen Kirkekilde

Stuehus og lade er fra 1870, men i 1904 bygger familien Westh en ny bygning mod syd på ialt 125 m². Denne bygning består af køreport, vognport, karlekammer (med husholdningskælder under), hestestald, foderbo og lade.

I 1914 bliver der indlagt elektrisk lys på Kirkekilde. I 1919 er beskrivelsen af stuehuset fra 1870 således: 3 stuer, 3 sovekamre, køkken, bryggers (med bageovn af ildfast ler), spisekammer, forstue, - samt 2 kakkelovne, ialt 101 m² og 14 meter i længden.

Den kombinerede svine- og kostald, ligeledes fra 1870, er på 172 m². Desuden er der et hønsehus og et huggehus i syd på 24 m².

I 1924 byggede Andreas mod vest en ny lade og tærskelo samt en halvtagsbygning til brug som oplagsrum for kraftfoder. Halvtagsbygningen er beliggende i gården.

På Kirkekilde er der ansat tjenestekarle, en af de første var en mand ved navn Oskar. Andreas Westh tjener ekstra penge som mælkekusk for Bækkedal Mejeri. Han havde i mange år Tjørnebyruten.

Menneskerne Andreas og Johanna

I 1903 får Johanna og Andreas deres anden søn, Konrad. Senere kommer Anna (1904), Karen (1906), Johan (1908), Otto (1910) og Gerda i 1914. Johanna er da 41 år.

I 1909 fortæller kirkebogen, at Johanna Westh bærer barnet Marie til dåb i Poulsker kirke. Marie er datter af Andreas og Petra Jakobsen, der bor tæt ved Kirkekilde.

Hvordan var så mennesket Andreas Westh. Familie og venner er ihvertfald enige om en ting. En god portion lune havde han. En livlig og festlig mand, og havde f.eks. sammen med naboerne Karl Dam, Sejersgård og August Marker, Kirkebogård mange lystige timer sammen. En romtoddy og et slag kort var ikke at foragte!

Andreas røg altid pibe, det var en langskaftet med "låg" på. Og så var han god til at regne og skrive. Måske højskoleopholdet der havde sat sine spor, det var jo ikke særligt almindelig for "almindelige" folk at gøre sådan noget dengang.

Det med at regne og skrive var nok ikke Johannas stærke side, skolegangen har sikkert været begrænset i datidens Sverige. I det hele taget var Johanna en stille og rolig type, en helt modsætning til sin mand.

Men travlt havde hun. Der var meget arbejde på Kirkekilde. Hun malkede tre gange om dagen, og skulle sørge for mad og klæder til den store familie.

Trods sin svenske afstamning lærte Johanna at tale næsten perfekt bornholmsk, kun enkelte gange kom der nogle svenske ord. Til gengæld fik hun aldrig lært at cykle, hun gik altid rundt.

Livet på Kirkekilde

I 1906 døde Andreas' farmor Bodil Munk. Et par år senere begyndte Otto Bech at tjene på Kirkekilde, og en tid var han også på den nærliggende Sejersgård. Samme Otto Bech blev i 1914 gift med Johanna og Andreas' ældste datter Thora, der selv tjente på Sejersgård i 1910.

Om livet på Kirkekilde og i denne del af Poulsker sogn fortæller Anna Jensen, f.Dam på Sejersgård:

"I 1910 begyndte Thora Westh på Sejersgård. Jeg glædede mig altid, når jeg fik lov til at gå med Thora hjem til Kirkekilde.

Ofte var det mørkt, når vi gik fra Sejersgård. Lidt uhyggeligt var det, synes jeg. Så det føles rart og trygt at holde Thora i hånden.

Jeg og mine to ældre brødre, Jens(f.1895) og Thor(f.1898) elskede at komme på Kirkekilde. Her var der liv og glade dage. Foruden Thora kendte jeg især den ældste af drengene, Thor.

På Kirkekilde fik vi børn lov til at lege lidt og lave spillopper, i modsætning til hjemme på de fine ferniserede gulve på Sejersgård. Kirkekilde havde en lille "sal", hvor vi legede.

Det kunne hände, at der på Kirkekilde var besøg af H. C. Bech, en bror til Thoras forlovede Otto. Både H C og Otto spillede på harmonika, og så fik vi lov til at danse. H C Bech havde tjent på Sejersgård, og han kom senere meget på Udegård, hvor jeg flyttede ind som nygift. Begge brødre Bech spillede meget til høstfesterne ude omkring på gårdene.

Ved Sejersgård lå Sejersgårdsmøllen, og her fik vi malet vores korn. På Sejersgårdshøjene mødtes ungdommen og holdt stævnmøde. På toppen af den ene høj var der en storslået udsigt.

Jeg husker også, at Thoras forlovede kom på besøg på Sejersgård, og så sværmede vi 3 børn nysgerrigt omkring ham og Thora."

Anna Jensen er datter af Karl Dam(f.1867) og Vilhelmine(f.1868), Dammegård. I 1990 fejrede Anna Jensen sin 90-års fødselsdag.

KIRKEKILDE, Poulsker omkring 1910 : Helt til venstre i den hvide kjole står Thora, ved siden af hende Andreas Westh, i midten i den mørke kjole skimtes Johanna Westh. Til venstre for hende - i hvidt - står Conrad, og bagved ham - i mørkt jakkesæt - er det Thor. Helt til højre står Bodil. Desuden er Anna, Karen og Johan med på billedet.

Børnene på Kirkekilde 1910 :
Fra venstre Anna, Johan (på stolen),
Karen, Konrad og Bodil. Helt bagers
de to ældste Thor og Thora.

Ældre billede af Johanna Westh:
Taget i 30'erne udenfor Indre
Mission's hus "Saron" på Poul-
skervej, hvor Johanna kom en del.

Forr i tider...

Billedet er taget engang i 30'erne og nu tilsendt os af K. Bech, Silkeborgvej i København, der heldigvis har kunnet samle alle nødvendige oplysninger, og det gør jo den slags gamle billeder endnu mere interessante.

Damerne er samlet til syvade og stedet er JM mis-

Det blev bygget i 1906 og ligger stadig ved Poulskervej. Lidt ensomt i vore dage, men indtil begyndelsen af 60'erne lå ejendommen Pilevangslige ved siden af. Så solgtes jorden fra til en gård i nabolaget, og bygningerne blev nedrevet.

Personerne er:

Første række (v. fra

West, Dams Minde, Andrea Ipsen, Anna Pihl, Krusegård, Caroline Andreasen, Marie Pihl, Pilevang, Margrethe Dam og Tea Jensen, Solhjem.

Anden række: fru pastor Hartvigsen, Anna Sommer, Anna Hansen, Saron, Ragnhild Jensen, Kærhiem

bo, Marie Larsen, Enghave, Elisabeth Lund, Lundshus, Karoline Bech, Myreløst, Margit Hansen, Kærlund, Manna Sommer, Sandegård, Thora Bech, Hullely, Alfrida Munk, fru Gudbergesen og Dora Andreasen, I Kæret.

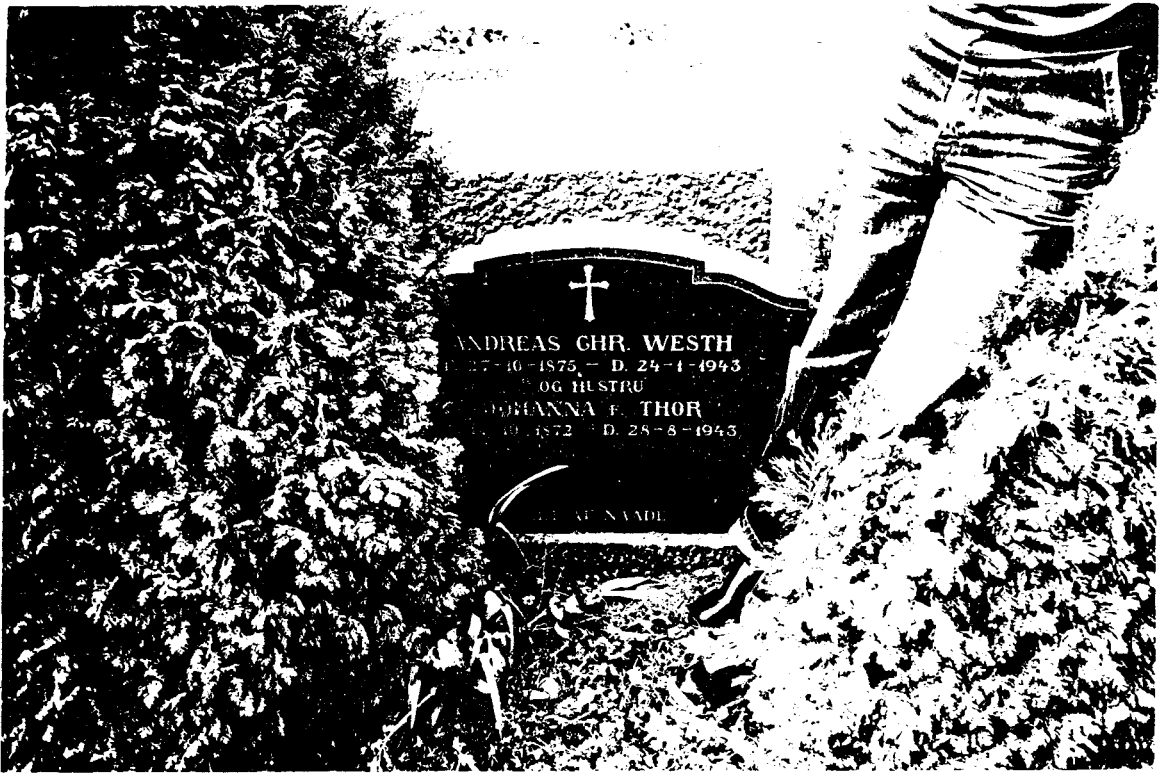

ORR I TIDER. - Dette billede, tilsendt af en læser, er fra Poulsker skole i perioden 1903 til 06. Skolen blev bygget 1844 og var skole indtil 1911, derefter var der Brugs indtil 1984, da denne blev nedlagt. Indsenderen kan desværre kun bidrage med et enkelt navn, nemlig hora West, Kirkekilde, sen. gift Bech.

I. række fra venstre: ? Mogense, Sofie Jensen, Caroline Jensen,
? Marcher, ? Holm, Thora Madsen, Norbakkegård.
II række: Jens Edvard Dam, Dammegprd, ? Mogensen, ? Mogensen, Jens Skoy,
Harald Jensen, Abdon Johansen, Tjørneby, Thora West, Kirkekilde,
Olga Holm, og Ellen Marcher.
Bageste række Jens Valdemar Marcher, ? Kofoed, Åge Klo, Thor West,
Kirkekilde, Otto Rohmann, Tjørneby, Alfred Holm og lærer Andersen.
Lidt uenighed: En at nr. 4 i forrest række er Ingeborg Jensen. oo

ANDREAS OG JOHANNA WESTH I HAVEN PÅ DAMS MINDE, HVOR DE BOEDE FRA 1929
TIL 1935. Huset ligger på Strandmarksvej, og er i dag Sommerhus.

MINDET PÅ POULSKER KIRKEGÅRD OVER ANDREAS OG JOHANNA WESTH, TAGET 1989.

Politikreds **Legitimationskort**
 Nr. 13 for
 Sikkerhedsomraaderne i Danmark.

Navn Johanna Westh

Stilling Husmøder

Bopæl 17 Sty. Pct. Poulsker

Født d. 14/10/1870 Lovrigger

Indehaverens
 Underskrift Johanna Westh

Poulsker Folkeregister
 pr. Nexø

d. 28/5 1943

H. Kaas

Kortet skal altid medføres.

O. O. B. & Co.

Til venstre: Legitimationskort for Johanna Westh.

Øverst: Fra venstre står Johanna og Andreas. Derefter døtrene Anna og Gerda. Mellem dem, lidt bagved står Andreas Mortensen, Ronne. Helt til højre står Ingrid Mortensen, kusine til Johanna. Ingrid er datter af Lasse Carlsson, født 1847, farbror til Johanna.

I 1917 fik Johanna og Andreas deres første barnebarn ud af 17, idet Thora, der i 1914 var blevet gift med Otto Bech, fik Knud. Thora og Otto boede på Hullely i Poulsker, og i Poulsker etablerede den ældste søn Thor sig også. Han blev gift i 1919 med Betty Andersen, og i 1920 blev deres barn, Børge, barnebarn nummer to.

I 20'erne var Johanna og Andreas en tur til Sverige, måske i forbindelse med Johannas fars dødsfald i 1925.

Det var også i 20'erne det begyndte at knibe med kræfterne til at drive den forholdsvis store landbrugsejendom Kirkekilde.

Andreas havde haft et uheld i forbindelse med mælkekørslen. Han var kørt galt ved Råbygård, og kvæstede det ene ben. Siden dette uheld haltede han lidt hele tiden.

De to yngste sønner Johan og Otto skiftedes til at bo hjemme og hjælpe til med bedriften og med mælkeruten. I 1927 har Johanna og Andreas den store sorg, at deres ene datter Bodil dør.

Tiden på Dams Minde og på Soltoft

I 1929, da Andreas var 54 år, overtog Johan Kirkekilde. For 5.500 kr. købte Johanna og Andreas Dams Minde, beliggende ved siden af Dammegård. Her havde de en hest, nogle få grise og høns, og desuden fiskede Andreas lidt fra sin egen lille båd, der lå ved stranden ved Jomfrugård.

Damsminde, der var en udstykning fra Sommergård, havde et stuehus på 76m², bygget i 1892. Det indeholdt to stuer, tre kamre, køkken og spisekammer. I nord var der vaskehus, huggehus, brænde- hus, hønsehus og hestestald, ialt 48 m². Det var opført i 1899. Endelig var der et lille svinehus på 11m².

I en periode boede Otto hjemme på Dams Minde, og af børnebørnene var bl. a. Henry Bech, Thoras yngste, på sommerferie hos bedsteforældrene på Dams Minde.

Det blev kun til 5-6 år på Dams Minde. I 1935-36 gik turen til det mere centrale Snogebæk, hvor Soltoft, Hovedgaden 82, blev bygget. Her var der et stuehus med to værelser på 1.sal, og desuden var der et vaskehus og et hønsehus.

Lige nord for Soltoft boede Johanna og Andreas' næstældste søn Konrad på Ellegård med sin kone Ellen og børnene Bodil og Poul. I 1938 flyttede også Johan med familie til Snogebæk. Kirkekilde var blevet solgt, og Johanna og Andreas havde således flere børn og børnebørn forholdsvis tæt på sig. Datteren Anna boede også i Snoge-

bæk. Den yngste datter Gerda var den eneste, der boede "langt væk", idet hun boede i Rønne.

I foråret 1939 flyttede Thor, sammen med sin søn Børge, ind på Soltoft, mens han byggede sit nye sted Nyvang. Thor havde mistet sin kone Betty, og havde derefter solgt det hidtidige sted Munkevang.

Andreas blev angrebet af kræft, og da han døde i 1943, var den før store og kraftige mand blevet ganske tynd. Det sidste stykke tid var hans seng blevet flyttet ind i stuen på Soltoft. Han døde den 24. januar 1943, og blev begravet den 28. januar med efterfølgende begravelseskaffe på Soltoft.

Johanna savnede sin mand meget efter hans død, og følte sig meget gammel. Hun mistede lidt af livsgnisten.

Soltoft blev solgt, og Johanne flyttede 2-3 kilometer vest på, til sin ældste datter Thora på Hullely.

Det var Konrad, der kørte Johanna fra Soltoft til Hullely, og til ham sagde hun :

"Godt du ikke kører mig på plejehjem."

Et halvt år efter døde Johanna, den 28. august 1943, 71 år gammel. Hun blev begravet den 1. september på Poulsker kirkegård. Indvandrerens fra Sverige havde fundet sit sidste hvilested.

BORNHOLMS TIDENDE

Dødsfald

+

At Herren i Dag har hjemkaldt til den evige Hvile vor kære Mand og Fader, Svigerfader og Bedstefader,
Andreas Chr. Westh,
bekendtgøres herved.
Soltoft, den 24. Jan. 1943.
**Johanne Westh
og Sørensen.**
Begraves fra Sct. Pouls Kirke
Torsdag den 28. ds. Kl. 14.

X **POULSKER**
Jordfærd.

Fhv. Avlsbruger i Poulsker Andreas Christian Westh jordfæstede i Torsdags fra Sct. Pouls Kirke. Et stort Følge fulgte ham til hans sidste Hvilested paa Poulsker Kirkegaard.

Efter Salmen »O, Gud ske Lov, det hjemad gaare talte Pastor Sørensen, Bodilsker ud fra Amos 4,12: »Bered dig, o Israel, til at møde din Gud.»

Der skal Beredelse til at møde Gud. Ved Kongesønnens Bryllup havde en af Gæsterne ikke Bryllupsklædningen paa, og han blev vist bort. Den Dragt, vi selv har skaffet os, er plettet af Synd. For os selv er det ikke muligt, men Gud har sendt sin Søn til at gøre Forberedelsen mulig for os.

Vi maa hæn til Jesus og sige: Saa bered du da mig, og det gør han gennem sit Ord. Vi bliver hørt Kristus, som Paulus siger, og saa har vi Bryllupsklædningen paa. Sygdom og Lidelse kan ikke berede os, men gøre os smaa, saa Gud kan naa med os det, han vil.

Efter Talem blev sunget »Nu har jeg vundet og stridt den gode Strid«, og medens Kirken blev baaret ud af Kirken »Freseren er mig en Hyrde gods».

Efter Jordpaakastelsen og Verset »Saa rejser vi til vort Fædreland« udtalte afdødes Søn, Avlsbr. Thor Westh, en hjertelig Tak paa sin Moders, Søskendes og Families Vegne til alle, som havde besøgt hans Fader paa Sygehuset og vist deres Deltagelse ved hans Jordfærd.

+

At Herren i Dag har hjemkaldt til den evige Hvile, vor kære Mor, Svigermor og Bedstemor,
Johanne Westh,
i Thor,
bekendtgøres herved.
Poulsker, den 28. August 1943.
»Børn og Svigerbørn.
Begravelsen har fundet Sted fra Sct. Pouls Kirke Onsdag den 1. September Kl. 14.

N. P. Nielsen *NSP* GOTTFREDSDAEGEN II.
KØBENHAVN, K.

Til venstre den unge ranke flotte pige Thora Westh. Fotografen er Emil Clausen, Frederiksborggade 34 i København. Det menes dog ikke, at Thora nogensinde har været udenfor Bornholm undtagen på besøg i Sverige (?) Til højre den standhaftige soldat Otto Bech i sin soldateruniform. Han var soldat på Bådsmadsstrædes Kaserne på Christianshavn ("Christiania"). Nederst Thora og Otto's to frække knægte Knud og Henry.

A 1 THORA MATHEA WESTH

F. 14.4.1895.

Andreas' og Johannas første barn bliver datteren Thora. Kirkebogen fra Vestermarie fortæller, at Tora Matea Vest fødes den 14. april 1895, og at moderen, ugifte Johanna Thor, "har til huse hos husmand Lars Klausen, 9. selvejergårds(Smørengesgård) lynglod". Derimod fortæller kirkebogen intet om hvorvidt Thoras far, Andreas Westh, på det tidspunkt bor i Vestermarie.

Thora Westh bliver døbt i Vestermarie Kirke af sognepræst Moos den 9.6., og fadderne ved denne dåb er følgende : Arbejdsmand Lasse Karlssons fraseparerede hustru Anna, 9. selvejergårds lynglod, tjenestekarl Karl Karlsson, Baggård, Klemensker, husmand Ole Mortensen, Nylars og tjenestepige Hansine Maria Karlsson, Møllegård, Vestermarie.(Om Lasse Karlsson & familie, se side 5).

Thoras far havde haft en søster af samme navn som Thora, der døde kun syv måneder gammel(se side 16), så måske Thora er opkaldt efter sin faster.

Ca. otte måneder gammel forlader Thora Vestermarie og flytter til Balka, Bodilsker sogn. Her flytter hun sammen med sin far og mor ind hos Bodil Munch, der er Andreas' farmor/plejemor, og dermed oldemor til Thora. På Kannikegårdsvej tilbringer Thora sine første syv leveår. En af hendes legekammerater er nabosønnen Aksel Hansen, og Aksel og Thora kommer senere til at tjene sammen på Gadegård i Poulsker. Endnu senere bliver Aksel Hansen en kendt vognmand i Snøgebæk, og hans kone Laura er indehaver af et mejeriudsalg på Havebo, der ligger på hjørnet af Turistvej og Hovedgaden.

Syv år gammel flytter Thora sammen med sine søskende, 5-årige Thor og to-årige Bodil, og så selvfølgelig forældrene og oldemoderen, til Poulsker sogn, hvor familien flytter ind på den nyerhvervede ejendom Kirkekilde, Skolevejen 11. Samme år, 1902, begynder Thora i skole. Skolen ligger i den anden ende af Skolevejen, og her gik Thora, indtil hun forlod skolen efter konfirmationen i 1909.

Thora blev konfirmeret den 18. april 1909 i Sct. Pouls Kirke. I 1909 var der to konfirmationer. Foruden den i april måned var der også en den 3. oktober. Disse konfirmationshold bestod, foruden Thora, af bl. a. følgende personer :

Hans Vibe, 23.slvgs.Pc, Carl Holger Andersen, Thorvald Jensen, 13.slvgs.Pc, Anders Christoffersen, Gubbegård, Emil Pihl, Bedegård, Peter Jensen, (tjener på Slettegård, f. i Kbh. af ukendt), Oskar Nielsen, (f. i Kbh, plejemoder Jakob Pedersens enke i Snøgebæk), Jens Peter Larsen, (f. i Pedersker, tjener på Graveregård), Chr. Lund, 9.slvgs.Pc., William Hansen, Stavngård, Jens M. Skov, Rispebjerg, Jens Edv. Dam, Sejersgård, Niels A. Mortensen, Snøgebæk,

(forsættes)

Peter Andreas Pedersen, Snogebæk, Karen Marker, Lovise Pedersen, Snogebæk, Alma Munch, Skrokkegård og Albine Holm, Snogebæk.

Formaninger og gode råd

I Thoras poesibog skrev et familiemedlem, Hermandine Westh, Ibsker, allerede i 1907:

Ak, ingen steds er roserne så røde
Ak, ingen steds er tornene så små
Og ingen steds er Dunene så bløde
som de vor Barndoms Uskyld hvilte på.

Og Thoras lille veninde, Anna Dam, Sejersgård, tilføjede:

Gid du maa leve længe
Og aldrig savne penge.

Lidt mere alvorlig og religiøs skrev moderen i bogen den 24.11.1909:

Men da det stærkt mod årets ende lakker
en prægtig lejlighed der gives nu
Når du for året høstens herre takker med bøn og gaver
Skolen kom i hu.

To dage forinden skrev en vis Otto Bech i poesibogen :

Gæk trøstig frem på Livets vej
brug livet - men misbrug det ej
I modgangs Storm og modgangs Sol
ej på dig men Herren Stol.

Ja, sådan skrev han den gode Otto Bech i den 14-årige Thoras dagbog den 22.11.1909. Seks år senere, næsten på dato, blev Thora og Otto gift.

Thora og Otto kendte altså hinanden allerede i 1909. Og det gjorde de, fordi Otto tjente på Kirkekilde i denne periode. Også Thora var ude og tjene efter konfirmationen. Som før nævnt på Gadegård, og bl.a. også på Sejersgård (1910) og Munkegård(i 1914).

Otto Bech

Otto Bech var født som tvilling den 22.4.1887 på Lærkesvang, Kæret i Poulsker, og søn af Andreas og Charlotte Bech. Slægten er en gammel Poulsker-slægt(Se slægtsbogen "Slægten Bech fra Poulsker, 1986).

Ottos tvillingbror hed Sinius, og trods forskellige af typer holdt tvillingeparret sammen gennem hele livet. Allerede som 12-årige blev brødrene "vautehorra", men da skolen jo trods alt også skulle passes lidt, indgik de det kompromis at skiftedes hveranden dag til henholdsvis gå i skole og vogte kørerne !

Thora og Otto blev gift i Sct. Pouls Kirke d. 26.11.1914 med efterfølgende

fest på Kirkekilde.

Af Ottos søskende fik brudeparret et spisestel, og Ottos nevø, Edvard Bech, Snogebæk, mindes den dag i dag stadig, at han som 13-årig knægt gik med gaven op til Kirkekilde i en barnevogn, mens vielsen foregik i kirken. Det var en sikker måde at få spisestellet frem uden, at der gik "skår i gaven".

Tiden på Hullely

Samtidig med brylluppet flyttede Thora og Otto ind i deres nyopførte ejendom Hullely. (se avisartikel fra 1964 i anledning af deres guldbryllup)

I sin unge dage var Otto, ligesom sin bror Hans Christian, "H. C.", ivrig spillemand. Ved mangen en høstfest i Poulsker har brødrene Bech underholdt med harmonikaen, og både dengang og senere, var Otto altid sikker gæst på dansegulvet, når der blev spillet op til rigtig gammeldags vals.

Et langt liv på Hullely fik Thora og Otto. Mere end 60 år blev det til her. Et travlt landmandsliv for dem begge. Otto var i adskillige år mælkekusk til Bækedal Mejeri i Poulsker, og hertil leverede Hullely jo selv mælk. En såkaldt kontrabog for Otto Bech fra Bækedal Mejeri fortæller lidt om prisniveauet dengang. Bogen er fra november måned 1920:

Leveret mælk, 1279 kg. til en værdi af	167,39 kr.
Udleveret skumme- og kærnemælk 1226 kg.	12,26 kr.
Udbetaling	155,13 kr.
Minus foderstoffer	126,00 kr.
Rest	29,13 kr.

Thora og Otto handlede en del i Snogebæk, Brugsen og hos Slagter Bendtsen, men største indkøb var dog i Poulsker Brugs. Brugsen var startet i 1910 i de tidligere skolebygninger på Skolevej, hvor både Thora og hendes bror Thor havde gået i skole.

Nedenstående er en lang liste over indkøb som familien fra Hullely har foretaget i Poulsker Brugs dengang i 20'erne. Dels for at give et indtryk af prisniveauet, men også for at vise en husmandsfamilies forbrug og indkøbsvaner for omkring 70 år siden. Familien bestod nu af fire personer, idet Thora og Otto havde fået sønnerne Knud og Henry i henholdsvis 1917 og 1922.

Kontrabog for nr. 148. Otto Bech/ Poulsker Brugsforening:

2 kg st melis	1,08.	1/4 kg kaffe	1,25
1 kg margarine	1,30.	1/2 kg fedt	1,02
2 kg amerikansk mel	1,16.	1 pk st kardemomme	0,15
gær for 10 øre	0,10.	3 kg skaller	0,30
1 kg soda	0,12	2 bagepulver FDB	0,20
1 rulle sort garn	0,27	1 æske farveblyanter	0,30
1 rulle hvidt garn	0,27	1 par børneseler	0,90
For 50 øre sort uldgarn	0,55	For 10 øre bolsjer	0,10
3 æsker snus	0,75	Søm	0,50
6 l petroleum	1,44	2 slikpinde	0,10

(forsattes)

$\frac{1}{2}$ kg fars	1,10	1 karskrubbe	0,45
5 stk knækpølser	0,90	1 pk lyst pudder	0,48
1 pk cremepulver	0,12	$\frac{1}{2}$ kg fint salt	0,10
$\frac{1}{2}$ kg svedsker	0,50	1 pk kakao FDB	0,25
$\frac{1}{2}$ kg kartoffelmel	0,28	1 par støvlebånd	0,25
For 10 øre st peber	0,10	1 fl maltsaft	1,20
- - - st kanel	0,10	1 kg kogearerter	0,45
- - - st allehånde	0,10	2 hof	0,60
1 pk ludpulver	0,35	2 citronvand	0,32
2 sæt klamper	0,24	Indleveret æg 10,8kg	12,31
1 stk ost	0,30	2 appelsiner	0,20
25 øre figen	0,25	1 dusin lærredsknappe	0,26
1 pk the	0,40	1 pk lækerol	0,55
$1\frac{1}{2}$ m tøj	2,25	leverpostej	0,75
$\frac{1}{2}$ brun sæbe	0,27	1 pk tobak	0,50
Flask	1,15	Humle	0,55
1 m lærred	1,35	1 m hessian	1,50

Thora var ældst af Johannas og Andreas' børneflokk, og der var altid en dør åben i hendes hjem på Hullely for familiemedlemmer, det være sig fra "Westh-siden" eller "Bækka-familjan". Hun var en god kvinde, der gerne hjalp alle. En af hendes største fritidsinteresser var aktiviteterne omkring Indre Missions hus Saron, beliggende lige i nærheden af Hullely.

Thora besøgte Sverige, bl.a. sin mors fødehjem på Sälshög i Tommelilla. Hendes morfar Hans Thor døde i 1925. Ellers var hun aldrig uden for øen i modsætning til Otto, der var soldat i København omkring 1905-1907 på Bådsmadsstrædes Kaserne (nuværende Christiania).

I januar 1943 mistede Thora sin far, og straks derefter flyttede moderen op til Hullely. Her på Hullely døde Johanna Westh allerede i august måned samme år.

Thora og Otto fik 3 børnebørn, Inge Merethe (1949) samt Jonna og Kenn Erik (1952). I adskillige år holdt Thora og Otto juleaften på Hullely for sine børn, svigerbørn og børnebørn. Fast ni mennesker mødte trofast op hver jul til nogle festlige timer, og det skete flere gange, at de tre børnebørn overnattede på Hullely julenat.

Ellers blev der selvfølgelig holdt de sædvanlige runde fødselsdage og almindelige dage på Hullely. Og, som altid på landet dengang, pølsegilde efter, at grisen var slagtet. Så valfartede de samme mennesker frem og tilbage mellem ejendommene for at smage på hinandens blodpølse !

I mange år var Thora og Otto nytårsdag samlet med Bækkafamilien hos Ottos forældre på Møllebo (Poulskervej 3). Her stod menuen ofte på bedstemor Charlottes berømte "Bækkakål", en slags opstuvet kål med en masse krydderier. En ret som Thora videreførte en tid, men opskriften er nu forlængst gået tabt.

I 1964 fejrede Thora og Otto guldbryllup, og i 1974 blev diamantbrylluppet fejret på førortalte Møllebo, hvor sønnen Knud boede. På det tidspunkt havde

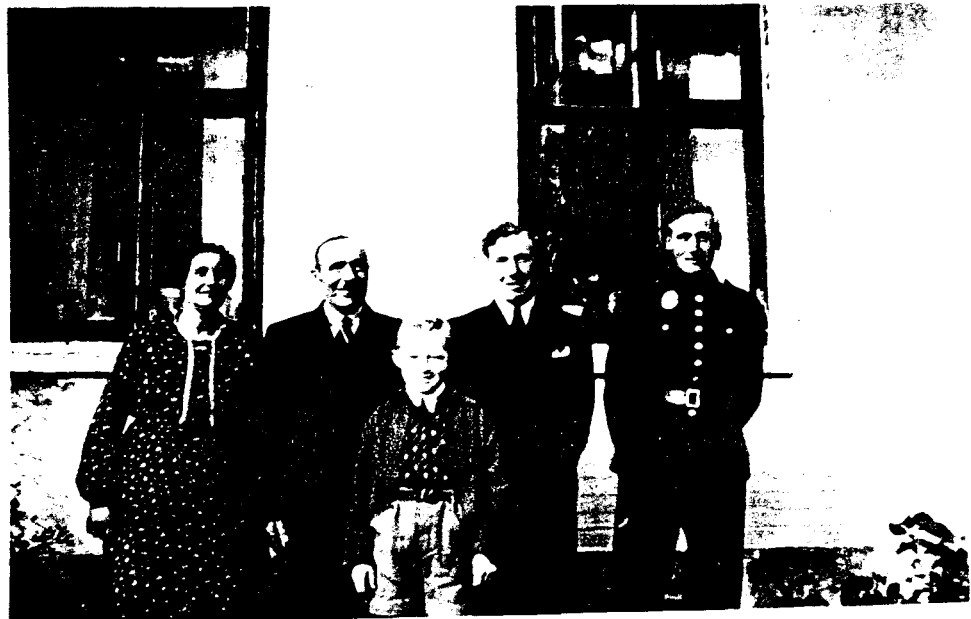

I døren til stuehuset på Kirkekilde, Poulsker omkr. 1910-11 :

Foran i hvide kjoler står Anna og Karen. Bagved Anna står Thor, derefter Johan, der holder sin mor, Johanna Westh, i hånden. Den lille Otto sidder på skødet af sin mor, så kommer Conrad i hvid skjorte og flot slip, der flager for vinden. Helt til højre Bodil. Bagerst står Andreas Westh og Thora.

*

Billedet nedenunder : Godt 30 år senere på Hulley, Poulsker. Thora og Otto Bech med sønnerne Knud og Henry (i uniform). Foran står Frode, Otto Wesths søn.

Tiden går hurtigere jo ældre man bliver

Avlsbruger Otto Bech og hustru, Poulsker, har guldbryllup og har i alle 50 år boet på Hullely

Guldbrudeparret foran væggen med fire generationers familiebilleder.

Avlsbruger Otto Bech og hustru, Thora, Hullely, Poulsker, har torsdag den 26. november guldbryllup. Samme dag har de en slags jubilæum, idet de har boet i 50 år på ejendommen, som de selv har ladet opføre.

Ægteparret driver stadig Hullely, men på en mere moderne måde end førhen, sådan at forstå, at de af arbejdsmæssige grunde har kvægløst landbrug, og en maskinstation til at forestå alt markarbejdet.

— Jeg går bare og ser på, når maskinstationen arbejder på vore syv tønder land, så det er en nem måde at drive landbrug på, siger Otto Bech med et lunt smil. Hvor- efter han tilføjer:

— Men overskuddet er ikke al-ferden. Det gør heller ikke noget. Det væsentligste er, at vi kan blive på landet. Vi kan ikke undvære landet.

Og ægtefællerne fortæller om, hvor dejligt det er, at være på landet, ude i naturen, og følge årstidernes skiften på mark og i have.

Fru Bech sagde blandt andet:

— Vi har altid nok at se til, og jeg synes det er som om at tiden går hurtigere, jo ældre man bliver.

Vielsen

kostede 36 timers løn

Fru Thora Bech er 69 år, og er vokset op først på Balka og siden, da faderen blev avlsbruger, i Poulsker. Efter konfirmationen kom hun ud at tjene på gårde her på egnen, og godt 19 år gammel blev hun gift.

Otto Bech er 77 år, og er opvokset i Poulsker, hvor faderen havde en »to hestes ejendom«.

— Da jeg var barn, var der tre slags børn til. Der var bonde-bælla, to-hestes bælla og så dem, der ikke havde heste, siger Otto Bech.

Som dreng vogtede han kreaturer. Efter konfirmationen kom han ud at tjene på landbrug, og i 1914 havde han samlet penge nok til at kunne gå i gang med et byggeri — og til at blive gift.

Lunt siger han:

— Jeg læste nyligt om én, der havde »givet otte kroner« for sin kone. Otte kroner havde vielsen nemlig kostet ham. Men jeg måtte af med 18 kroner! Præsten skulle have 10 kroner, degnen fem kroner og musikken, lærerinden, tre kroner. Det svarede til 36 timers arbejde ved tærskværket.

Hullely lod de opføre på syv tdr. land, som var erhvervet hos Ud-

stykningssforeningen. Fire ejendomme Hullely, Hullevang, Mindebo og Tornehøj, opførtes på et areal, som Udstykningssforeningen havde erhvervet fra Hullegård.

Tidsfordriv at være landmand

De andre ejendomme har siden skiftet ejere både to og tre gange.

Hullely kostede alt i alt godt 10.000 kroner i anskaffelse. Selve jorden kostede 550 kroner pr. tdr. land, og mens vi er ved priserne nævner Otto Bech, at bygnings-

håndværkerne dengang fik fra 20 til 40 øre i timen.

På ejendommen har der været en besætning på op til fire køer, to heste, grise og høns.

Otto Bech havde udover arbejdet på ejendommen også en mælkeroute, Hundemyre-ruten at passe og han var i mange år fast mand i Poulsker Tærskeselskab.

Arbejdet med køer og heste blev for omfattende, så de er blevet solgt, men hestene havde han dog til han blev 70 år.

— Vi var en uges tid om at pløje jorden, siger Otto Bech. I dag går det mere gesvindt. Sidst kom maskinstationen med traktor og en trefuret plov, og hele jorden blev pløjet på godt otte timer. Det er nemt at drive en landejendom nu om stunder. Det er nærmest en slags tidsfordriv.

Fru Thora Bech tog også del i ejendommens drift, ligesom hun holdt hjemmet og desuden havde mange andre ting at beskæftige sig med.

— Der blev lavet meget i hjemmene dengang i modsætning til nu, hvor det er ved at blive almindeligt med udearbejdende husmødre, der jo ikke har tid til alle de sysler, som vi beskæftigede os med.

I ægteskabet er der to sønner, avlsbruger Knud Bech, Møllebo, Poulsker, og kommunalarbejder Henry Bech, Nexø, og guldbrudeparret har tre børnebørn.

serik

☆

Thora været syg en del år, så nu var det i stedet Otto, der i en høj alder kokkerede i køkkenet på Hullely.

Thora døde den 27.6.1975. Efter hendes begravelse var der mindesamvær på Pedersker Forsamlingshus. Otto blev imidlertid boende på Hullely, og først i 1981, efter mere end 67 år på ejendommen, flyttede han på plejehjem.

Otto døde på Nørremøllecentret i Nexø den 2.1.1983, næsten 96 år gammel, og familien holdt mindesamvær for ham på Nexø Sømandshjem. Det knep en del med hørelsen de sidste år, men det gode humør havde Otto i sig til det sidste. Også selv om han havde den sorg at miste sin ældste søn Knud i 1978.

Otto og Thora havde to børn (B 1 - B 2) :

B 1 Knud Bech

F. 5.6.1917.

Hjemmedøbt samme dag af pastor Hartvigsen, fremstillet i kirken den 22.7. Ved dåben bar moderen barnet, faddere var Bodil Westh, Thor Westh og Andrea Bech (Otto Bechs søster).

Efter konfirmationen i april 1932 fik Knud sin første plads hos onkelen Conrad Westh på Ellegård. Senere blev det til pladser hos Jacob Wibe, Vibegård og Marcher, Spidsegård. Netop på Vibegård arbejdede Gunver Larsen, mens Knud arbejdede på Spidsegård (de to gårde ligger ved siden af hinanden), og det resulterede i, at Gunver og Knud blev gift den 9.12.1950. Gunver var født den 25.4.1927, og datter af Jens Larsen, Poulsker (se Slægtsbogen om Slægten Larsen fra Vestermarie) og Hansine Pedersen (se Slægtsbog om Andreas Pedersen fra Snogebæk). Foruden Vibegård havde Gunver også arbejdet på Sandegård og Kåsegård.

Samme år som giftermålet overtog Gunver og Knud Møllebo, hvor Knuds bedste-forældre i sin tid havde boet. De havde bygget ejendommen i 1906, men da Charlotte Bech døde i 1929 blev den solgt, og hav^{de} således været væk fra familien i 20 år.

Knud arbejdede i bl. a. i mange år for Frederiks Stenbrud (De forenede Granitbrud), og drev samtidig landbrug på sit husmandssted. Gunver arbejdede i adskillige år som rengøringsassistent på Poulsker Skole, og arbejdede i hjemmet.

Knud døde pludselig den 28.10.1978. Gunvor bor nu på Valnøddevej i Snogebæk.

Gunver og Knud havde en søn (C 1) :

C 1 Kenn Erik Bech

F.25.7.1952.

Butiksassistent for Brugsen i ca. 6 år (i Nexø, Bodilsker, Helsingør og København). Derefter ca. 10 år indenfor travsporten, både i København og på Bornholm. Nu free-lance ved Bornholms Tidende. Bor på barndomshjemmet på Møllebo.

Henry Bech i uniform
under 2. verdenskrig.

Konfirmation: Asger, Rikke og Jonna Kofod. Nederst til højre : Kenn Erik Bech. Billedet under ham viser Gunver og Knud Bech.

B 2 Henry Bech

F. 20.12.1922.

Moderen bar barnet ved dåben. Faddere var Karen Westh, Marie Bech (Otto Bechs søster) og faderen. Dåben skete den 28.1.1923.

Efter konfirmationen i 1936 tjente Henry i 3 år på Nordbakkegård. Derefter blev det en tid hos onkelen Otto på Birkelund i Bodilsker, arbejde i mosen (Hundsemyre), og desuden noget skovarbejde bl. a. sammen med onkelen Thor.

Henry kan huske, da Dams Minde, bedsteforældrenes hjem fra 1929-39, var rammen om mange sammenkomster for Westh-familien:

"Det var samlet utroligt mange mennesker i huset ved disse sammenkomster, husk på der var otte børn, plus svigerbørn og os børnebørn.....

Og sikke nogle diskussioner der var. Westh-brødrene var langt fra enige om alt. F. eks. kunne den lune, og lidt mere rolige, Conrad, ikke lade være med at drille Thor, der var ivrig socialdemokrat og "Stauning-fan". Thor stod noget alene med sine synspunkter i kredsen - dengang.

Diskussionen kunne blive så højrystet, at bedstefar Westh til sidst måtte skære igennem og sige, at 'nu må I tage det lidt roligt'. Jo, der skete mange sjove ting. Den yngste af brødrøerne, Otto, var rigtig noget af en humørbombe.

Især i juletiden var der et evigt "renderi" hos hinanden, det var de samme mennesker, der mødtes, og den samme slags mad vi fik. Men sådan var traditionen."

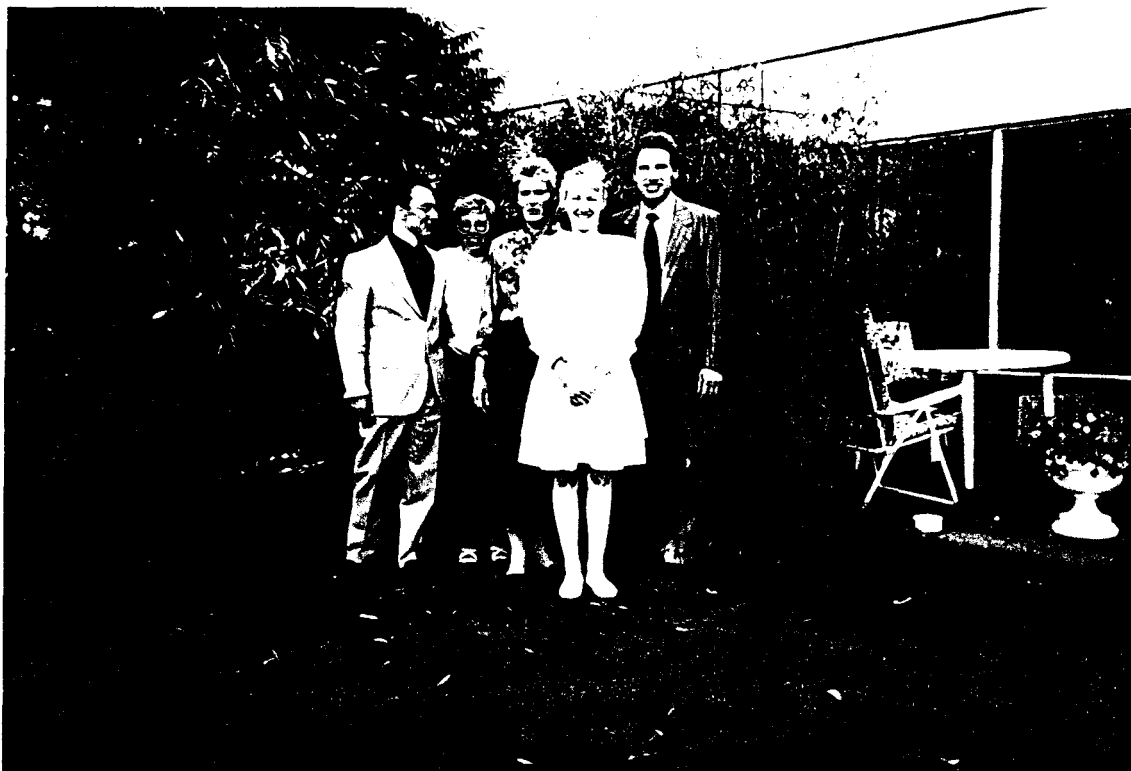
Men tilbage til 40'erne. Det var krigens tid, og Henry måtte ud og hjælpe tyskerne nogle måneder, idet fagforeningen sendte ham til Dueodde, hvor værne-magten var i færd med at bygge betonbunkers.

Så blev Henry indkaldt til CBU (det nuværende CF), og her var han inde i 14 måneder, hjemsendelsen skete efter krigens slutning i juni 1945.

Fra den periode kan Henry fortælle om mange dramatiske episoder, idet han foruden CBU-tjenesten var engageret i modstandskampen. CBU'erne hørte hjemme i Allinge, og Henry boede f. eks. et års tid på Strandhotellet. Bombningen af Rønne i de bevægede majdage i 1945 oplevede Henry således:

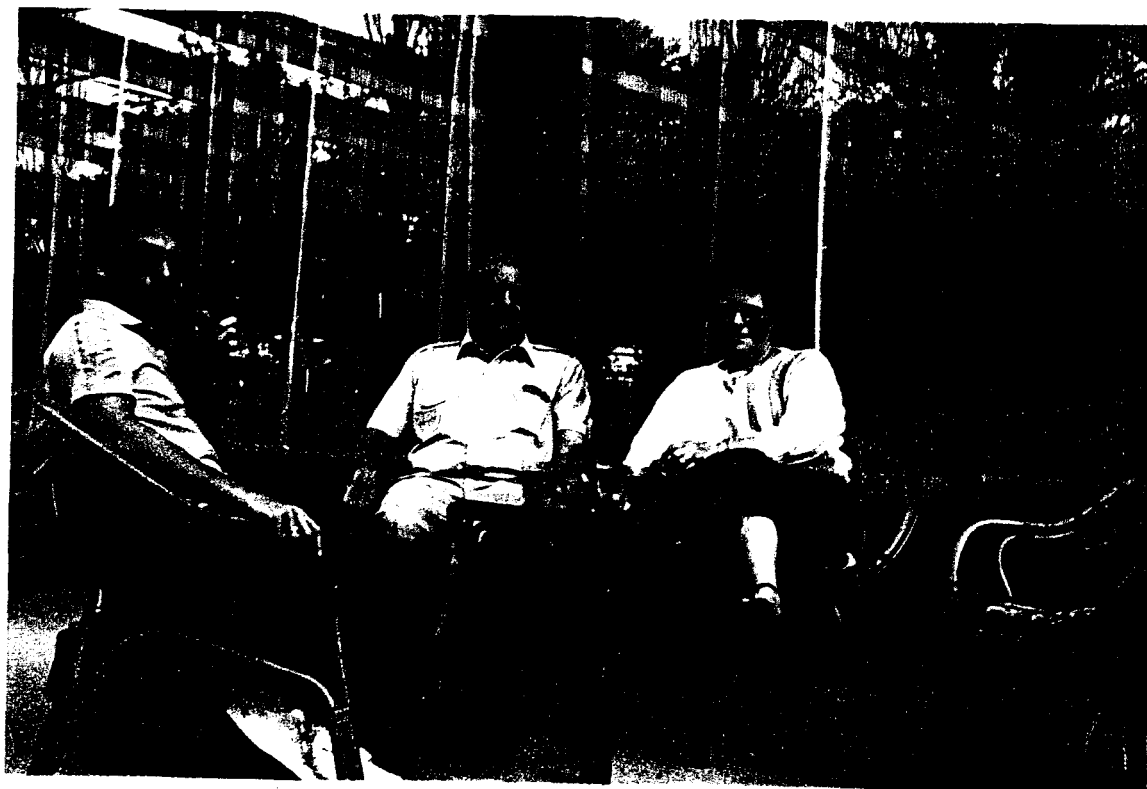
"Det var den første weekend i maj måned 45. Jeg var i Nexø hos min forlovede Minni på Pilebrovej. I København fejredes Danmarks befrielse, men festen var ikke nået til Bornholm. Den tyske kommandant ville ikke overgive sig til russerne. Det var en mærkelig fornemmelse at gå rundt i Nexøs gader, og vide, at Bornholm var udenfor det hele. Jeg var lidt uroligt for, hvad der skulle ske.

Mandag morgen tog jeg toget til Rønne, og tog først ud til Gerda og Alfred, min onkel og tante på Borgmester Nielsensvej. Vi så godt, at nogle flyvere nærmede sig, men vi anede endnu ingen uråd.

Øverst: Ved Rikkes konfirmation ses fra venstre Ole og Inge Merete Svan, Jonna Rikke og Asger Kofod.

Nederst: Ole Svan, Henry og Minni Bech.

Vi tog afsted, Alfred skulle til sit arbejde på Gasværket, og jeg selv var nået til Rønne H, da tyskerne begyndte at komme løbene nede fra havnen. De havde begyndt at lugte luntten, og snart brød ragnarok løs over byen.

Rønneboerne, derimod, var ikke klar over, hvad der skulle ske, og myldrede tillidsfuldt og nysgerrigt ud på gader og stræder for at se på flyverne.

Snart begyndte den frygtlige bombing, og selv om der blev ødelagt mange huse, og der blev dræbt flere mennesker, var det egentlig utroligt, at ikke endnu flere mennesker mistede livet, end tilfældet var."

Så fulgte nogle hårde dage for Henry og hans gruppe, men til sidst var det hele overstået. En tid der for de yngre generationer måske kan lyde "spændende", men som Henry, og mange andre med ham, aldrig ønsker tilbage.

Den nervepirrende tid med de natlige illegale våbentransporter, der med CBU's udrykningskøretøjer som glimrende camouflagedeværn narrede tyskerne, var forbi.

Nationalsocialismen var død, og nazisterne færdige, nu kunne der åndes frit igen.

Genopbygningen af de knuste byer Rønne og Nexø kunne påbegyndes, og Henry var med til at bygge de mange svenskehuse i Nexø. Husene, der var en gave fra den svenske stat. Den 1.10.1946 startede Henry på Nexø Kommunes vejafdeling, og her var han i 39 år.

Minni og Henry blev gift den 13.2.1948. Minni var født den 25.3.1922, og datter af Anine og Aksel Jakobsen, Nexø. Minni har bl. a. arbejdet som butiksassistent hos Købmand Verner i Strandgade. Deres bopæl er på Gl. Postvej, og de har to børn (C 1 - C 2) :

C 1 Inge Merete Bech

F. 12.10.1949.

Gift 26.7.1970 med Ole Svan f.16.12.1946, og søn af Lillian Svan, København. Ole arbejder som kontorbetjent ved forsvaret(Værløse Lufthavn), mens Inge Merete er overassistent ved socialforvaltning i Birkerød Kommune. Inge Merete og Ole bor Vandtårnsvej i Birkerød.

C 2 Jonna Bech

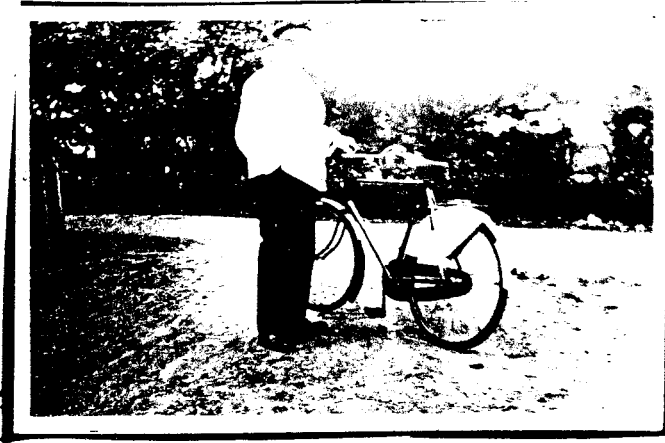
F.18.12.1952.

Gift 19.10.1974 med Asger Kofod f.28.2.1950, og søn af Gerda og Henning Kofod, Poulsker. Asger er uddeler i Sengeløse, mens Jonna er ekspedient. De bor i Himmelev ved Roskilde. Eet barn (D 1) :

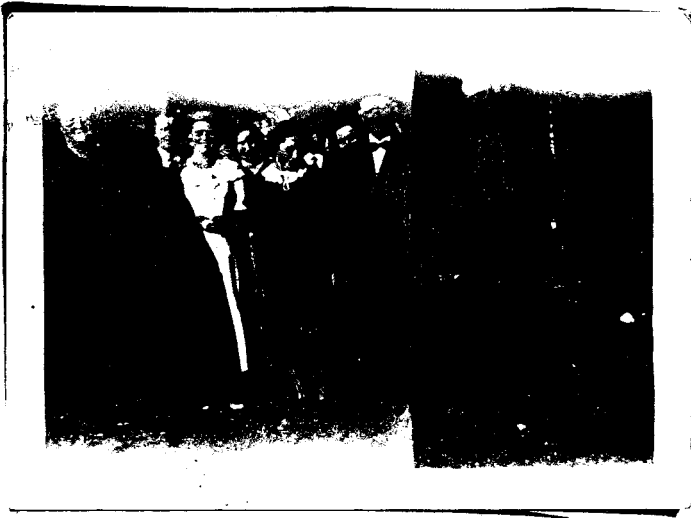
D 1 Rikke Kofod

F.5.3.1975.

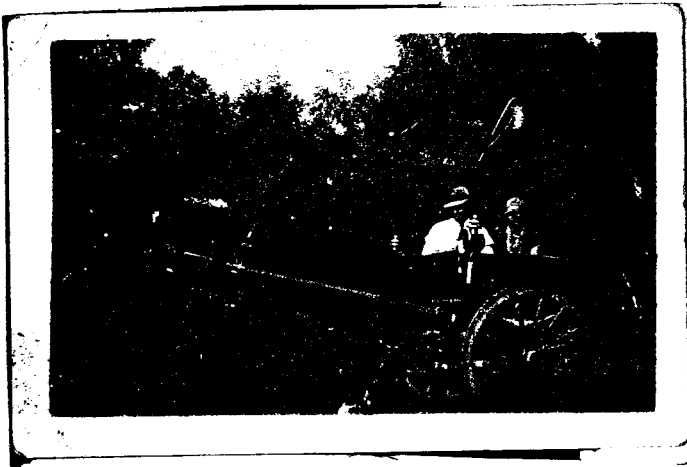
Tre uklare billeder :

Før han fik knallert : Thor i
hvid jakke, kasket og nypudsede sko,
klar til en cykeltur.

Til højre Thor, i midten Bjørg.
Bagerst skimtes Alfred og Gerda.

Ved Dams Minde i Poulsker : De to
yngste "Westh'er", Otto og Gerda,
på tur med hest og en flot vogn en
dejlig sommerdag i begyndelsen af
30'erne.

A 2 THOR ANDREAS WESTH

F.24.8.1897.

Moderen var født Thor. Storesøsteren kom til at hedde Thora. Så hvad var mere naturligt, at Johanna og Andreas' første søn kom til at hedde Thor.

Thor Westh blev døbt d.3.10. i Sct. Bodils Kirke, fadderne var : Tanten Elise Thor, Sverige og onklen Johan Thor(også fra Sverige, senere emigreret til USA).

Fem år fik Thor på Balka inden turen gik til Kirkekilde i Poulsker, der skulle blive hans fremtidige hjem. Thor blev konfirmeret den 1.11.1911.

Thor tjente på forskellige gårde i Poulsker. Han var bl. a. på Skrokkegård, og i 1917 på den nærliggende Duegård. To år efter giftede han sig i Nexø Metodistkirke med Betty Andersen. Brylluppet skete den 8.11.1919.

Betty Andersen var født d.25.3.1901, datter af Petrea og Kristian Julius Andersen, Bodilsker.

Munkevang og tiden som slagter

Ifølge visse registre ejede Thor matrikel nr. 75a i Snogebæk(Ellegade 15), men den 9.6.1920 overtog Betty og Thor ejendommen Munkevang(Munkegårdsvejen 2). Munkevangs hidtidige ejer Hans Alfred Holm flyttede til Snogebæk. Stedet var en udstykning fra Munkegård, og havde matrikelnummer 31a.

Her på husmandsstedet flyttede Betty og Thor ind. To måneder efter overtagelsen bliver deres førstefødte, sønnen Børge, født i august måned 1920. Senere kom der også en datter, nemlig Bjørg i 1923.

Munkevang var beliggende i umiddelbar nærhed af Thors barndomshjem Kirkekilde. Lidt længere ned af Munkegårdsvejen boede hjemmeslagter Hans Christian Bech på Munkely, han var bror til Thors svoger Otto Bech, og kaldtes aldrig andet end "H. C."

H C var hjemmeslagter ligesom sin storebror Peter, og de to havde på det nærmeste delt sognet imellem sig. Peter slagtede mest i den østlige del, mens H C fortrinsvis tog sig af den vestlige.

Thor har uden tvilv blevet "inspireret" af slagterbrødrene, ihvertfald var det en kendsgerning, at da H C i begyndelsen af 30'erne stoppede som slagter p.g.a dårlige ben, blev Thor afløseren.

Det var et hårdt og travlt erhverv Thor begyndte på. H C var cyklet hjem fra tidligt om morgenen med alle sine fine nyslebne knive til en lang dag, og også Thor fik snart nok at se til. Ikke kun H C holdt op, Peter Bech begyndte desuden at nedtrappe, og dermed fik Thor større og større kundekreds i sognet foruden de kunder han havde i Pedersker.

Særligt travlt var der selvfølgelig omkring højtiderne, f. eks. om jul når julegrisen skulle slagtes. Det var jo en ganske særlig begivenhed dengang, og

Thor Westh og Betty Andersen bliver gift i Nexø Metodistkirke den 8. november 1919. Nederst er det igen Thor Westh, mens portrættet til højre er søsteren Betty Westh.

medførte stor travlhed med alt det der skulle laves i forbindelse med slagtingen. Generationerne hjalp hinanden, men hver person havde sin egen opskrift til, hvordan blodpølsen skulle laves. Ingredienserne til pølsen; byggryn, rosiner, fedtklumper, sukker, krydderier samt blodet fra grisen, blev rørt sammen i store zinkbaljer, derefter op i krukker og så i murgryden til kogning.

Det færdige produkt. Ja, for de fleste dengang, en herlig spise, men nu om dage rynker mange på næsen af denne tidligere så populære ret. Der blev lavet mange andre slags pølser end blodpølse dengang.: Rullepølse, hvide-, lunge- og leverpølse samt sylte, ikke at forglemme.

Hvor om alting er. Tidligere tiders pøsegilder på landet, hvor man ustandselig kørte rundt og "vurderede" hinandens blodpølse, er forlængst forbi. Nu hedder det snarere julefrokoster.

Men tilbage til Munkevang. Thor havde mange ænder, og dem slagtede han og solgte til en slagter i Nexø. I 1931-32 købte Thor flere fede køer på Dammegård. Han slagtede dem hjemme, hvorefter han kørte rundt og solgte dem i sognet. Det var om vinteren, så det var med slæde transporten foregik, og sønnen Børge var med. Han holdt hestene, mens Thor fik afregnet med kunderne.

30'erne var hårde og fattige tider. Det nye tømmer som Thor fik fra Poulsker Plantage, og ellers normalt brugte til byggeri og reparationer på Munkevang, måtte nu istedet bruges til brændsel. 30'erne gav mindelser om tidligere tiders fattige kår.

Og vintrene var altid hårdere og koldere dengang, det gjaldt om at have godt fyldt op i 'salterakarret'. Men hvis man ellers havde et par tønder kartofler og godt med spegesild, snapsen var jo billig dengang, ja, så kunne vinteren egentlig roligt gås i mødes, så tæt ved kakkelovnen som muligt. - Ja, sådan kunne tilværelsen sikkert være for mange folk for omkring 100 år siden, eller mere.

Men tilbage til 30'erne, som var en kraftigt påmindelse om tidligere tiders fattigdom. Såvel på gårdene, og de husmandssteder, der havde lidt dyr, var der dog altid den mulighed at slagte nogle af husdyrene og fylde saltkarret op. Det var en stor fordel.

Aktiv på flere fronter

Thor Westh var en aktiv mand med mange jern i ilden. Den 21.6.1926 stiftede han sammen med ti andre personer, heriblandt førortalt H. C. Bech og hans brødre Otto og Sinius, Poulsker Tærskeselskab. Tærskeselskabet var således startet af husmænd, og tærskede første og fremmest for husmænd, et modtræk mod sognets andet tærskeselskab, der mest holdt sig til de store gårde.

Tærskeselskabet eksisterede til 1948.

I 30'erne sad Thor også i Poulsker Husmandsforenings bestyrelse sammen med

bl. a. Chr. Pedersen, Fuglsang, Snogebæk, Carl Kofoed og svogeren Otto Bech.

En anden forening Thor var med til at starte var Poulskers socialdemokratiske Forening. Han sad i den første bestyrelse sammen med postmester Laurits Larsen, Snogebæk, mekaniker Johs. Poulsen (senere landstingsmand), landmand Kristian Mogensen, Rispebjerg og arbejdsmand Hans Mortensen, Snogebæk.

Den stiftende generalforsamling blev holdt i det daværende Folkets Hus i Snogebæk den 30.12.1929. En måned forinden havde der været en agitationsmøde samme sted med deltagelse af bl. a. den kendte smed, medlem af Folketinget, Hans Rasmussen, en af Socialdemokratiets mest berømte skikkelser.

Foreningen fra 1929 hedder i dag Poulsker-Bodilskers socialdemokratiske Forening.

Thor var overbevist socialdemokrat, og denne politiske overbevisning fik han senere følgeskab i af sin yngre bror Johan, men derimod ikke af en anden bror, Conrad, der var Venstre-mand.

De politiske forskelligheder mellem Westh-brødrene afstedkom mange diskussioner. Thors nabo H. C. var "radikaler" (radikale venstre), og det var også noget, der kunne skabe strid mellem Thor og H. C., på venskabelig måde, selvfølgelig.

En af stridspunkterne mellem H. C. og Thor kunne f. eks. være organiseringen af det føromtalte tærskeselskabs arbejdere. Her kan man godt forestille sig, at Thor på et tidspunkt har været i lidt af et dilemma. På den ene side fortæller hans politiske overbevisning ham, at tærskearbejderne skal organisere sig, og dermed få en lidt bedre løn, på den anden side sidder han jo faktisk som arbejdsgiver, da han er stifter og bestyrelsesmedlem i selskabet, og derfor interesseret i at holde udgifterne nede !

En ny bopæl

I december måned 1938 blev Thor ramt hårdt. Betty Westh, hans kone, døde, kun 37 år gammel. Dødsfaldet skete den 6. december, og den ellers normalt humørfulde mand havde en svær tid. Men livet gik jo videre.

Januar måned 1939 blev Munkevang solgt. Thor ønskede et mindre sted, og stedet var fundet. Det var en udstykning fra Spidsegård, beliggende lige overfor Poulsker Elværk og Poulsker Telefoncentral. Stedet var Skólevejen 1, og her blev Nyvang bygget. Thor gravede selv ud til fodmur m.m., men det var Sander Hansen, der byggede den lille ejendom for 6-7000 kr. Der hørte 2-3 tønder land jord til Nyvang, og således forsatte Thor med at have dyr.

I byggeperioden, vinter og forår 1939, boede Thor og sønnen Børge hos forældre på Soltoft i Snogebæk, men endelig kunne Thor den 14. april flytte ind i sit nye hjem. Her fik han et godt og hyggeligt hjem i mange år. Else Bech, datter af H. C., var husbetyrerinde på Nyvang i mange år.

Thors far Andreas Westh var en festlig mand. Og humøret og temperamentet var gået i arv til sønnerne. Bølgerne kunne godt højt i diskussionerne mellem

Westh-brødrene, men dog aldrig uden at humoren var med i billedet.

Thor var altid parat med en festlig eller drillende bemærkning, og derfor blev han ofte selv brugt som mål for lidt provokerende drilleri. En enkelt historie skal vi have med her.

Den foregik ved en af de mange familiefester, der blev afholdt på Frem. Tiden var først i 60'erne. En gårdejer fra Bodilsker sagde til en anden gæst; (mens Thor sad ved samme bord, og lyttede til samtalen) :

"Ja, når vi slagter, vil vi kun have Thor til at forestå slagtingen, ingen andre duer."

"Jaså, men hvorfor netop Thor", spurgte den anden gæst gårdejeren.

"Jo, det skal jeg såmænd sige dig, fortalte gårdejeren, for når Thor har været vores slagter, kan vi bare tage hånden ned i saltkarret, og altid være sikker på straks at få fat i det saltede kød p. g. a. toet (på dansk-håret). Det er så nemt !"

Og det var faktisk noget af det værste man kunne sige til en hjemmeslagter dengang. Hvem ønsker at spise flæskesvær med hår på ?

Sådan kunne drillerierne bølge frem og tilbage, nogle mere grove end andre. Men for god orden skyld skal det selvfølgelig nævnes m. h. t. den ovennævnte historie, at det med grisehårene ikke havde noget på sig. Ellers kunne Thor ikke have været en populær hjemmeslagter i mere end 30 travle år.

Thor fik knallert. I 50'erne og 60'erne tog han ofte en tur søndag morgen ned til nevø Knud på Møllebo. Her blev det så til en masse snak og historier, mange kopper kaffe, - og ofte med en lille snaps til, eller i, kaffen. Ofte skete det, at broderen Johan også kom, og så kom der rigtig gang i drilleriet.

Moderne tider holdt sit indtog. I 1965-66 fik Thor installeret det nymodens påhit, fjernsynet, på Nyvang. Thor satte sig straks ned i sofaen, stiv og strunk, og så alle udsendelserne fra ende til anden.

Men pludselig en af de første aftener tog han sig til hovedet og klagede over en dundrende hovedpine ! Det var nok ikke den rette måde at se fjernsyn på, men det var jo så nyt altsammen.

Senere fyrede Thor følgende rammende bemærkning af om Tv-mediet :

"Selve fjernsynet er der ikke noget i vejen med, et lille teknisk vidunder, men det der kommer i det Det er noget værre l....

Alt får en ende. I 1966 bliver Thor pludselig alvorlig syg. Han sover stille ind på Nexø Sygehus den 6. december.

I de bornholmske dagblade stod følgende i forbindelse med dødsfaldet :

Thor Westh, Nyvang, Poulsker er død, 69 år gammel. Slagter Westh havde en meget stor kundekreds på Øst- og Sydbornholm, hvor han virkede i mange år. Han har slagtet på næsten enhver gård og husmandssted, og man kaldte aldrig forgæves på ham. Det var næsten utroligt, hvad Westh kunne få af vejen i de travle perioder. Meddelelsen om slagter Wesths død kom overraskende for mange, for det er kun få dage siden, at man kunne se ham i arbejde.

Den røde knallert, hvide jakke, sorte kasket og den sortbrune taske med slagtereskaberne havde for sidste gang kørt rundt i Poulsker.

Thor Westh blev begravet fredag den 11. december 1966 i Sct. Pouls Kirke.

Thor og Betty Wesths to børn (B1 - B2) :

B 1 Børge Andersen Westh

F. 10.8.1920.

Døbt 12.9. i Sct. Bodils Kirke. Fadderne var : Fru Petrea Andersen, Nexø (bar barnet), frk. Anna Oliva Westh, Poulsker samt pige Bodil Westh, Poulsker og faderen.

Børge blev konfirmeret i 1934. I oktober 1935 begyndte han hos Pihl, Aggehøj (den senere sognerådsformand i Poulsker), og var der i $2\frac{1}{2}$ år. Han var dog hjemme på Munkevang om vinteren. Den 1.5.1938 kom Børge igen til Aggehøj, og var der til 1.11.

Så var det igen tilbage til Munkevang, på det tidspunkt var Børges mor alvorlig syg. Hun døde den 6.12.38, og i januar 39 blev Munkevang solgt. Mens det nye sted blev bygget, boede Børge hos bedsteforældrene i Snogebæk, samtidig med han hjalp til på Sejersgård. Den 1.4.1939 fik Børge en ny plads hos Jens Peder kofoed, Tjørneby. Allerede et halvt år senere blev det Alfred Munk, ligeledes Tjørneby, der fik glæde af Børges arbejdskraft.

Soldatertiden begyndte i maj 1941, og den foregik i Næstved. Foråret 42 kom Børge tilbage til Bornholm, og fik arbejde hos Mathias Marcher, Mindebo indtil november. Derefter blev det et halvt år hos Pihl, Bedegård inden det igen blev Mindebo i ikke mindre end 10 år. Børge fortæller selv :

"Mindebo var nabo til Hullely, hvor min tante og onkel, Thora og Otto, boede, så i den periode var jeg særlig meget sammen med deres søn, min fætter Knud. Bl. a. tog vi ud og "slog til søren" sammen, - vi tog til forskellige baller, der blev holdt rundt omkring.

Det blev nok lidt for meget af det gode en gang imellem. Jeg kan huske tante Thora var gal på os flere gange, men heldigvis gik det snart over igen.

Så skete der imidlertid det, at jeg i 1952 tog til Århus for at besøge en bornholmerkammerat, der havde slået sig ned der. Ved dette besøg mødte jeg en pige, og derfor flyttede jeg til Åbyhøj ved Århus i november 52.

Jeg blev gift med Anna, og fik arbejde som murer. Den kammerat jeg besøgte i 1952, blev også gift, og han bor, ligesom mig, den dag i dag i Århus."

Tilbage i tiden

Børge fortæller fra sin barndom og ungdom :

"Jeg husker, at da jeg var 4 år, løb jeg selv fra Munkevang til Kirkekilde, mine bedsteforældres ejendom. Her var der sjovt og livligt. Jeg legede mest med Otto og Gerda, de to yngste som stadig boede hjemme.

En vinter havde Otto og Johan en plag spændt foran en kælk. Så skete der det, at de skulle køre ind gennem porten til gårdspladsen på Kirkekilde, men ak, porten var for smal. Kælken blev stående i porten, mens hesten forsatte !

Otto og Johan skiftedes til at bo hjemme på Kirkekilde for at hjælpe til med bedriften, og jeg kom ofte på besøg. På grund af dem begyndte jeg også at bruge snus. Jeg så vel lidt op til dem, og derfor gjorde jeg, trods min unge alder, som dem. Brugte snus.

Juleaften fejrede vi på Munkevang, mens vi juledag som regel tog til mine bedsteforældre, der boede Havnegade 11 i Nexø. Ellers var vi i julen ude til spisning så godt som hver eneste dag, - rundt til alle Westh-søskende.

Jeg var ofte hos tante Thora og onkel Otto, f. eks. var jeg på ferie hos dem. Otto spillede ofte på sin harmonika, men hver dag sov han til middag med sin hue siddende på snur. Jeg legede med Knud, og måske vi drillede hans lillebror Henry lidt. I hvertfald brølede han lidt en gang imellem, og en dag lukkede vi ham ind i et svinehus !

Men så kom Thora også og lukkede ham ud og skældte os huden fuld for vores narrestreger.

Senere da vi var blevet ældre, holdt Knud og mig stadig meget sammen, ja, næsten som brødre. Vi tog meget til bal sammen f. eks. til Pedersker Forsamlingshus, Hotel Nexø, Holms Hotel, Hotel Østersøen og i Brændesgårdshaven. Desuden også på Frem, f. eks. til husmandsforeningens høstfest, og vi kom også på Folkets Hus i Snogebæk.

Jeg kan huske, at Knud engang havde et slemt uheld. Det var mens han arbejdede hos Jacob Wibe, Vibegård. Uheldet skete på Poulsker Kirkegård, hvor et minde faldt over hans arm. Smed Jensen måtte hentes for at få mindet løftet op, først da kunne Knud komme fri. Han kom så til Nexø Sygehus, hvor han måtte blive i et halvt år.

*

Min far havde mange ænder på Munkevang. De blev slagtet og solgt til slagter Glistrup i Nexø.

Ofte kom onkel Otto(Westh) i sin Fordbil, og så kørte hele familien med ham til Nexø med ænderne.

Jeg kan især huske en tur som var besværlig. Det startede ellers godt med, at vi spiste min mors kråsesuppe. Ved en fejltagelse var eddikesyreflasken kommet på bordet i stedet for eddikeflasken, der skulle bruges til den sur-søde kråsesuppe.

Så skete der det, at mens min far og mor klædte sig på til turen til Nexø, skulle Otto være hurtig, og have sig en ekstra slurk af hvad han troede var eddikeflasken til den søde suppe, men ak, - det var altså eddikesyre. Det var ellers noget der kradsede !, - og fik sveden frem på Ottos pande, så jeg.

Nå, men Otto fyldte vand på sin bil, og endelig var vi da klar til at køre til Nexø med ænderne.

Det var vinter og koldt, men vi var da noget til Spidsegård, da der pludselig skete noget.

Ottos Fordbil begyndte at sprutte og syde. Det blev for meget for min far. Han sprang i grøften, for som han sagde: "Nu springer hele lortet vist i luften".

Nå, så galt gik det dog ikke, og der blev ivrigt diskuteret, hvad der mon kunne være galt. Det viste sig såmænd, at "vandhanen" (under bilen) ikke var blevet lukket ordentlig, da der var blevet fyldt vandt på, så bilen manglede simpelthen vand.

Janus Pedersen, Tjørneby havde været på Vibemøllen for at få malet, og han passerede netop bilen, da den begyndte at larme. Det kan nok være, det var noget der fik gang i Janus' trillebør. Han har måske troet, ligesom min far, at det hele ville eksplodere.

*

Min mor døde i december 38. Før sin død havde hun begyndt at hække nogle gardiner, som en anden gjorde færdig, og tog gardinerne til et bortsalg. På bortsalget skete der det mærkelige, at min far vandt disse gardiner tilbage. Det var næsten som en sidste hilsen fra min mor.

Ved krigens slutning gik jeg vagt i Rønne for at forhindre russerne i at plyndre butikkerne. Min onkel Otto Westh gik også vagt på det tidspunkt, men jeg kan huske, han døjede med et dårligt knæ, fordi han havde kørt galt med sin mælkevogn ved Stenseby."

Børge blev gift med Anna Henningsen, f. 14.6.1922 og datter af Ellinora og Peter Henningsen, Åbyhøj. Anna og Børge boede på Skjoldborgvej i Åbyhøj ved Århus.

Anna Westh døde den 7.1.1988. Børge er nu pensioneret murer, og bor stadig på Skjoldborgvej, men tager ofte turen til sin fødeø Bornholm.

Anna og Børge fik en datter (C1) :

BØRGE
SKJOLDBORGVej Snogeløkke

C1 Jonna Westh

F. 11.9.1954

Jonna blev trikotageuddannet, og arbejdede bl. a. en del år i forretningen på banegården i Århus. Jonna døde den 9.12.1982.

Børge Westh :

B 2 Björg Westh
F. 26.9.1923.

Björg arbejdede bl. a. på Spidsegård og på Bethesda. Den 17.11.1945 blev Björg gift i Sct. Pouls Kirke med Hans Peter Ipsen, der var født den 12.9.1913 i Nexø, som søn af Karl Ipsen.

Da Hans Peter var 3 år flyttede forældrene til Pedersker, og her boede Hans Peter resten af sin barndom.

Björg og Hans Peter flyttede ind i Bjørgs bedsteforældres hus i Havnegade i Nexø, og her blev Bjørgs bedstemor også boende hos dem i 12 år.

Efter en kort tid på Paradisvej gik turen herefter til Rønne. Rønne passede bedre som bosted i forhold til Hans Peters arbejde som buschauffør for DBJ/DSB, hvor han var i 30 år. Før den tid havde Hans Peter været chauffør for Niels Pedersen, Nexø, og senere for fragtbilen.

Familiens nye bopæl i Rønne var i Hedningestråde, men senere blev det til ti år på Rønne Vandrehjem, heraf 2 år hvor Björg og Hans Peter var bestyrerpar. I 1969 havde Björg og Hans Peter den store sorg at miste deres datter Tove. Året efter flyttede de til et dejligt hus i Landemærket, og her bor Björg stadig.

Hans Peter Ipsen døde den 3.4.1984.

Hans Peter og Björg Ipsen havde to børn (C1 - C2) :

C1 Tove Ipsen

F. 16.6.1949.

Tove døde i 1969. Hun havde haft astma siden 3-års alderen.

C2 Kent Ipsen

F. 14.7.1952.

Kent har boet i København de sidste fem år. Han er vicevært, og bor på Bogfinkevej.

A 3 BODIL KIRSTINE WESTH

F. 6.3.1900.

Døbt 6.5.1900. i Bodilsker Kirke. Fadderne var: Avlsbruger Jørgen Dams hustru, Snogebæk(Jørgen Dam, onkel til Bodils far), pige Jenny Dam(kusine til Bodils far), pige Marie Mouritsen, Jørgen Dam og ungkarl Hans Frederiksen, Bodilsker. Bodil måske opkaldt efter sin oldemor Bodil Lou, senere gift West og Munch.

2 år gammel flyttede Bodil med forældrene fra Balka til Poulsker. Her blev hun konfirmeret den 19.3.1914, og arbejdede ellers som tjenestepige og husassistent bl. a. på Dammegård(1917) og Udegård(1922).

Bodil Westh døde af kræft kun 27 år gammel på Nexø Sygehus den 8.3.1927.

A 4 CONRAD KRISTIAN WESTH

F. 28.2.1903.

Døbt 13.4.1903 i Poulsker Kirke. Faddere var bl. a.: Peter Bech, Elisa Mathea Madsen, 29. selvejergårds Pc, og båret af smed Hans Peter Andersens hustru, Karoline Dorthe Funch, Balka.

Året forinden havde Conrads forældre flyttet fra Balka til Kirkekilde i Poulsker, og Conrad blev således den første Westh, der blev født der.

Conrad blev konfirmeret d. 22.4.1917. Han var ude og tjene på forskellige gårde, bl.a. Sandegård, Dammegård samt Vornedegård i Ibsker.

På Sandegård tjente Conrad sammen med Jens Peter Jensen, og Jens Peter blev senere nabo(Ellely) til Conrad og god ven med både Conrad og de andre Westh-brødre. I dag bor Jens Peter i Nexø, og mindes mange gode kortspil og fester med Conrad og de andre venner.

Soldatertiden i 1923 foregik på Sjælland, men den 11.11.1927 giftede Conrad sig med Ellen Dorthea Hansen f. 19.7.1905. Ellen var datter af Karl Christian Hansen, Ellegård, Poulsker(død 1937) og Signe Lovise f. Jensen (død 1950). Forældrene var blevet gift i Bodilsker i 1904, Karl Chr. Hansen kendte udmærket Conrads far, idet de havde opholdt sig sammen på Sjælland i 1890'erne.

Ellen og Conrad flyttede ind på Ellens fødehjem, Ellegård, og her havde de et godt men travlt landmandsliv i mange år.

Conrad døde ret pludseligt den 8.8.1967, 64 år gammel. Ellen bor i dag på Ellegård med sønnen Poul.

Ellen og Conrad havde to børn (B1 - B2) :

Conrad Westh som soldat i Næstved omkring 1922-23. Den 11. november 1927 bliver Ellen Hansen og Conrad Westh gift.

Knud Edvard og Bodil Kofoed. Til højre deres søn Hans Ole Kofoed.

B 1 Poul Westh

F. 17.11.1928.

Poul overtog Ellegård efter sin far, og har i dag alsidig landbrug med grise, køer og planteavl. Gården ligger ved den store fredede og idylliske mose Hundsemyre. Ved gården er der en smuk lille dam , hvor der bor adskillige ænder og blishøns.

B 2 Bodil Westh

F. 13.3.1930.

Blandt fadderne ved dåben bemærkes Thora Bech, tante til Bodil.

Bodil fortæller barndoms minder:

"Nytårsaften besøgte vi ofte mine bedsteforældre på Dams Minde. Jeg husker, at når vi kørte tilbage til Ellegård om natten, var det altid spændende at se, hvor meget der var flyttet rundt med forskellige ting, som man jo gjorde ved nytårstide. Specielt ved Saron var der som regel en masse ting og sager, folk havde flyttet rundt med.

Min bedstefar Andreas Westh kom ofte med fisk til os på Ellegård, fisk han selv havde fanget fra sin egen båd, der lå nede ved ved kysten ved Jomfrugård.

Senere flyttede mine bedsteforældre til Soltoft i Snogebæk, ikke mange meter fra Ellegård, så derfor var jeg tit nede med mælk til dem. De døde, da jeg var 13 år.

Jeg husker også vi besøgte onkel Otto og tante Jenny, der bestyrede Frem. Her havde min fætter Børge en grammafona med, når han var der, og det var noget af en oplevelse dengang i 30'erne. Især mindes jeg en melodi, der blev spillet igen og igen. Det var "Hen til kommoden og tilbaws igen"...."

Bodil blev gift den 3.3.1966 med Knud Edvard Kofoed, f.24.10.1919 på Tyskegård i Pedersker, og søn af Peter Christian Kofoed(f.1873 på Boesgård i Pedersker) og Karen Madsine Kofoed(f.1880).

I 1949 overtog Knud Edvard Kofoed Fårebygård, 23. vornedegård i Aaker.

Knud og Bodil Kofoed har to børn (C1 - C2) :

C 1 Ellen Margrethe Kofoed

F.17.12.1966.

D.22.12.1966.

C 2 Hans Ole Kofoed

F. 19.12.1967.

A 5 ANNA OLIVA WESTH

F.6.6.1904.

Anna blev døbt den 17. juli 1904, og fadderne var Peter Bech, pige Margrethe Lassen, parcellist Anthon Jakobsen, begge 30. selvejergårds Pc, samt moderen.

Anna blev konfirmeret den 6.10.1910. Giftede sig med Mathias Laurentius Larsen, født i Pedersker den 2.12.1908, som søn af avlsbruger Jensinius Laurentius Larsen og Hansine Kathrine Larsen, Gravergårds Pc.

Først i 30'erne flyttede Anna og Mathias til ejendommen Virkelyst, Havnevej 18 i Snogebæk, et mindre husmandssted. Midt i 60'erne, mens Mathias arbejdede på udvidelsen af Nexø Havn, blev han syg, og blev aldrig siden helt rask.

Mathias Larsen døde på plejehjemmet i Åkirkeby i 1975, 67 år gammel. Anna Larsen døde i 1981 på Nørremøllecentret i Nexø. Der var ikke nogen børn i ægteskabet.

Billedet herunder : Fra venstre Gunver, Mathias, Anna, Otto og Jenny.
Bagerst skimtes Thor, Else og Thora.

De tre søstre Westh; Gerda, Anna og Thora.

Billedet til højre : Et herligt billede af Anna og Mathias, taget udenfor deres hjem på Havnevej i Snrgebæk.

Billedet øverst : Og mange år senere, Anna og Mathias står fadder på en af deres nevøers børn. (Anna og Johan Wesths børnebørn).

Deltagerne ved Anna & Mathias Lårsens sølvbryllup, afholdt på Frem i 50'erne : Siddende foran: Birgit Westh, Kirsten West, Finn Mogensen & to Riis-døtre. 2. række fra venstre: Gunver Bech, Minni Bech, Otto Bech, Thor West, Gerda Mogensen, Thora Bech, ANNA & MATHIAS LARSEN, en søster til Mathias samt hendes mand (Riis), Erna Pedersen, Otto Westh, Jenny Westh og Else Bech. 3. række: Jacob Dam, Hans Mortensen, Knud Bech, Henry Bech, Ellen Westh, en søster til Mathias, Karen Hansen, en søster til Mathias, Emmy Laursen, Bjørg Ipsen, Petra Mortensen, Anna Westh, Dorthea Pedersen, fru Laurits Larsen, fru Ludvig Pedersen, Ludvig Pedersen, Helge Rohde Laursen. Bagerste række: Manna Christensen, Bodil Westh, ?, ?, Alfred Mogensen, Conrad Westh, Arne Vest, Chr. Pedersen, Poul Vesth, en bror til Mathias, Hans Peter Ipsen, ?, Hans Bech, en bror til Mathias, Johan Westh, Helmuth Pedersen, Henning Vesth og Alexander Christensen.

A 6 KAREN MARIE WESTH

F.17.2.1906.

Karen Westh blev døbt den 18.3. Ved dåben blev hun båret af moderen, mens øvrige vidner var : Parcellist Anders Hansen Lassen, 30.selvejergårds Parcel, smed Kristian Peter Jensen og pige Karoline Jakobsen, 30. slvgds.pc.

Samme år døde Karens oldemor Bodil Munch, der stadig boede på Kirkekilde. Karen tjente bl. a. på Sandegård og Udegård. Den 9.3.1928 giftede hun sig med Aksel Kristian Hansen f.10.3.1901. Aksel Hansen var søn af Janus Alfred Hansen (1870-1960) og Laura f. Lassen(1872-1946). Janus Hansen boede i Pedersker.

Karen og Aksel boede på Strandly på Dyndebyvej i Poulsker. Aksel døde den 10.10.1949(begravet 13/10), kun 48 år gammel. Strandly blev solgt, og Karen flyttede ind hos Anna og Mathias, mens hendes nye hus Nome blev bygget. Nomegrunden lå på Hovedgaden i Snogebæk.

Sine sidste år boede Karen hos datteren Erna på Dyrkobbel i Pedersker. Karen Hansen døde d. 27.4.1983. Karen og Aksel Hansen havde en datter (B 1) :

B 1 Erna Hansen

F.3.5.1932.

Erna blev gift med Helmuth Pedersen, f.24.4.1926, og søn af Jens Pedersen, Snogebæk. Erna og Helmuth har et stort landbrug på Dyrkobbel på Pederskervej.

Karen og
hendes dat-
ter Erna.

Kar

A 7 JOHAN HERMAN WESTH

F.10.7.1908.

Døbt 9.8.1908. Mellemlnavnet Herman er sandsynligvis efter Herman Westh, Ibsker(1836-1918), onkel til Johans farfar Jesper Thor Westh.

Johan blev konfirmeret den 8.11.1922.

Johan tjente på Spidsegård, Sandegård og Ellegård. Sidst i 20'erne skiftedes han med sin bror Otto med at være hjemme og hjælpe forældrene på Kirkekilde. I 1929 overtog Johan Kirkekilde. Den 26.12.1931 giftede han sig med Anna Pedersen, f. d. 15.12.1909, og datter af Anna og Julius Pedersen, Årsdale.

Læs mere om Johan og Annas liv i to avisartikler i forbindelse med parrets guldbryllup i 1981.

Efter Johans død d. 1.9.1983 blev Bakkehus solgt, og Anna Westh bor i dag i Jordbærhaven i Snogebæk.

Anna og Johan fik 6 børn (B1 - B6) :

Anna og Johan Wesths sølvbrvllup den 26.12.1956 : Bagerst børnene Ingrid, Agnethe, Helge Rode Laursen, Emmy, Henning og Arne. Foran den yngste Sonja, Anna Westh, barnebarnet John og Johan Westh.

35 kr. for en slagterigris

Anna og Johan Vesth, Havnevej 19 i Snogebæk kan tredje juledag, 27. december fejre deres guldbryllup

Meget er forandret, siden Anna Pedersen fra Årsdale og Johan Herman Vesth fra Poulsker den 27. december 1931 blev viet i Sct. Povls kirke.

Tiderne var helt anderledes, og priserne var små. Der måtte arbejdes meget for at tjene til det daglige brød, men havde man et godt helbred og et godt humør, så gik det, fordi det skulle gå. Johan Vesth er født på Kirkekilde i Tjørneby i Poulsker. Som ganske ung overtog han 1929 ejendommen efter sin far. Ejendommen var på 18 td. land, så der var nok at se til, ja der var faktisk så meget, at Johan Vesth måtte sætte en annonce i avisen efter en husbestyrerinde, så han kunne få lidt hjælp. Anna Pedersen fra Årsdale søgte og fik pladsen. Der var nemlig ikke andre ansøgere, siger Johan Vesth, men det var nu heller ikke så galt.

- Var det godt lønnet, fru Vesth?

- Lønnen var 30 kr. om måneden pluds kost og logi, men det var almindeligt dengang. En husbestyrerinde måtte hjælpe til med alt muligt.

Foruden at passe huset og sørge for, at der blev lavet mad, hjalp hun til i marken, fodrede dyrene og var optaget hele dagen. Jeg faldt godt til i pladsen, for da jeg havde været der i halvandet år, blev vi enige om at gifte os. Vi valgte tredje juledag, for så havde vi alligevel god mad i huset, og så blev det ikke så dyrt.

- Hvad tjente en landmand?

- Alt for lidt. Jeg fik 35 kr. for en gris leveret til slagteriet. Priserne faldt enormt først i 30'erne. Jeg kan huske, jeg købte nogle seks uger gamle grise for 28 kr. pr stk., og da jeg leverede dem på slagteriet, fik jeg 35 kr. pr. stk. efter at have fodret dem op og passet dem i måneder. Nej, tiderne var dårlige for landmændene og for alle andre med for den sags skyld. Jeg havde en mælkerute, Tjørnebyruten, hvor jeg hentede mælken på gårdene om morgenen og kørte til mejeriet Bækkedal. Derefter tilbage og aflevere skummet mælk og tomme spande. Det fik jeg fire kroner for om dagen, og det var endda den rute, der havde de største leverancer til meje-

riet. Jeg kørte også sten fra Balka til Jomfrugård, når jeg var færdig med mælkekørselen. Det gav også fire kroner pr. tur, og når jeg hængte rigtigt meget i, kunne jeg nå at køre to læs sten om dagen.

- Hvornår flyttede De til Snogebæk?

- I 1938. Det var et slid med et lille landbrug og indtægterne kun små, og vi havde fået børn, to drenge og fire piger, så vi solgte ejendommen og købte Bakkehus i Snogebæk. Der var fire en halv td. land til, og så fik Johan arbejde hos murermester Alexander Christensen som arbejdsmand. Det var mest om vinteren, for ellers skar han fisk op på salgsforeningen. Senere fik han arbejde i tørvemosen hos H. W. Munch. Det var under krigen, hvor der blev skåret tørv i Hundsemyre i stor stil. Johan mødte på arbejde med en hest, der også arbejdede i mosen. Det gav naturligvis lidt mere i lønningsposen, men ikke så forfærdelig meget.

- Hvad lavede fru?

- Jeg havde fået seks børn og havde faktisk nok at gøre med at passe dem og hjem-

met.

- Hun har altid været ihærdig. Engang vi tærskede, lå hun i barselsseng. Skønt hun havde født dagen før, ville hun absolut hjælpe til, så hun lå i sengen og ruskede kyllinger, som mandskabet skulle have til middag.

Da børnene blev større, fik hun arbejde i fiskesalgforeningen. Hun var også sildereger hos Karl Hansen. Han havde det røgeri, hvor man indretter boder i skorstenene hvert år til havnefesten.

- Hvor lang var sådan en arbejdsdag?

- Jeg mødte kl. 7.00. Så rensedde vi sildene. Der var børn til at båndede sildene, altså stikke hovederne igennem, så de kunne hænge på stængerne på bæringerne. Siden røgede vi, og når de var færdige, pakkede vi silden, så den kunne blive sendt til København. Det skete enten med toget først til Rønne eller med Østbornholmeren direkte fra Nexø. Jeg var som regel færdig ved 17-tiden.

Siden arbejdede vi begge to på Nordfilet en årrække. Fru Anna var med lige fra fabrikken åbnede, og Johan Vesth

kom nogle få måneder senere.

- Det var en dejlig arbejdsplads, men nu har vi trukket os tilbage, siger ægtefællerne.

Det er dog ikke mere end et år siden, fru Vesth igen arbejdede på fiskesalgforeningen i Snogebæk. Johan Vesth lagde også først op for nogle få år siden, og nu foretrækker han at passe sine høns hjemme, køre til bankospil engang imellem og kigge lidt på fjernsynet. Han kunne måske nok ønske sig at lave meget mere,

men må tage hensyn til hebbredet. Johan Vesth har haft en del tillidshverv i sine yngre dage. Han var formand for Arbejdsmændenes Fagforening i Poulsker i fire år, han var medlem af menighedsrådet i 12 år, og han var medlem af bestyrelsen for Snogebæk vandværk ligeledes i 12 år, heraf en årrække som formand.

Fru Anna Vesth er altid optaget. Hun strikker til havneforeningens biks på havnen, hun strikker til hele familien

og har altid noget i hænderne.

Fælles for begge ægtefæller er, at de har et dejligt smittende humør. Af de seks børn, de har, bor de tre ovre, medens resten er bosiddende på Bornholm. På søndag skal de fejres af familie og venner, og det sker ved en fest på Hotel Balka Strand. Inden de tager til festen på hotellet, må de dog forberede sig på, at alle vennerne vil aflægge dem en visit på Havnevej 19.

Laud P.

Tjente 1,20 kr. i timen og måtte selv lægge hest til

Anne og Johan Vest, Snogebæk, kan midt i den søde juletid fejre deres guldbrillup. Det sker 3. juledag, og årsagen er den meget enkle, at de i sin tid blev gift i juledagene. Da var der nemlig masser af mad i huset og tilmed et par fridage, hvor familie og venner kunne fejre begivenheden.

Brylluppet stod i Pouls kirke i 1931, og forhistorien har også en meget enkelt forklaring. Johan Vest havde to år inden overtaget faderens landejendom, »Kirkekilde«, ved Sdr. Tjørneby. Der var nok at lave med 18 tønder land og en del arbejde ved siden af, så han så sig om efter en husbestyrerinde. Det blev den unge Anne Pedersen fra Snogebæk, som rykkede ind og overtog husholdningen for en løn af 30 kr. om måneden.

»Det var jo dyrt i længden«, siger Johan Vest, med et glimt i øjet, »så jeg friede til Anne, for som gift kone skulle hun ingen løn have«.

Sandheden er nu nok den, at han forelskede sig bravt i den kønne Årsdale-pige, og ægteparret har opnået det lykkelige resultat at få seks børn og mange børnebørn.

Landbruget var dengang heller ikke særligt givtigt og måtte suppleres med andet arbejde. I 30'erne kørte Johan Vest mælk, og han havde Tjørnebygårdsruten, den længste af mælkeruterne, og den gav fire kr. pr. tur. Ind imellem blev der også kørt sten med to heste for vognen, og her var taksten også fire kroner for en tur.

Blev snogebækkere

I 1938 opgav det unge ægtepar landmandslivet og flyttede til Snogebæk i det nuværende hjem »Bakkehus«, hvor der dengang var fire en halv tønder land tilliggende jord. Johan Vest blev lønarbejder hos muremester Alexander Christensen om sommeren, og i vinterperioden skar han fisk. Familien holdt lidt grise og høns, og der var græs nok på jordstykket til to køer, hvilket betød at indtægten kunne øges ved mælkeleverance til Poulsker Mejeri.

Så kom krigen og gjorde forholdene endnu sværere. Megen fortjeneste var der ikke på en gris. En seks ugers gris kostede 28 kroner, og den kunne afhændes for 35 kroner, når den var fedet op, men det var ikke billigt.

Krigsårene bød dog på noget helt specielt arbejde. Johan Vest fik job i tørvemosen, hvor han passede stikkemaskinen og kørte tørv fra. Han fik 57 kroner om ugen. Det var en timeløn på 1,20 kr., men så skulle han også selv lægge hest til. Og »Blisse« som blev specielt indkøbt til arbejdet, blev hans trofaste følgesvend hver dag i tørvemosen. Anne Vest klarede arbejdet i hjemmet og præstereede endda det kunststykke at ruske kyllinger, mens hun lå i barselsseng.

Da børnene, to drenge og fire piger, var blevet lidt større, fik hun job i Karl Hansens silderøgeri, hvor der var syv til otte damer ansat.

»Vi startede klokken syv om morgenen med at rense sild«, siger Anne Vest. »Der var ansat

nogle børn som stak dem sammen og bandede dem, efterhånden som vi blev færdige. Om eftermiddagen sad jeg ved røgeovnen til kl. 17.00 og passede temperaturen. Det meste af produktionen blev sendt med skib til København«.

Nej tak til kørekort

Efter arbejdet i tørvemosen blev Johan Vest kusk for H. V. Munch. Det var lige efter krigen, hvor der igen kom kul og koks til landet i større mængder, og brændslet blev transporteret ud til kunderne med hest og vogn.

I 1948 begyndte også bilerne at komme, og købmand H. V. Munch solgte hestene og spurgte Johan Vest om han ville være chauffør, så ville virksomheden betale kørekortet.

Johan Vest var da 38 år gammel - måske lidt for gammel til at sidde bag et bilrat, syntes han, så han afslog tilbuddet. Og kørekortet har han aldrig erhvervet. Efterhånden som motoriseringen skred frem, har han strakt sig så vidt, at han købte en knallert, mere syntes han ikke var nødvendigt.

Guldbrudeparret har holdt Bornholmeren i 40 år, og Johan Vest blev tidligt fagligt engageret. I 1950'erne var han en periode formand for Arbejdsmandenes Fagforening. Han fik senere flere tillidsposter, var medlem af den socialdemokratiske forenings bestyrelse, medlem af menighedsrådet og formand for vandværket i Snogebæk i 12 år.

Nogle måneder før julen 1960 startede Anne Vest på Nordfilet,

Julens guldbrudepar, Anne og Johan Vest, hygger sig i sofaen på »Bakkehus« i Snogebæk.

og den 7. januar 1961 kom også Johan Vest til denne virksomhed.

Selv om det kunne være lidt af et akkord-ræs, trivedes de på virksomheden, hvor de begge var ansat i ni år. Da måtte Johan Vest holde op af helbredsårsager, og kort tid efter holdt også Anne Vest op.

Hun kunne dog ikke rigtigt trives med kun at gå hjemme, så efter en tid startede hun igen i Salgsforeningen i Snogebæk, hvor hun var indtil for to år siden, da hun blev 70.

Aktiv strikkedame

Selv om guldbrudeparrets liv har været præget af hårdt arbejde gennem alle år, synes de selv, de har haft en harmonisk tilværelse. Og harmonien er ikke blevet ringere, efter at de begge er blevet pensionister. Ingen af dem har sat sig hen med hænderne i skødet.

Johan Vest har som han siger: »besvær med bentøjet«. Han kan ikke rigtigt komme ud at spadserere, men den daglige tur til hønsegården klarer han, og høn-

sene er stadig en af hans store interesser. Det sker også, at han af og til drager til bankospil, og han har ofte heldet med sig.

Anne Vest har aldrig kunnet holde hænderne i ro. Siden hun trak sig tilbage som erhvervsaktiv har hun været en af de mest trofaste og stabile strikkedamer i Snogebæk.

Mange af hendes arbejder er blevet afsat i »Biksen«, Havneforeningens butik, og overskuddet er gået dels til havnen men også til det nye Folkets Hus.

På begge fronter har strikkedamernes indsats gennem årene været af stor økonomisk betydning.

I disse dage mindes guldbrudeparret på »Bakkehus« dagene i 1931, hvor der var godt med kød i saltkarrene, og hvor bryllupsforberedelserne var i fuld gang.

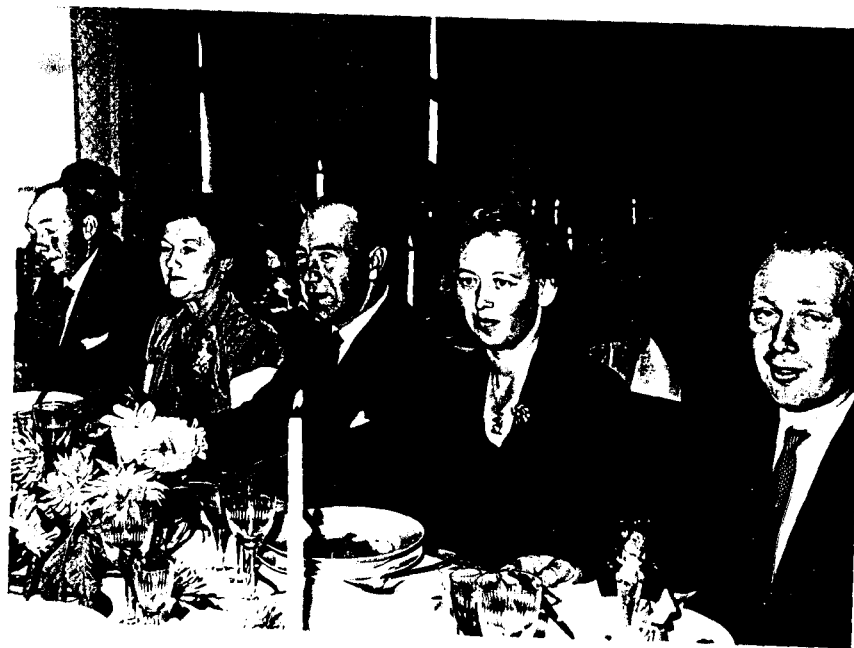
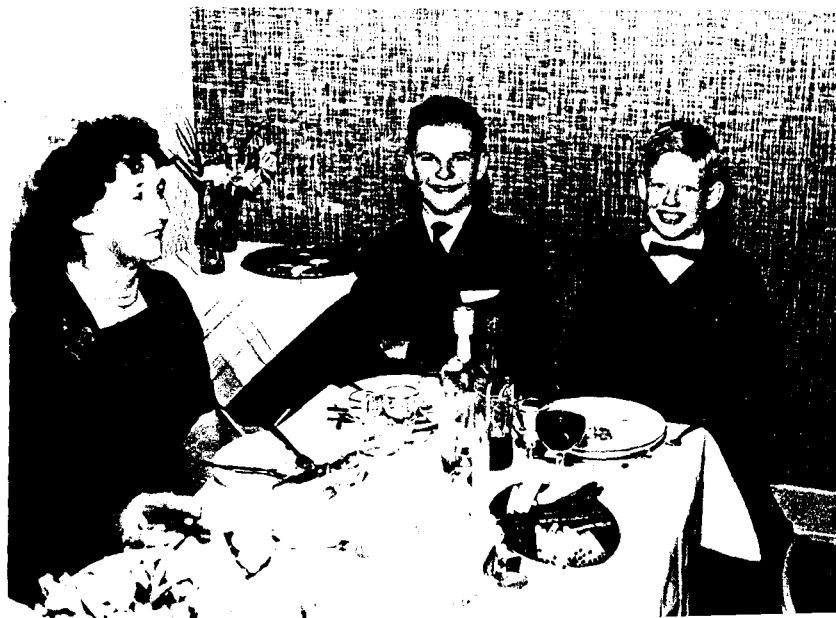
Guldbrilluppet kommer heller ikke til at gå helt stille af. Familien er vokset betydeligt siden Johan Vest første gang blinkede skælmisk med øjet til sin unge husbestyrerinde fra Årsdale.

djern

Øverst til venstre: Ved Finn Mogensens konfirmation,
Thor, Karen, Gerda, Finn og Alfred.

Øverst til højre: Bodil, Karen, Henry, Minni, Conrad,
Ellen og Knud. Nederst: Karen, Finn og Kenn Erik.
Til højre : Otto, Jenny, Knud, Gunver og Poul.

Hele Westh-klanen samlet : Gerda, Karen, Anna, Thora, Thor, Conrad, Johan og Otto.

Sang og dans : Til venstre forsøger Otto, Minni og Henry at slå tonen med Sonja i forgrunden. Til højre er det Otto Bech med sin svigerinde Gerda i valsetakt.

B1 Emmy Vesth

F.27.11.1932.

Ved dåben var Betty og Thor Westh bland fadderne. Emmy blev gift den 24.7.1952 med Helge Rode Laursen f.13.9.1930 ved Lemvig i Jylland.

Helge Rode Laursen druknede den 5.12.1965. Han var bedstemand på fiskekutterne "Gudrun", der forsvandt med skibets ejer Preben Rasmussen, Bodilsker og kokken Kjeld Kjeldsen, Balka. Mere end 50 skibe søgte efter Gudrun, men forgæves. Emmy og Helge fik fem børn sammen.

Emmy Vesth har siden 1968 samlevet med John Eckhardt, f.3.7.1938, i Vangen i Nexø.

Fem børn (C1-C5):

C1 John Helge Laursen

F.27.12.1952.

John gift med Conni Inger Laursen, og de bor Grønnegade i Nexø.

D1 Nicklas Laursen

F. 12.3.1991.

C2 Dorte Lone Laursen

F.29.6.1955.

Dorte bor på Sjælland sammen med Niels Peter Graulund. To børn(D1-D2):

D1 Jimmi Graulund

F.30.6.1982.

D2 Johnny Graulund

F.29.1.1983.

C3 Tonny Rode Laursen

F.24.9.1957

Tonny bor K.H.Kofoedsgade i Nexø med Pia Kramer, og de har eet barn.

To børn (D1-D2) :

D1 Kamilla

F.24.9.1983

D2 Jenna Laursen

F.1.11.1988.

C4 Keld Sejbjerg Laursen

F.15.2.1963.

D. 3.2.1985.

C5 Thomas Sejbjerg Laursen

F.10.3.1965.

B2 Arne Vesth

F. 21.1.1935.

Faddere ved dåben var Thora og Otto Bech samt avlsbruger Mathias Larsen og hustru Anna, Snogebæk. 5 år gammel flyttede Arne fra Kirkekilde i Poulsker med forældrene til Bakkehus i Snogebæk.

Arne er fiskeskipper, og gift med beskæftigelsesvejleder Birthe Vesth, f. Lind den 27.2.1942. Birthe og Arne Vesth bor på Havnevej i Snogebæk. 4 børn (C1-C4) :

C1 Flemming Vesth

F. 6.4.1961.

Flemming Vesth er gift med Connie Herguth Frederiksen, f. 1.3.1962. Flemming er skibsmontør, og familien bor Kofoedsvej i Snogebæk. Tre børn (D1-D3) :

D1 Per H. Vesth

F. 7.4.1983.

D2 Kim H. Vesth

F. 26.3.1984.

D3 Jan H. Vesth

F. 22.5.1990.

C2 Marianne Vesth

F. 1.12.1962.

Marianne er frisør, og gift med Bent Sonne f. 5.12.1956. Bent er teknisk assistent. Bent og Marianne Sonne bor Niels Plumsvej i Snogebæk. 3 børn (D1-D3) :

D1 Marcella Didriksen

F. 4.7.1984.

D2 Julie K. Sonne

F. 30.11.1987.

D3 Cecilie K. Sonne

F. 10.7.1990.

C3 Steffen Vesth ..

F. 9.1.1965.

Steffen er skibsmontør og gift med Tanja Mortensen f.5.1.1968. Steffen og Tanja Vesth bor i Ferskesøstræde i Nexø. Eet barn (D1) :

D1 Patrick H. Vesth

F. 2.3.1988.

C4 Anette Vesth

F. 21.9.1967.

Anette er slagter. Gift 12.1.1991 med isolatør John Hansen, søn af Inge og Finn Hansen, Hedehusene. Bopæl Sofienhøj 9, København S.

B3 Ingrid Johanne Westh

F. 18.1.1937.

Rejste til København i november måned 1953. Arbejdede først som husassistent 3-4 år. Kom derefter til Dælls Varehus i 10 år, men arbejder nu på 20.år i P. & T. Ingrid Westh blev gift 2.8.1958 med blikkenslager Erik Berger Olsen f.30.8.1935. Erik og Ingrid Olsen bor på Sallingvej i Vanløse. Een datter (C1) :

C1 Pia Olsen

F. 7.6.1959.

Pia er gift med gartner Per Rasmussen. Per og Pia Rasmussen bor i Engtoften i Måløv. To børn (D1-D2) :

D1 Thomas Rasmussen

F. 9.12.1979.

D2 Tina Rasmussen

F. 24.7.1982.

B4 Henning Andreas Vesth

F. 12.3.1940.

Faddere ved dåben: Fru Anna Larsen(bar barnet), hønseriejer Mathias Marker og hustru Maria samt medhjælper Knud Bech, Spidsegård.

Gift 15.6.1963 med Ruth Inger Madsen, f.29.12.1941 og datter af Astrid og Axel Madsen, Pedersker. Ruth gik i skole i Pedersker og Nexø, blev kontoruddannet på Bornholms Møbelfabrik, men virkede som dagplejemor efter giftermålet. Ruth har fra 1972 arbejdet indenfor fiskeindustrien.

Henning gik i skole i Poulsker. Efter skoletiden landbrugsmedhjælper indtil 1959-60, hvor værnepligten blev aftjent ved Bornholms Luftværn. Har fra 1960 været ansat ved Fiskernes Salgsforening, først som chauffør, derefter som fabriksarbejder og nu som formand.

Henning og Ruth Vesth boede fra 1963 til 1979 på Havnevej i Snogebæk, derefter på Mosevej i Nexø. To børn (C1-C2) :

C1 Gitte Vesth

F. 5.6.1964.

Bofællesskab med Peter Schow, f. 25.6.1960, og søn af Jens og Birgit Schow, Poulsker. De bor i Kirsebærhaven i Snogebæk.

C2 Jane Vesth

F. 1.10.1966.

Bofællesskab med Henning Schou, f.29.3.1967, og søn af Ruth og Børge Schou, Nexø. Deres bopæl er Valmuevej i Nexø. Een datter (D1) :

D1 Sabrina Schou

F. 17.12.1988.

Jane Vesth, Henning Schou
og Sabrina ved dåben.

Øverst Ruth og Henning Vesth. Herover Gitte Vesth og Peter Schow.

B6 Sonja Westh

50.

F. 17.11.1946.

Sonja gift 5.6.1965 med Arne Johannesen f.27.2.1943. Arne er filmtekniker, mens Sonja er ekspeditrice. Arne og Sonja Johannesen bor i København.

Her er to børn (C1-C2) :

C1 Dennis Johannesen

F. 27.10.1965.

Dennis er projektassistent. Samlever er Gitte Stuhr, f. 10.5.1965 og civiløkonom.

C2 Jimmi Johannesen

F. 31.12.1969.

Jimmi er kontormedhjælper.

B5 Agnethe Westh

F. 19.8.1943.

Flyttede til København og var først beskæftiget som husassistent og ekspeditrice. Har nu været ved KTAS i 20 år, nu som kontroltelefonist.

Gift 17.12.1960 med fisker Ole Flemming Haagensen, f. 15.5.1942. Ole er nu vejobservatør/indsatsleder. Ole og Agnethe Haagensen bor Pileås i Greve. tre børn (C1-C3) :

C1 Jan Ole Haagensen

F. 29.12.1960.

Stilling: cand. scient. int. Bofællesskab med Marianne Rasmussen f.9.8.1956. Marianne er børnehavepædagog. Familien bor i Hallandsgade i Sundby. Et barn (D1) :

D1 Sørine Rasmussen

F. 24.3.1988.

C2 Kenny Holger Rasmussen

F. 26.3.1963.

Kenny er kontorassistent ved postvæsenet. Gift 19.9.1987 med Anja Adelgård Pedersen f. 23.3.1964. Anja er pakkerske. Kenny og Anja Haagensen bor Stamhuset i Greve. Et barn (D1) :

D1 Christina Adelgård Haagensen

F. 29.5.1987.

C3 Brian Rene Haagensen

F. 18.8.1966.

Brian er sagsbehandler i Københavns Kommune, og bor Spurvevej, Greve. Et barn (D1) :

D1 Natscha Krattlund Jensen

F. 9.2.1986.

A 8 OTTO PETER WESTH

F.29.10.1910.

Døbt 11.12.1910, faddere var; Møller Magnus Pihls hustru, Sejergårdsmøllen, tjenestepige på Sejersgård, Thora Westh og ungkarl Otto Bech, tjenestekarl på Hullegård.

Otto tjente på forskellige gårde, bl. a. Dammegård. Forældrene flyttede fra Kirkekilde til Dams Minde i 1929, og her boede Otto også et stykke tid.

Den 25.11.1934 giftede Otto sig med Jenny Jensen, f.1.4.1910

Læs mere om Jenny og Ottos liv i avisartikelen, bragt i forbindelse med deres guldbryllup i 1984.

Hertil kan føjes enkelte ting. Det omtalte forsamlingshus Frem var bygget i 1905 af Afholdsforeningen på en grund udstykket fra Gadegård. Jenny og Otto fortæller, at mens de var bestyrerpar på Frem, fik de mange gange god hjælp af Ottos søstre Thora og Anna.

Otto fortæller endvidere, at de ved erhvervelsen af Birkelund i Bodilsker fik gode kautionister i form af broderen Conrad og Jennys forældre. Otto husker, at da Birkelund brændte i 1940, og lysskæret kunne ses i Snogebæk, kom hans far cyklende til brandstedet, mens moderen, der aldrig rigtig havde lært at cykle, kom gående.

I dag bor Otto og Jenny Westh på Stensebyvej. Otto Westh har i en del år været formand for Bodilsker Pensionistforening.

Jenny og Otto fik tre børn (B1 - B3) : Billedet; Fra v.: Birgit, Kirsten og Frode

10 øre for at malke en ko

Jenny og Otto Westh fejrer guldbryllup søndag 25. november

I øsende regnvejr kørte smeden i Snogebæk det unge par Jenny Jensen og Otto Westh til Poulsker Kirke. Det skete søndag 25. november 1934, så på søndag kan parret fejre guldbryllup.

Et og andet er der sket i de mellemliggende år, men begge er stadig raske og rørige efter et langt travlt liv.

Otto Westh er født i Poulsker, og Jenny Westh er født i Hasle og hed Jensen, inden hun blev gift, men kom til Poulsker, allerede da hun var fire år. De var dog ikke børnekærestere, selv om de kendte hinanden, men nogle år efter mødte de hinanden i Aakirkeby, hvor Jenny Jensen var husbestyrerinde for sin broder. Så blev de pludselig klar over, at de ligeså godt kunne forlove sig, og det gjorde de.

De fandt en lejlighed i Poulsker i nærheden af Rispesbjerg, men boede der kun i halvanden måned. Så blev de tilbudt at blive bestyrerpar på forsamlingshuset »Frem« i Poulsker. Otto Westh ville gerne være selvstændig landmand, og det var hans fru Jenny indforstået med, skønt hun var opvokset i byen. Desværre havde de ingen penge, og det var de langt fra ene om i 1934. Det var økonomisk dårlige tider, hvor man heller ikke kunne låne penge, hvis man ikke stillede med nogle meget gode kautionister.

De tog jobbet som bestyrerpar, for det betød gratis

bolig og mulighed for at tjene lidt penge ekstra. Otto Westh arbejdede på gårdene i sognet, en stor del af tiden som traktorfører, og han havde meget arbejde hos gårdejer H.C.Kofoed, Markeregård.

Det var ikke de store penge, et bestyrerpar kunne tjene. Når der var offentligt møde, fik de en krone for at fyre og bagefter gøre rent i den store sal, og 50 øre for den lille sal. Når der var selskab eller foreningsfest, måtte de betale fire kroner for salen, men tjente til gengæld på at lave og servere kaffe. Især husmandsforeningens juletræsfest var en begivenhed, hvor der kom mange mennesker.

Der var meget at lave om vinteren og noget mindre om sommeren, men de fester, der var, blev som regel holdt på »Frem«.

De blev der i fire år, og til trods for de beskedne takster, sparede de 1.000 kroner op. Så mente Otto Westh, det var på tide at realisere drømmen om at blive selvstændig. Han købte ejendommen Birkelund for 25.000 kroner. Der stod 16.000 kr. i faste lån, og han fik kautionister, så han kunne låne 6.500 kr., og det samt hans egne sammensparede penge var alt, hvad de havde.

Fru Jenny var alt andet end begejstret, for ejendommen var gammel og ret forfalden, men det fik de rådet bod på efterhånden.

Da H.C.Kofoed blev folketingsmand, henvendte han sig til Otto Westh og spurgte, om han ikke kunne malke køer om morgenen, før han mødte på arbejde. Det var egentlig gårdejeren selv, der malkede om morgenen sammen med sine to døtre og røgteren, men når han var på Christiansborg, havde han ikke tid. Prisen var en krone om dagen for at malke 10 køer. I flere år mødte Otto Westh på Markeregård sammen med døtrene og røgteren og tjente en krone, før han skulle ud og køre mælk. I 18 et halvt år kørte han mælk til Bodilsker Mejeri, og for at nå det hele måtte han begynde kl. 4.30 om morgenen. Desuden kørte han nogle år og leverede fløde til de handlende på Sydbornholm, når han kom hjem fra mælkeruten.

Ægteparret købte yderligere fem td land jord til ejendommen, så der var nok at se til, når landbruget og alle andre gøremål skulle passes, men fru Jenny var ikke alene en dygtig husmor, hun var også dygtig til at hjælpe til i marken, og malkningen hjemme tog hun sig for det meste af.

Hertil kom, at ægteparret fik to døtre og en dreng, som også skulle passes, men det gik fint alt sammen, siger begge.

Året efter de var kommet til Birkelund brændte to udlængere på grund af børns leg

Otto og Jenny Westh fejrer guldbryllup søndag. Samme dag har sønnen Frode og svigerdatteren Ulla sølvbryllup, men deres fest ud-sættes en uge.

med tændstikker. Det lykkedes at få kreaturerne ud næsten allesammen, men svine-ne indebrændte. At det lykkedes at redde kreaturerne skyldtes i høj grad, at Otto Westh gentagne gange løb ind i den brændende stald og fik jaget dyrene ud, mens han pådrog sig svære forbrændinger selv.

De gode år

Der blev bygget en ny længe, og i de efterfølgende år fik Jenny og Otto Westh renoveret ejendommen, og selv om jorden ikke var allerbedst, gik det hele udmærket. Begge har aldrig været bange for at tage fat. De drev ejendommen med fuld besætning lige til de solgte den. Det var den bedst egnede til, for kvægløst landbrug ville give for lidt på den forholdsvis magre jord.

I 1959 solgte de ejendommen til Nordfilet og købte huset på Stensebyvej 22. De første år arbejdede Otto Westh på skæreriet, der blev indrettet i det tidligere Bodilsker mejeri, og endnu senere hjalp han til med at køre traktor på Pæregård nogle år.

I det hele taget har begge altid kunnet lide at have noget at rive i.

De bor på Stensebyvej med vid udsigt over de omliggende gårdes marker, og Otto Westh kan ikke tænke sig at bo i byen. Han vil føle sig indeklemt og rastløs, hvis han ikke kan følge med i, hvordan alting spirer og gror om foråret. Der er ikke ret langt til byen, og skal de en tur, har de deres bil at køre i, og så længe de kan det, flytter de ikke til byen.

Søndag fejrer de guldbryllup. En datter bor i Nexø, og en datter og en søn bor i Ølstykke i Nordsjælland. Sønnen Frode og hans fru Ulla holder sølvbryllup samme dag, men de kommer hjem til guldbrylluppet. Til gengæld må guldbryllupparret torsdag rejse til Ølstykke, så de kan være med til at fejre sønnen og svigerdatterens sølvbryllup. De har udsat festen til lørdag den 1. december, så alle kan være med her også.

- Det er måske lidt rigeligt med fester, siger Otto Westh, men så er vi i træning til julen.

Lund P.

BIRKELUND i Bodilsker hvor Jenny og Otto Westh boede i 30 år fra 1939-1969.

BODILSKER

Her startes en stor minkfarm

Her er avlsbrugerejendommen Birkelund i Bodilsker, som aktieselskabet Nordfilet, Nexø, har købt af avlsbruger O. Westh. Det er en veldrevet ejendom med et moderniseret bindingsværks-stuehus, og udlænger, der er opført for ikke så overvældende mange år siden efter at en brand havde lagt de gamle i aske.

På dette idylliske sted vil Nordfilet etablere en minkfarm, der i starten skal have 1.000 dyr, men som senere vil få endnu flere.

Bodilsker Sogneråd har netop anbefalet, at der dispenseres fra regelen om, at aktieselskaber ikke må erhverve landejendomme, og man har ændret byggevedtægten,

så det bliver muligt i fremtiden at udvide minkfarmen væsentligt.

Overtagelsen sker til 15. januar. Til den tid flytter familien West ind i et hus, man har købt af vognmand og savværksejer Knud Nielsen, og samtidig slutter West af som landmand og begynder på en frisk — som savværksarbejder hos Knud Nielsen.

enna

B 1 Frode Westh

F. 3.4.1935.

Efter 2 år hos gartner Mortensen i Bodilsker forlod Frode, som 16-årig, Bornholm i 1951. Gartneri var sagen, og det blev til ophold i Norge, på Fyn, Vissinge, Ejby, Sjælland(6 år), og omkring 1960 blev det til en kort periode på Bornholm, - på Fuglsang i Snogebæk.

Den 25.11.1959 giftede Frode sig med Ulla Madsen, født 9.4.1937 i Rønne, og de fik i 1961 en datter.

Frode sprang nu til som andelsgartner, og har siden 1977 været selvstændig med eget andelsgartneri. Desuden er han formand for andelsgartnerierne i Nordsjællandskredsen og næstformand i landsorganisationen.

Frode og Ulla Westh bor på Fyrrevej i Ølstykke.

Een datter (CI) :

C 1 Annette Susanne Westh

F. 7.8.1961.

Annette er udlært sygeplejer, men arbejder i dag på kontoret i sin fars forretning. Hun blev gift den 15.9.1987 med EDB-tekniker Jens Bonde-Westh. Jens og Annette Bonde-Westh bor på Engvej i Ølstykke.

Jens og Annette venter en søn eller datter juni 1991.

D 1 Malene Bonde-Westh

F. 1991.

Døbt 6.10.1991.

**Frode Westh, anlægsgartner-
mestrenes kredsformand.**

B 2 Kirsten Westh

F. 14.8.1939.

Gift med Jørn Jensen, der er født 22.3.1936. Jørn og Kirsten Jensen bor Rønnevej i Bodilsker. Tre børn (C1 - C3) :

C 1 Steen Vesth Jensen

F. 17.5.1959.

Steen bor nu på Charlotte Munksvej i København og arbejder på Herlev Skattekontor. I tiden på Bornholm var Steen en kendt håndbold- og fodboldspiller for Nexø. Opnåede som bedst en plads på Danmarks juniorlandshold.

Steen Jensen bor sammen med Nete Brandt Hansen, født i Svaneke den 18.5. 1963.

C 2 Kent W. Jensen

F. 24.9.1961.

Indehaver af Nexø Renovationsfirma sammen med sin far. Kent bor på Nybyvej i Snogebæk sammen med sin kone Tina Jensen, født Lund den 4.4.1963.

To børn (D1 - D2) :

D 1 Ronni Jensen

F. 14.4.1987.

D 2 Jonas Jensen

F. 6.12.1989.

C 3 Lone V. Jensen

F. 26.2.1962.

Bor Lindestræde i Nexø sammen med Kjeld Dideriksen f.17.2.1956 i Bodilsker. To børn (D1 - D2) :

D 1 Camilla Pehrsson

F. 11.11.1983.

D 2 Nadja Dideriksen

F. 2.2.1991.

B 3 Birgit Westh

F. 26.10.1941.

Birgit forlod Bornholm som 22-årig. Hun giftede sig den 6.4.1963 med Ebbe Østbo Petersen, f. 8.11.1941. Ebbe er salgskonsulent, mens Birgit er damefrisør. Ebbe og Birgit Østbo Petersen bor i Ølstykke, og har to børn(C1-C2):

C 1 Jette Østbo Petersen

F. 12.9.1963.

Jette er sygehjælper. Bofællesskab med lagerforvalter Niels Olaf Plambech, f. 4.10.1963. Jette og Niels bor i Ølstykke. Een datter (D1) :

D 1 Christina Østbo Plambech

F. 28.8.1987.

C 2 Klaus Østbo Petersen

F. 4.8.1967.

Klaus er salgskonsulent.

Birgits og Ebbes bryllup i 1963.

A 9 GERDA JOHANNA WESTH

F.11.2.1914.

Døbt 15.3.1914. Faddere: Pige Anna Karoline Jørgensen, tjenestepige på St. Kirkebogård. Desuden Thora Westh(på Munkegård), Otto Bech(på Markeregård) samt ungkarl Thor Westh, Kirkekilde.

Første arbejdsplads for Gerda var hos broderen Conrad på Ellegård i $\frac{1}{2}$ år. Efter konfirmationen kom hun til Nexø, nærmere bestemt Brugsen, hvor Georg Jensen var uddeler. Derefter blev det fem gode år hos gartner Martin Bjerregård.

I 1933 blev Gerda forlovet med Uhde Alfred Mogensen, og de giftede sig den 13.2.1938.

Uhde Alfred Mogensen var født i Nexø den 28.4.1912, som søn af Tekla og Hans Victor Mogensen. Gerda og Alfreds nye bopæl blev i Rønne, hvor de flyttede ind i et hus på Borgmester Nielsensvej.

I 1936 fik Alfred en stilling på Rønne Gas- og Vandværk(se avisartikel), mens Gerda havde arbejde bl. a. hos Søholm, på Missionshotellet og på Plejehjemmet.

I perioden da Gerdas far Andreas blev syg, kom han fra sygehuset til huset på Borgmester Nielsensvej, og boede der et stykke tid. Gerda husker ham som en meget nem og taknemlig "patient". Han blev ofte placeret i en høj stol med udsigt til gaden, og herfra fulgte Andreas Westh levende med i "storbyens" trafik.

En af Alfreds største fritidsinteresser var hus og have, og især i haven, med massevis af blomster, tilbragte han mange timer.

Alfred døde den 23.10.1983, men Gerda bor stadig i det dejlige hus på Borgmester Nielsensvej.

Gerda og Alfred har et plejebarn (Bl) :

B 1 Finn Mogensen

F.26.2.1946.

Finn kom i lære i Kvickly, Rønne. Efter soldatertiden ansat hos Anva, København et par år. Derefter tilbage til Kvickly, Rønne, men købte senere forretningen BMMF, dengang beliggende i Østergade. Nu ligger forretningen på Zahrtmannsvej.

Gift med Vibeke "Vips" Munch Christensen, Klippegård. Arbejdede også i Kvickly, derefter et par år som kontorassistent på Axelborg, Kbh. Er nu kontorassistent hos Ejner Jensen & Søn. Vips & Finn bor Humleløggen, Rønne. Eet barn (Cl) :

C 1 Anne Mette Mogensen

F. 1.1.1973.

40 års jubilæum

Uhde Mogensen, Borgmester Nielsensvej 106, Rønne, har været med i hele udviklingen af Rønnes vandforsyning

Uhde Mogensen, 40-års jubilaren, sammen med sit barnebarn Annemette.

57 ansøgere var der i 1936 til en stilling ved Rønne Gas- og Vandværk. Uhde Mogensen, Borgmester Nielsensvej 106, Rønne, fik stillingen, og i dag, fredag, kan han fejre 40 års jubilæum ved det kommunale vandværk.

Med sine 63 år har han endnu nogle år tilbage i kommunens tjeneste.

Uhde Mogensen er ekspert i ledningsarbejde, og han har været med i alle de store projekter, som har sikret vandforsyningen til Rønnes borgere.

De første mange år var jubilaren ansat på gasværket, og det var ofte ham, der måtte ud for at klare de mange problemer med gasforsyningen til kunderne.

Sideløbende med arbejdet på gasværket, var han med til at trække de store vandledninger fra Stampen og Robbedale og sidst fra Gønge Herreds vandværk. Også udbygningen af ledningsnettet i Knudsker har Uhde Mogensen sin andel i.

Den enorme udvikling fra de gamle stålør til nutidens mere anvendelige plasticør har han været vidne til i sin 40-årige tjeneste ved Rønne Gas- og Vandværk.

ryAn

Finns konfirmation:

Finn Mogensen omgivet af sine forældre Gerda og Alfred.

TILFØJELSER OG ÆNDRINGER

Side 5, punkt 2, Anna Carlsson :

Der spørges på side 5, om der mon findes efterkommere på Bornholm efter Anna Carlsson, gift Andersson og tante til Johanna Westh. Hertil kan klart svares : Ja, og desuden andre steder i Danmark samt ikke mindst i USA.

Skal vi repêtere, så er Anna Carlsson født i Sverige i 1837, som den næstældste af Carl Hanssons otte børn, og altså dermed bror til Johanna Wesths far Hans Carlsson Thor. Landsarkivet i Lund kan desuden fortælle, at hun i 1872, sammen med sin mand Hans Andersson og sin to-årige datter Johanne, udvandrede til Bornholm.

Allerede i 1873 fik de en datter, Marie, men hvor de boede på det tidspunkt vides ikke med sikkerhed. Men i 1875 bor de i Bodilsker, idet de dette år fik deres datter Ingrid døbt i Bodilsker Kirke. Blandt fadderne ved dåben bemærkes tre søskende til Anna, nemlig brødrene Sven (opholder sig i Pedersker) og Lasse samt søsteren Hanna, der ligelides opholder sig i Pedersker. Samme Hanna vender nogle år senere tilbage til Sverige, mens både Sven og Lasse sammen med Anna forbliver på Bornholm resten af deres dage.

1876 eller 1877 flytter Anna og Hans Andersson til et lille husmandssted på Klappebakke ved Egeby i Aaker. I 1877 får de også en søn, Andreas, men han dør allerede i 1879. Endelig i 1882, da Anna Andersson er blevet 45 år gammel, får parret deres sidste barn, nemlig Mathea.

Hans Andersson arbejdede som daglejer, og da han dør den 6. april 1911, flytter Anna op til sin datter Ingrid og hendes mand smed Kristian Bendtsen, der bor på en ejendom lige overfor Myragermøllen på Kastelsbakken i Aaker.

Samme år, 1911, føder Ingrid en søn, Ejnar, der vokser op tæt knyttet til sin mormor.

God fortæller

Ejnar Bendtsen, der nu bor i Fredericia, husker, at hans bedstemor var en god fortæller og åndsfrisk helt til sine sidste år. Anna Andersson døde i 1936, 99 år gammel.

Anna Andersson fortalte bl. a., at et par af hendes brødre var med i et svensk korps, der blev sendt til krigen i Sønderjylland i 1864, men så vidt vides kom de dog aldrig i kamp. Måske det har været Hans Carlsson Thor, far til Johanna Westh, der har været i Sønderjylland. I de gamle papirer betegnes Hans Carlsson Thor ofte som soldat.

Ejnar Bendtsen, der har besøgt Tryde Kirke og andre af familiens gamle steder ved Tommelilla, fortæller at hans grandfætter Anton Thor overfor ham, fremlagde den teori, at navnet Thor kunne stamme fra en af de soldaterregimenter Hans Carlsson Thor gjorde tjeneste ved. I dag er navnet Thor i vores familie dog så godt som uddød. Hans Carlsson Thor's oldebarn, Anton Thors datter,

Elisabeth, er sandsynligvis den eneste, sammen med sine to børn, der stadig bærer navnet Thor, dog nu med tilføjelsen Offesson. Hans Carlsson Thors brødre i USA forandrede jo deres efternavn til Hanson(se side 9 og 10).

Anna Andersson fortalte også til sit barnebarn Ejnar, at årsagen til at hun og hendes søskende tog til Bornholm var ren og skær nød. Fattigdom og sult. De små lodder i det fattige Skåne kunne ikke give nok til en stor familie. Ofte levede man af sild, som blev hentet i Ystad eller Simrishavn, hvorefter man på gåben travede tilbage til hjemmet ved Tommelilla.

Forøvrigt har Ejnar Bendtsen også en svag erindring, om at også den ældste af Carl Hanssons børn, Per Carlsson, i hvert fald på et tidspunkt, også har opholdt sig på Bornholm. Noget er der om det, idet, som det ses på side 5, Per Carlssons to sønner, Hans og Sven, begge har været på Bornholm. Som før skrevet har Carl Hanssons anden datter Hanna, også været her på øen, idet hendes ældste datter Johanna blev født i Bodilsker.

Men nu tilbage til Anna Andersson, der altså levede til hun blev 99 år. Hvordan gik det hendes efterkommere ?

President George Bush og Anna's datter

Hvad har USA's president George Bush og Anna Andersson med hinanden at gøre ? Ja, umiddelbart ikke ret meget, men en forbindelse er der dog. Hør nu bare.

Anna Anderssons to døtre udvandrede til USA. Johanne og Marie. Om Marie ved vi(i øjeblikket) ikke ret meget, udover at hun endte i Texas, fik adskillige døtre, og døde ret tidlig, måske omkring 1920. En af disse døtre blev gift med en politichef i Houston, Texas, Perry Haley. Denne Perry Haley er dog død nu, men der forsøges i øjeblikket efter hans efterkommere.

Derimod ved vi en del om Marie's søster Johanne og hendes efterkommere. Og det er faktisk her den lille røde tråd til USA's højeste politiske embede kommer ind i billedet. President George Bush er ikke i familien, men en af hans stærkeste og næreste medarbejdere hos de indflydelsesrige republikanske kvinder er en vis Mary Jo Arndt, Johanna Anderssons barnebarn.

I en stort opsat artikel i avisen Chicago Tribune den 14. oktober 1990 fortælles om Mary Jo Arndts politiske karriere, krydret med fotos af Mary Jo sammen med presidentparret Barbara og George Bush.

Johanna Andersson blev i USA gift med den danske indvandrer Lars Larsen, og de fik fem børn, syv børnebørn, fjorten oldebørn og en del tipoldebørn.

Johanna selv, født i Sverige, opvokset på Bornholm og udvandret som ung til USA, døde ret ung i 1920. Familien boede omkring Chicago. En af hendes sønner er Holger Larsen(1897-1964), der blev far til netop Mary Jo Arndt, en af de mest indflydelsesrige republikanske kvinder i USA. Mary Jo bor med sin mand, dyrlæge Paul Arndt i byen Lombard i staten Illinois, hvor de har deres eget dyrehospital. De har tre børn: Kristi, Kerrie og Georgianne.

Også en anden af Johanna Andersson Larsens børnebørn skal nævnes, nemlig Betty Bussema, der sammen med sin mand Carl bor i Scotsdale i Arizona.

Betty er datter af Johanna Anderson Larsens datter Lilly, der blev gift med Hans Peter Rasmussen fra Danmark. Lilly døde i 1984. Betty har besøgt Danmark og sin grandfætter Ejnar Bendtsen i Fredericia både i 1980 og 1989. Og sådan kunne man blive ved med flere detaljer om Anna Anderssons efterkommere i USA. Betty Bussema holder stadig forbindelse til sine rødder i Danmark og Sverige, og har udarbejdet en komplet liste over alle Anna Andersson efterkommere i USA - altså undtaget Marie Andersson fra Texas.

*

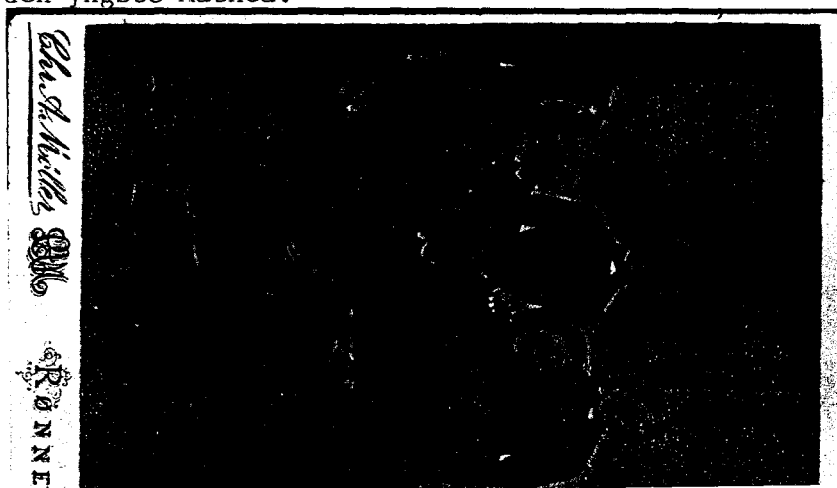
Til sidst lidt Anna Andersson to andre døtre, Ingrid og Mathea, der blev på Bornholm.

Ingrid bliver gift i Poulsker Kirke i 1898 med Kristian Bendtsen fra Allinge (De bor Markeregårds parcel). De får syv børn, altså bl. a. førømtalte Ejnar, der selv har to børn. Desuden smed Jens Bendsten, Åkirkeby (Hans enke Karen Bendtsen bor Nybyvej, Åkirkeby). En anden søn var Aksel Bendtsen, hvis datter Ellen Bendtsen bor Torneværksvej, Rønne. Der er også den fra krigen kendte skipper Hans Peter Bendtsen, der under krigen gjorde en stor indsats (udsendelse i Danmarks Radio om dette). Skipper Bendtsens enke Oda bor stadig i Nexø.

Anna Andersson yngste datter var Mathea. Hun blev i 1902 gift med Peter Magelius Pedersen, og de fik ni børn. De boede på Sandvad i Østermarie, som sønnen Sven Erik senere overtog. Sven Erik Pedersen bor i dag i Åkirkeby. En anden søn er Viggo Pedersen, der bor Curdtslund i Rønne. Viggo Pedersen var i 40'erne brødkusk på Vibemøllen, og var i den periode meget sammen med Knud Bech, hvis mormor Johanna Westh var kusine til Viggos mor Mathea. Men ellers har Mathea jo via sine ni børn efterkommere mange steder både på Bornholm og i den øvrige del af Danmark.

Hermed slut på Anna Andersson, født Carlsson i Sverige, og hendes mange efterkommere.

*** Til højre Ejnar Bendtsen med sin mormor Anna Andersson, født Carlsson. Nederst ses Anna og hendes mand Hans og deres fire døtre: Johanne, Marie, Ingrid og den yngste Mathea.

TILFØJELSER OG ÆNDRINGER

Side 5, punkt 6, Lasse Carlsson :

Lasse Carlssons barnebarn, Dagmar Larsen, Østergade, Rønne har adskillige billeder, både af bedsteforældrene og sine onkler og tanter i USA.

Dagmar Larsen fortæller, at bedsteforældrene blev skilt, efter at have fået ni børn sammen. Lasse Carlsson var ikke let at leve sammen med. Han drak meget, og var hård i sin opførsel. Alle ni børn, undtagen Ingrid og Dagmar Larsens mor Hansine Marie, emigrerede til USA. Også Dagsmars bedstemor tog til USA.

Den første af søskendeflokken der tog afsted var Karl, hvilket han gjorde i 1903. Snart fulgte resten efter. Bedstemoderen tog afsted i 1904 sammen med sin 10-årige datter Anie, mens hun efterlod sin yngste, Anton, hos sin søster Ingrid Mortensen. Men allerede to år efter var hun tilbage på Bornholm, og denne gang tog hun Anton med sig, han var på det tidspunkt 10 år gammel. Egentlig utroligt, at bedstemoderen allerede havde råd til at rejse tilbage et par år efter, men det har tilsyneladende gået hende godt i det nye land. 48 år gammel kom til USA, hun blev gift i sit nye hjemland, og døde i 1931.

Men ikke alle fra søskendeflokken gik det lige godt. Et krank skæbne fik Johanne, der var født i 1886. Hun døde på et sidsygehospital i USA.

Mens Johanne var på Bornholm blev hun gift med Anton Kofoed, og de fik to drenge(Karl Anker og Eckert). Parret blev skilt og i 1920 besluttede Johanne's søskende i USA at hente hende og børnene til USA. Søster Anna og hendes mand Sinius Holm(i USA Andrew Holm) kom tilbage til Bornholm, og tog Johanne og børnene med til USA. (Anna og hendes mand havde emigreret til USA i 1913.)

Da de rejsende kom til New York, blev der nægtet indrejsetilladelse til Johanne og hendes børn. Hun var helt uden midler, og ikke hvem som helst blev sluppet igennem nåleøjet. Johanne måtte vente på Manhattan Island, den berømte ø udenfor New York, der var emigranternes indslusningsport til det forjættede land. Til sidste kautionerede Johannes mor og hendes nye mand for hende, og de fik lov til at komme ind.

Men heller ikke i USA fik Johanne Kofoed et godt liv, og hun døde på et sidsygehospital. Hendes søster Anna Holm, der ingen børn havde selv, tog sig meget af Johannes' børn. Anna og hendes mand boede i Daytona Beach i Florida, og de besøgte Bornholm både i 40'erne og 60'erne. Anna døde i 70'erne. Også Johannes' sønner er døde nu.

Alle Dagmar Larsens onkler og tanter er døde nu, og hun har ikke forbindelser med den næste generation. Den sidste der døde var Anton Carlsson. Han døde i december 1986. Anton havde flittig kontakt med sin niece Dagmar i Rønne, men han besøgte aldrig Danmark igen. Anton Carlsson giftede sig i 1921 med Florence, og de fik to børn, Lucille og Tony.(Tony Carlson bor i dag i byen Davenport).

Anton Carlson var sælger og representant, og havde sin egen forretning

"Carlsons Cash Store", i byen Bettendorf i staten Iowa, hvor han også boede.

Muligvis lever hans enke Florence Carlson stadigvæk, hendes sidst kendte adresse var et plejehjem i netop Bettendorf.

Om de øvrige Lasse Carlsson-børn i USA fortæller Dagmar Larsen, at hendes navnesøster Dagmar var gift med danskeren Vilhelm Bey. Familien Bey boede i Chicago-området. Vilhelm Bey døde i 1953. Det menes, at de fik fem børn sammen, bl.a. sønnen Bill Bey, der skulle bo i Chicago.

Også Oscar Carlson fik fem, måske seks, børn, men hvor de bor, det ved Dagmar Larsen ikke. Oscar menes død ret tidlig.

Ligeledes Karl, den ældste af Carlsson-sønnerne, menes død ret tidlig, måske ved en arbejdsulykke på hans arbejdsplads, et gasværk. Han fik børnene Sylvia og Karl. Sidstnævnte Karl Carlson jr. menes bo i byen Clinton.

Endelig var der Anie, der fik ét barn. Anie døde 89 år gammel i 1984.

*

Om sin egen familie fortæller Dagmar Larsen:

"Min mor Hansine Marie Karlsson blev i 1901 gift med Markus Mogensen, Pedersker. Min far døde i 1928, og min mor i 1950. Vi var to søskende, min søster Anne Marie, døde for 10-15 år siden. Hendes søn Ole Åkerman arbejder på Gigtlejehjemmet her i Rønne.

Jeg selv blev gift med Christian Larsen, og vi ^{fik} Kirsten (nu gift Sonne, bor i Rønne) i 1930. Min mand døde i 1960.

Jeg har et 10-årigt oldebarn, Henriette Møller, ved Himmelev i Roskilde. Henriette er datter af Kirstens datter Bente.

Sammen med min mor og tante Ingrid (Mortensen) besøgte vi Kirkekilde i Poulsker, hvor mors kusine Johanna Westh boede. Jeg husker særligt besøget på Kirkekilde, fordi der hos familien Westh fandtes en grammaføn med en kæmpe stor tragt, hvor der kom skrattende musik ud. Der var man jo ikke vant til, dengang i tiden efter 1. verdenskrig."

Hertil kan tilføjes at Dagmar's bedstemor og hendes mor samt onkel Karl Karlsson i 1895 havde stået fadder på Johanna's første, Thora, ved dennes dåb i Vestermarie Kirke.

*

Som det ses af ovenstående har Lasse Carlsson mange efterkommere rundt omkring. Lige fra Nexø, Rønne, Himmelev og til byer forskellige steder i USA, f. eks. Davenport, Chicago og Clinton.

TILFØJELSER OG ÆNDRINGER

Side 6, punkt 8, Svend Carlsson :

Ejnar Bendtsen, Fredericia husker udmærket Svend Carlsson, der besøgte sin søster Anna, Ejners bedstemor, flere gange på Kastelsbakken. Da Ejnar så ham sidst, var han i 60'erne.

Svend Carlsson var gårdskarll hos Rasch's Købmandshandel på St. Torv i Rønne, og han blev omkring 1882 gift med Mathilde Olsen, født 1859. De fik seks børn. Svend Carlsson døde i 1925.

Som nævnt på side 6 blev Svend Carlssons ældste barn, Olga, gift med slagter Johs. Andersen, Aasen.(død 1957). Johs. Andersen havde slagterforretning på Aasen (CarstensSlagterforretning) fra 1902 til 1931.

Foruden de allerede nævnte børn på side 6 og 7 (Edith, Helga og Poul), havde Olga og Johs. også sønnen Ejnar (f.10.11.1915). Ejnar Andersen bor i dag på Strandvolden, Balka sammen med sin kone Emmy. Ejnar Andersen er nu pensionist, men har haft bagerforretning i Svaneke (1944-54), været øldepotindehaver i Nexø (1954-60), haft Henrys Bageri på Aasen i Nexø (1960-72) samt købmandsforretning på Balka (1972-79).

Ejnar og Emmy Andersen har to sønner, Jens (f.1946) og Morten (f.1956). Morten bor i Østermarie, mens Jens er indehaver af Nexø Radio-TV. Jens' to sønner er Martin Andersen f.1973 og Ditte Andersen f.1979.

Om Olga og Johs. Andersens øvrige børn dette, at Edith (Jensen) i dag bor i København, mens Helga nu er død. Hun boede i villaen Porthus i Nexø. Sønnen Poul Andersen døde for nogle år siden, hans enke bor på Dr. Kabellsvej i Rønne. Her er to døtre.

Ligeledes nævnt på side 6 blev en anden af Svend Carlssons døtre, Ingeborg, gift med bager P.C.Petersen, Rønne, men alle deres seks børn menes at have rejst fra Bornholm. Hvorhen vides ikke.

Derimod har datteren Dagmar efterkommere. Det er fhv. slagtermester H.C. Riddersborg, der selv har sønnerne Svend i Rønne og Bent i Helsingør samt datteren Hanne i Roskilde. Hos Riddersborgerne er der tre børnebørn.

Svend Carlssons tre sidste børn, Einar, Helga og Thora havde ingen efterkommere.

*

Alt i alt må der siges, at Carl Hansson, far til de ovennævnte Svend, Anna og Lasse Carlsson samt selvfølgelig "vores" Hans Carlsson Thor, har virkelig mange efterkommere i flere verdensdele. Som bekendt døde Carl Hansson jo i Sverige i 1885, sandsynligvis på Sälshög 1 (se billede), der overtages af en anden af hans sønner Nils Carlsson.

B I L L E D K A L E J D O S K O P over ældre og yngre medlemmer af den svenske indvandrerfamilie CARLSSON.

Barbara Bush has a warm greeting for Arndt at a small gathering in Chicago in April, 1989.

H. C. Riddersborg - et kendt ansigt på Bornholm

Øverst til venstre : Mary Jo Arndt og den amerikanske presidentfrue Barbara Bush i Chicago april 1989. Mary Jo er oldebarn af Anna Andersson f. Carlsson, tante til Johanna Westh. Øverst til højre : Fhv. slagtermester Hans Christian Riddersborg, Rønne er barnebarn af Svend Carlsson, onkel til Johanne Westh. Nederst : Jens Andersen, indehaver af Nexø Radio- og TV, og oldebarn af førnævnte Svend Carlsson.

Anna Andersson og hendes mand Hans øverst. Nederst til venstre deres oldebarn Mary Jo Arndt sammen med president George Bush fra et politisk kvindemøde i Baltimore i 1989. Nederst til højre Anna Andersson yngste datter Mathea Pedersen (1882-1952) og hendes Peter M. Pedersen, Sandvad, Østermarie. Mathea er kusine til Johanna Westh.

AP Laserphoto

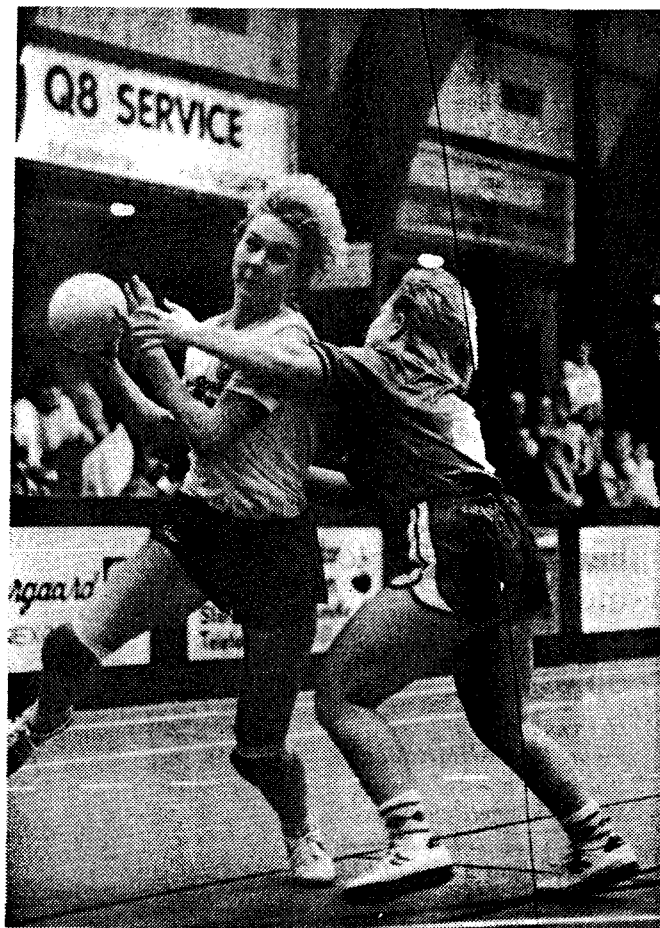
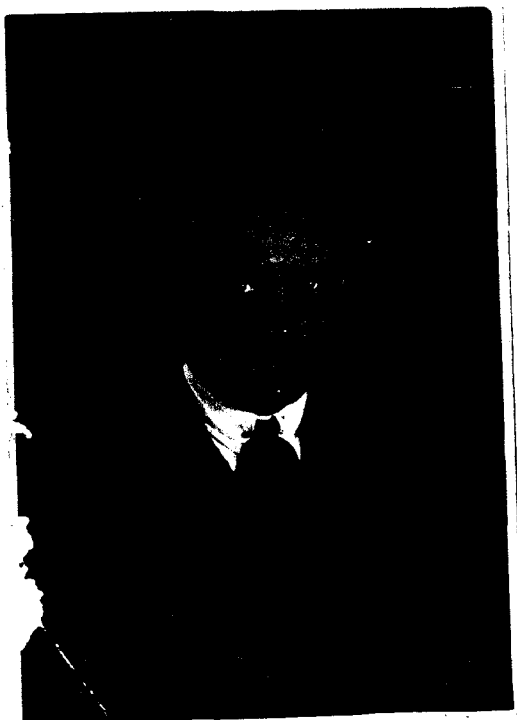
1989, President Bush shared a laugh with Mary Jo Arndt at a National Federation of Republican Women convention in Baltimore.

Til venstre Einar Karlson, slagtermester i Rønne, søn af Svend Carlsson(1853-1925), der ses til højre. Einar Karlson videregav sin slagterforretning til sin nevø H. C. Riddersborg. Svend Carlsson bror til Hans Carlsson Thor, far til Johanna Westh. Hos Svend Carlsson barnebarn Einar "Basse" Andersen, Balka findes adskillige andre gamle billeder, f. eks. af Dagmar Carlsson, gift Riddersborg, og hendes tre børn og Ingeborg Carlsson og hendes mand konditor og bager P. C. Petersen med børn.

Øverst til venstre : Johan Westh som ung, Hans Carlsson Thors barnebarn, og søn af Johanna og Andreas Westh. Øverst til højre : Johan Wesths barnebarn Jane Vesth, en af Bornholms bedste kvindelige håndboldspillere. Nederst til venstre : Den unge pige er Annette Vesth, en anden af Johan Wesths børnebørn. Nederst til højre : Erna Pedersen som lille pige. Erna er datter af Karen Hansen, en af Johanna Wesths døtre.

Jane Vesth scorede tre mål for Nexø (Arkivfoto)

E F T E R S K R I F T

Dødsfaldet i 1882.

Efter nærmere undersøgelser ligger det nu fast, at "mysteriet", omtalt side 16, om Ottie og Jesper Wesths skæbne, Andreas Wesths forældre, nu delvis er opklaret.

En gammel skøde- og panteprotokol fra Nexø fortæller om en auktion i 1882 over " afdøde Jesper Thor Westh og hustrus bo " !

Hvorfor døden indhenter det unge ægtepar allerede inden de fylder 30 år, forbliver imidlertid stadig en gåde. Ingen steder i kirkebøgerne er deres dødsfald og begravelse tilsyneladende registreret. Men Andreas mister sine forældre som 7-8 årig og kommer i pleje hos sin bedstemor på L1. Vibegård i Poulsker.

Resumé

Jesper Westh, født i Ibsker, gifter sig samme sted med Poulsker-pigen Ottie Dam i 1874. Året efter får de sønnen Andreas, og alle tre flytter i 1876 fra Ibsker til Nexø.

I 1878 og 1880 får parret døtrene Olive og Thora, men begge dør som ganske spæde. Familien bor i Lindestræde 3, men i 1882 indhenter døden så Jesper og Ottie.

Hushandler

Den i indledningen omtalte skøde- og panteprotokol fortæller mere om fam. Wesths bopæl i Lindestræde i perioden 1877-1880.

Den 1.april 1877 køber Jesper Westh matrikel nr. 215a, Lindestræde 3. Ret overraskende ser det ud til, at det nærmest er hele den ene side af Lindestræde, Jesper Westh køber, idet matrikel nr. 215b(Lindestræde 1), matr. 215c(Lindestræde 7), og matr. 215f tilsyneladende også indgår i handelen. Muligvis har Jesper arvet penge efter sin far Andreas Petersen Vest(død 1873), eller også er stedfaderen, Lars Madsen Munch, L1. Vibegård, Poulsker medyder økonomisk til det relativt store huskøb fortaget af en "fattig stenhugger" som Jesper Westh.

Men allerede 1877 sælges huse og grunde fra. Oktober måned sælges Lindestræde 1 til Niels Peter Holm for 1300 kr. Ved salget betinger Jesper Westh "sig ret til fri uhindret adgang til at tage vand af den på Lindestræde 1 værende brønd". Det bemærkes, at Lars Madsen Munch har pantebrev på 900 kr stående i Lindestræde 1.

215a har nok indeholdt ét hus på en stor grund, og så har Jesper måske bygget flere huse, og derefter solgt dem fra.

I hvertfald sælger han i februar måned 1878 Lindestræde 7 plus ubebygget grund (Lindestræde 5 ?) til snedkersvend Julius Hansen, Åkirkeby for 1400 kr.

Endelig sælges i maj måned matr. 215f(adresse ukendt) til skomager Hans Marius Jensen.

Auktion

Så går der 2 år. Efter Otties og Jespers dødsfald fortæller byfoged og byskriver i Nexø og Åkirkeby købstæder, Johan Frederik Petersen, om en offentlig auktion over boet efter afdøde ægtefolk Jesper Thor Westh og hustru Ottie f. Dam. Efter begæring af Nexø Købstads skifteret behandles boet den 28. juli 1882. Denne offentlige auktion holdes over Lindestræde 3 med grund og have - "højstbydende vognmand Hans Thiessen, hvorpå blev gjort hammerslag".

Hans Thiessen blev den nye ejer af matr. nr. 215a for summen 1550 kr.

Auktionsskødet blev udfærdiget den 21. juni og tinglyst den 28. juni 1883. Endvidere fortæller auktionsskødet fra Lindestræde 3, at Jespers stedfar Lars Madsen Munch har pantebrevsobligation på ikke mindre end 1000 kr, som Hans Thiessen skal betale 4% i rente af, penge der måske senere kommer Jespers søn Andreas til gode. Bl. a. var Andreas jo på højskole på Sjælland i begyndelsen af 1890'erne, og det var ret usædvanligt dengang.